

การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษา
เขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

PUBLIC PARK IMPROVEMENT IN URBAN COMMUNITY,
CASE STUDY : NAKHON SI THAMMARAT MUNICIPALITY

สุดทระก สายปลุ่มจิตต์
SUDTEERAK SAIPLUEMJIT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2549

ISBN 974-15-2547-8

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษา
เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

PUBLIC PARK IMPROVEMENT IN URBAN COMMUNITY,
CASE STUDY : NAKHON SI THAMMARAT MUNICIPALITY

สุดที่รัก สายปลื้มจิตต์

SUDTEERAK SAIPLUEMJIT.

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....63338
วัน,เดือน,ปี.....25 ต.ค. 2549

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2549

ISBN 974-15-2547-8

**PUBLIC PARK IMPROVEMENT IN URBAN COMMUNITY,
CASE STUDY : NAKHON SI THAMMARAT MUNICIPALITY**

SUDTEERAK SAIPLUEMJIT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING IN URBAN
AND ENVIRONMENTAL PLANNING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2006

ISBN 974-15-2547-8

COPYRIGHT 2006

SCHOOL OF GRADUATE STUDENTS

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง
นักศึกษา	กรณีศึกษา เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
รหัสประจำตัว	นางสาวสุดที่รัก สายปลื้มจิตต์
ปริญญา	44063011
สาขาวิชา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
พ.ศ.	การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	2549
	ผศ.ดร.นิติชาญ ปลื้มอารมย์

บทคัดย่อ

ปัจจุบันในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช มีสวนสาธารณะ 3 แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง สวนศรีธรรมโศกราช ซึ่งประชาชนใช้สวนสาธารณะสนามหน้าเมืองเป็นพื้นที่ในการพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายมากที่สุด สวนฯทั้ง 3 แห่งประสบปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่ ปัญหาความทรุดโทรมของพื้นที่ ด้านขาดความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านขาดการบำรุงรักษาพรรณไม้ ด้านขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวล้วนแต่นำมาสู่ปัญหาการไม่มีผู้มาใช้บริการนั่นเอง ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงสวนสาธารณะเพื่อให้สวนฯมีประสิทธิภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้อยู่อาศัยในเขตชุมชนนั้นๆ ด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษามีดังนี้ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้มาใช้พื้นที่สวนสาธารณะ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาใช้สวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสวน 3) เพื่อศึกษาลักษณะของสวนสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน 4) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ คือ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำนวน 365 ชุด สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ โดยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร แผนที่ และข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับปรุงสวนสาธารณะในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ใช้บริการสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยมาใช้สวนสาธารณะ 1-3 ครั้ง

ต่อสัปดาห์ ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมนันทนาการแบบไม่ต้องใช้แรง เช่น นั่งเล่น อ่านหนังสือ พบปะเพื่อนฝูง ประชาชนส่วนใหญ่เดินทางมาสวนด้วยวิธีการเดินโดยใช้ระยะเวลาการเดินทางไม่เกิน 15 นาทีด้านความพึงพอใจต่อสวนสาธารณะ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าสวนฯ ในปัจจุบันยังขาดความร่มรื่นของต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ จุดบริการน้ำดื่ม พื้นที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่าสวนฯ ดังกล่าวประสบปัญหาพื้นที่ทรุดโทรม ขาดความร่มรื่นของต้นไม้ ขาดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ

จากข้อสรุปผลการศึกษาทั้งหมด มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงสวนสาธารณะ ดังนี้ ข้อเสนอแนะทางนโยบาย ทางกายภาพของสวนสาธารณะ ทางสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะ ซึ่งข้อ เสนอแนะดังกล่าวจะช่วยให้สวนสาธารณะมีประสิทธิภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการสวนฯของประชาชนผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้

Thesis Title	Public Park Improvement in Urban Community, Case Study : Nakhon Si Thammarat Municipality
Student	Miss Sudteerak Saipluemjit
Student ID.	44063011
Degree	Master of Urban and Regional Planning
Programme	Urban and Environment Planning
Year	2006
Thesis Advisor	Assistant Professor.Dr.Nitichan Pluemarom

ABSTRACT

Nowadays, there are 3 public parks in Nakhon Si Thammarat Municipality which are Sanam Na Muang Park, Rim Klong Na Muang health park, and Si Thammasokkarat Park. Most people use Sanam Na Muang Park for recreation activities. There are different problems in these parks such as problems of deterioration, lack of shade of tree, lack of plant maintenances, lack of facilities, and so forth. These problems are the main causes that most people do not come to use these parks. Therefore, the study on public park improvement is necessary process to develop efficiently for serving demand of people in the urban community.

The objectives of this study are therefore as follow: 1. To study user behavior of public parks and factors which effect to user behavior of public park. 2. To study satisfaction and factors of physical environment which effect to user behavior of public park. 3. To study characters of existing public parks. 4. To offer guidelines on public park development in Nakhon Si Thammarat Municipality.

The process of study consists of collecting primary data such as field surveying, interviewing and use of 365 questionnaires. The statistic used in this study were percentage, mean, standard deviation, chi-square test with statistic significance test at level of 0.05, One-Way ANOVA and collecting secondary data such as documents, maps and data from other working units.

The study concludes that most of people agree with public park improvement. Most people use public parks for recreation 1-3 times per week. Most people do passive recreation activities such as reading, sitting, and communion. Most people come to these parks by walking, and usually they

take the time no more than 15 minutes. In satisfaction aspects, most people state that the existing parks lack shade of tree and public park facilities such as chairs, lamps, bins, drinking water service points, spaces, and equipment for exercising. Moreover, from the surveying, there are some problems in these public parks such as problems of deterioration, lack of shade of tree, lack of plant maintenances, lack of facilities, and so forth.

In concluding “Public Park Improvement in Urban Community, Case Study : Nakhon Si Thammarat Municipality”, this study offers ; policy guidelines, operation guidelines, instructions ensuring the facilities being suitable for public park physical environments and the convenience and comfort of user, suggestion on improving efficiency to serve a variety of user and conform to demand of people in Nakhon Si Thammarat Municipality.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยคำแนะนำ และความกรุณาของ ผศ.ดร.นิติชาญ ปลื้มอารมย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ที่มีให้ตลอดระยะเวลาทำการศึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.นันทนา ศิริประภาศิริ และ ผศ.เลิศวิทย์ รังสิรักษ์ ที่สละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความรู้ แนะนำแนวทาง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณาจารย์ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตรทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่างๆ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณปู่ คุณย่า คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ที่เป็นกำลังใจให้ มาโดยตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ คุณ ปณายุ ไชยรัตนานนท์ และ คุณ สุพัศตรา เมฆศรี ที่ให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ผังเมืองรุ่น 19 ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบคุณอัยยาศัยที่ดีของ “คนเมืองคอน” ทุกๆ ท่าน ที่ให้ความร่วมมือสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อมูลเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

สุดที่รัก สายปลื้มจิตต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XI
สารบัญภาพ.....	XV
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 ประเด็นปัญหาในการศึกษา.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่.....	3
1.4.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา.....	3
1.5 วิธีการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	7
2.1 แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพัฒนาสวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	7
2.1.1 แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี.....	7
2.1.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	7
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	8
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์ของเมือง.....	9
2.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	9
2.5 สวนสาธารณะและการพักผ่อนหย่อนใจ.....	11
2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทของสวนสาธารณะ.....	12

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6.1 ประเภทของสวนสาธารณะ.....	12
2.6.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ.....	12
2.6.3 มาตรฐานของสวนสาธารณะ.....	14
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ.....	15
2.7.1 นิยามของกิจกรรมนันทนาการ.....	15
2.7.2 ความต้องการนันทนาการของมนุษย์.....	15
2.7.3 การจำแนกตามพื้นที่กิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน และประสบการณ์ที่ได้รับ.....	16
2.7.4 การจำแนกตามความพยายามของร่างกาย.....	17
2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ.....	17
2.8.1 การตัดสินใจเข้ามาใช้สวนสาธารณะ.....	17
2.8.2 แนวความคิดด้านความพึงพอใจและปัจจัยเกี่ยวข้องต่อสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพของสวนสาธารณะ.....	20
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
3.1 การกำหนดพื้นที่ศึกษา.....	24
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	25
3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ.....	25
3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ.....	25
3.3 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	26
3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	26
3.4.1 ตัวแปรอิสระ.....	27
3.4.2 ตัวแปรตาม.....	27
3.5 การรวบรวมข้อมูล.....	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่และสังเกตการณ์.....	32
3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	32
3.7 การนำเสนอข้อมูล.....	33
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	34
4.1 สภาพทั่วไปของเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	34
4.1.1 ประวัติความเป็นมา.....	34
4.1.2 สภาพทั่วไปทางกายภาพ.....	35
4.1.3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ.....	36
4.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	43
4.2.1 สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง.....	45
4.2.2 สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง.....	48
4.2.3 สวนสาธารณะศรีธรรม โศกราช.....	51
4.3 ทศนคติของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช	55
4.3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	55
4.3.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	57
4.3.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	59
4.4 สรุปสถานการณ์เบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา.....	60
4.4.1 สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง.....	61
4.4.2 สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง.....	61
4.4.3 สวนศรีธรรม โศกราช.....	61
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช.....	63

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรม การใช้สวนสาธารณะ.....	64
5.1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะ.....	73
5.1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของ ประชาชนกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ.....	92
5.2 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา.....	102
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	104
6.1 พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครฯ.....	104
6.1.1 คุณลักษณะประชากรในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	105
6.1.2 พฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครฯ.....	105
6.1.3 ความพึงพอใจของประชาชนต่อสวนสาธารณะในปัจจุบัน.....	105
6.1.4 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาสวนสาธารณะ.....	105
6.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม.....	105
6.2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรม การใช้สวนสาธารณะ.....	105
6.2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของ ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะประชากร.....	106
6.2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ.....	109
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
6.3.1 สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง.....	111
6.3.2 สวนสุขภาพพริมคลองหน้าเมือง.....	113
6.3.3 สวนศรีธรรมโศกราช.....	115
6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	117

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงเกณฑ์การจัดตั้งสวนสาธารณะของรัฐฟลอริดาสหรัฐอเมริกา.....	14
3.1 แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
4.1 แสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราชในช่วงปี 2539-2544.....	38
4.2 แสดงอัตราการเพิ่มของประชากรโดยใช้สูตร Exponential Growth Rate.....	39
4.3 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างทางกายภาพของสวนทั้ง3แห่ง.....	54
4.4 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านต่างๆของสวนทั้ง3แห่ง.....	54
4.5 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	56
4.6 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	58
4.7 แสดงการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการใช้สวนสาธารณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	59
5.1 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชาชน.....	64
5.2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ.....	65
5.3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	66
5.4 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ.....	67
5.5 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ.....	69
5.6 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับกิจกรรมนันทนาการ.....	70
5.7 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระยะเวลาการเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	71
5.8 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับวิธีการเดินทาง.....	72
5.9 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะของประชาชน.....	73
5.10 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	74
5.11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.12 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
5.13 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	76
5.14 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	76
5.15 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
5.16 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	78
5.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา.....	78
5.18 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	79
5.19 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	80
5.20 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	80
5.21 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	81
5.22 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามการประกอบอาชีพ.....	82
5.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามการประกอบอาชีพ.....	83
5.24 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามการประกอบอาชีพ.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.25 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	85
5.26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	85
5.27 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	86
5.28 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	87
5.29 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในความเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	88
5.30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจ ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	88
5.31 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการศึกษาพื้นที่และอุปกรณ์ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย	89
5.32 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	90
5.33 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	91
5.34 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	91
5.35 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชาชนกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ.....	92
5.36 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในความเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ.....	93
5.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.38 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความปลอดภัยในสวนสาธารณะ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ.....	94
5.39 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ.....	95
5.40 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมา สวนสาธารณะ.....	96
5.41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมา สวนสาธารณะ.....	96
5.42 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	97
5.43 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	98
5.44 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	99
5.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามวิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	100
5.46 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามวิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	101
5.47 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะจำแนกตามวิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	101
5.48 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามวิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ.....	102

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	5
1.2 แสดงตำแหน่งพื้นที่ศึกษา.....	6
2.1 แสดงกรอบแนวความคิดในการศึกษา.....	23
3.1 แสดงการเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม.(1).....	27
3.2 แสดงการเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม.(2).....	28
4.1 แสดงตำแหน่งของสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง.....	44
4.2 แสดงผังบริเวณสวนสาธารณะสนามหน้าเมือง.....	46
4.3 แสดงทัศนียภาพบริเวณสวนสาธารณะสนามหน้าเมือง.....	47
4.4 แสดงผังบริเวณสวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง.....	49
4.5 แสดงทัศนียภาพบริเวณสวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง.....	50
4.6 แสดงผังบริเวณสวนศรีธรรมโศกราช.....	52
4.7 แสดงทัศนียภาพบริเวณสวนศรีธรรมโศกราช.....	53
4.8 แสดงปัญหาต่างๆ ภายในสวนสาธารณะ.....	62
6.1 แสดงแผนผังการปรับปรุงสวนสาธารณะสนามหน้าเมือง.....	112
6.2 แสดงแผนผังสวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง.....	114
6.3 แสดงแผนผังสวนสาธารณะศรีธรรมโศกราช.....	116

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในอีกหลายประเทศที่ประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม หลายประเทศได้มุ่งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อดำรงสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่ชุมชนเมือง ด้วยการแสวงหาพื้นที่สีเขียว และพื้นที่โล่งไว้ในเขตเมือง

ในปัจจุบันเมื่อการเจริญเติบโตทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวของเมืองจึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาพร้อมกันไปหลายๆด้านนั้นมักจะประสบปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อันได้แก่ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาความไม่เป็นระเบียบ ปัญหาด้านภูมิทัศน์ของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นไปอย่างผสมผสานและซับซ้อนนั้นทำให้พื้นที่สีเขียวถูกคุกคาม ด้วยการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนไปจนถึงโรงงานอุตสาหกรรม ความละเลยเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกหลายประการได้แก่ การขาดแคลนพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันภายในชุมชน พื้นที่นันทนาการ พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่ในการออกกำลังกาย ที่กล่าวมานั้นล้วนแล้วแต่ทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิต ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองเสื่อมถอยลง ปัญหาที่สำคัญอีกประการคือการขาดแคลนพื้นที่ในการช่วยลดมลพิษทางอากาศ ลดอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น กรองควันพิษและฝุ่นละอองจากการจราจรและจากโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งลดซับมลพิษทางเสียง ล้วนแต่เป็นปัญหาที่บั่นทอนคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่ในเมืองและนำไปสู่ปัญหาสภาพแวดล้อมของเมืองในที่สุด

ในด้านของประชาชนในเมือง นอกจากจะทำให้มีสถานพักผ่อนหย่อนใจรองรับกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสุขภาพและพลาสมาขรวมทั้งสุขภาพจิตใจที่เบิกบานแจ่มใสแล้วนั้น ยังทำให้มีการใช้พื้นที่ร่วมกันก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวและสมาชิกในชุมชน สร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งภายในชุมชน ในด้านของเมืองการมีพื้นที่สวนสาธารณะในชุมชน นอกจากจะช่วยสร้างอากาศบริสุทธิ์ ลดปัญหาหมอกภาวะต่างๆ และยังช่วยลดปัญหาการจราจรได้อีกประการหนึ่ง ด้วยรัศมีการให้บริการที่ประชาชนสามารถเดินหรือใช้จักรยานในการเดินทางมายังสวนสาธารณะยังเป็นการเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และไม่ต้องแบ่งพื้นที่สวนสาธารณะเป็นพื้นที่จอดรถ จึงทำให้ใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างคุ้มค่า เพื่อลดความเสี่ยงของพื้นที่ในการกลายเป็นปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม

ปัจจุบันในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช มีสวนหลายแห่ง ซึ่งแต่ละแห่งประสบปัญหาที่แตกต่างกัน เช่นปัญหาความทรุดโทรมของพื้นที่, ด้านขาดความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านขาดการบำรุงรักษาพรรณไม้, ด้านขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน เป็นต้น

จากการที่ผู้ศึกษาได้มีโอกาสไปทำงานในพื้นที่และได้ใช้บริการสวนสาธารณะของเมือง ได้พบปะพูดคุยกับผู้มาใช้บริการและประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง ด้านการจัดการสวนสาธารณะ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสวนฯ รวมทั้งได้ทำการสำรวจสภาพสวนสาธารณะที่มีอยู่ในเขต เทศบาลนครฯ จึงทำให้ทราบถึงกิจกรรม,ความต้องการการใช้สวนฯ ปัญหาที่พบภายในสวนฯ, ข้อคิดเห็นของประชาชนด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ จึงเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจ ที่จะปรับปรุงพื้นที่สวนสาธารณะดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น สวนสาธารณะที่ได้รับการปรับปรุงอย่างเหมาะสมนอกจากจะทำให้ประชาชนมีพื้นที่ในการพักผ่อน หย่อนใจแล้วนั้นยังสามารถช่วยลดปัญหาสภาพแวดล้อมของเมืองได้อีกด้วย

1.2 ประเด็นปัญหาในการศึกษา

1.2.1 พฤติกรรม ความต้องการ ความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะของประชาชน ในเขต เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

1.2.2 ลักษณะของสวนสาธารณะในปัจจุบัน และสภาพปัญหาภายในสวนสาธารณะ ด้านความทรุดโทรมของพื้นที่ ด้านขาดความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านขาดการบำรุงรักษาพรรณไม้ ด้านขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ฯลฯ

1.2.3 ลักษณะสวนสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้มาใช้พื้นที่สวนสาธารณะ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การมาใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาใช้สวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสวน

1.3.3 เพื่อศึกษาลักษณะของสวนสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน

1.3.4 เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ขอบเขตทางด้านพื้นที่ และขอบเขต ทางด้านเนื้อหาและด้านแนวความคิดที่เกี่ยวข้องในการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่

การศึกษานี้ทำการศึกษาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช ปัจจุบันมีส่วนห่อม และสวนสาธารณะในพื้นที่ ทั้งหมด 8 แห่ง จัดเป็นสวนสาธารณะ 3 แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามหน้าเมือง สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง สวนศรีธรรมโศกราชและสวนห่อม 5 แห่ง ได้แก่ สวนศาลาประคู้หก สวนห่อมพระเงิน (เจดีย์ยักษ์) สวนห่อมหอนาฬิกา สวนห่อม น้ำพุ สวนห่อมสะพานรามเมศรี ซึ่งทั้งหมดนี้มีขนาดของพื้นที่ และกิจกรรมภายในสวนแตกต่างกันไป

ในการพิจารณาเลือกพื้นที่ศึกษานี้ ได้พิจารณาเลือกสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง เนื่องจากพื้นที่สวนมีขนาดใหญ่ มีลักษณะเฉพาะตัว และสามารถรองรับผู้มาใช้บริการและกิจกรรมที่หลากหลายกว่าพื้นที่สวนแห่งอื่นๆ ซึ่งเป็นสวนขนาดเล็กเป็นส่วนช่วยเพิ่มความสวยงามให้แก่สถานที่และภูมิทัศน์เมือง

พื้นที่ศึกษา ได้แก่ สวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช คือ สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง และสวนศรีธรรมโศกราช โดยรายละเอียดของพื้นที่ศึกษาได้แสดงไว้ในรูปที่ 1.1 และ 1.2

1.4.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชนี้ ต้องศึกษาด้านกายภาพของสวนสาธารณะเพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบัน ศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจ ความต้องการสวนสาธารณะของประชาชนในชุมชน และศึกษานโยบายทางภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความสอดคล้องกับนโยบายหลัก ได้แบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 3 ส่วนดังนี้

1.4.2.1 ด้านพฤติกรรม ความพึงพอใจ ความต้องการสวนสาธารณะของประชาชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถาม เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะที่เหมาะสม และตอบสนองความต้องการของชุมชน

1.4.2.2 ด้านลักษณะกายภาพของสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง เพื่อศึกษาสภาพของสวนฯ ปัญหาด้านต่างๆที่เกิดขึ้นภายในสวนฯ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาสวนสาธารณะให้มีประสิทธิภาพในการรองรับการใช้บริการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

1.4.2.3 ด้านนโยบายทางภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้แก่ แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสังคมแผนงานหลักส่งเสริมสวัสดิการสังคม และนันทนาการ, แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แผนงานหลักบำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง และโครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช (พ.ศ.2548-2551) ด้านกีฬา และนันทนาการ , ด้านเคหะ และชุมชน

1.4.2.4 ด้านแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน, แนวความคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์ของเมือง, แนวความคิดเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ, แนวความคิดเกี่ยวกับสวนสาธารณะและการพักผ่อนหย่อนใจ, แนวความคิดเกี่ยวกับประเภทสวนสาธารณะ, แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการนันทนาการ, แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

โดยแนวความคิดเหล่านี้มีความสำคัญในด้านข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

1.5 วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอแนะ ดังนี้

1.5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยการสำรวจ สอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ นโยบายที่เกี่ยวกับการพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เอกสารต่างๆ

1.5.2 วิเคราะห์ปัญหาสภาพพื้นที่สวนสาธารณะในปัจจุบัน ความต้องการ ความพึงพอใจของประชาชน และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯที่เหมาะสมกับสภาพสวนสาธารณะนั้นๆ

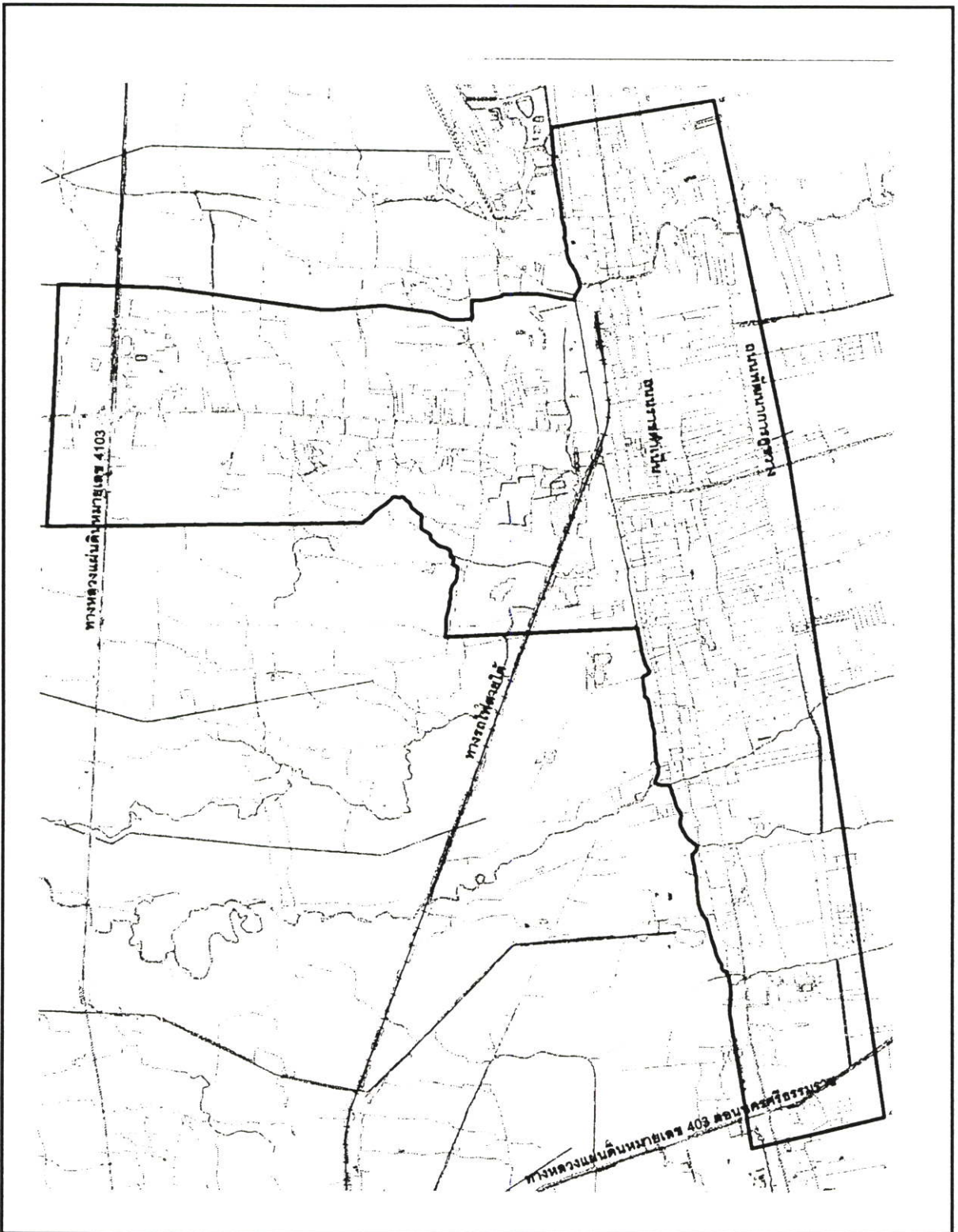
1.5.3 สรุปผลและเสนอแนะการปรับปรุงสวนสาธารณะให้มีประสิทธิภาพในการรองรับกิจกรรมของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ในด้านพฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะ ระดับความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

1.6.2 ผลการศึกษาลักษณะปัญหาทางกายภาพของสวนสาธารณะ ในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการให้บริการของสวนสาธารณะ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

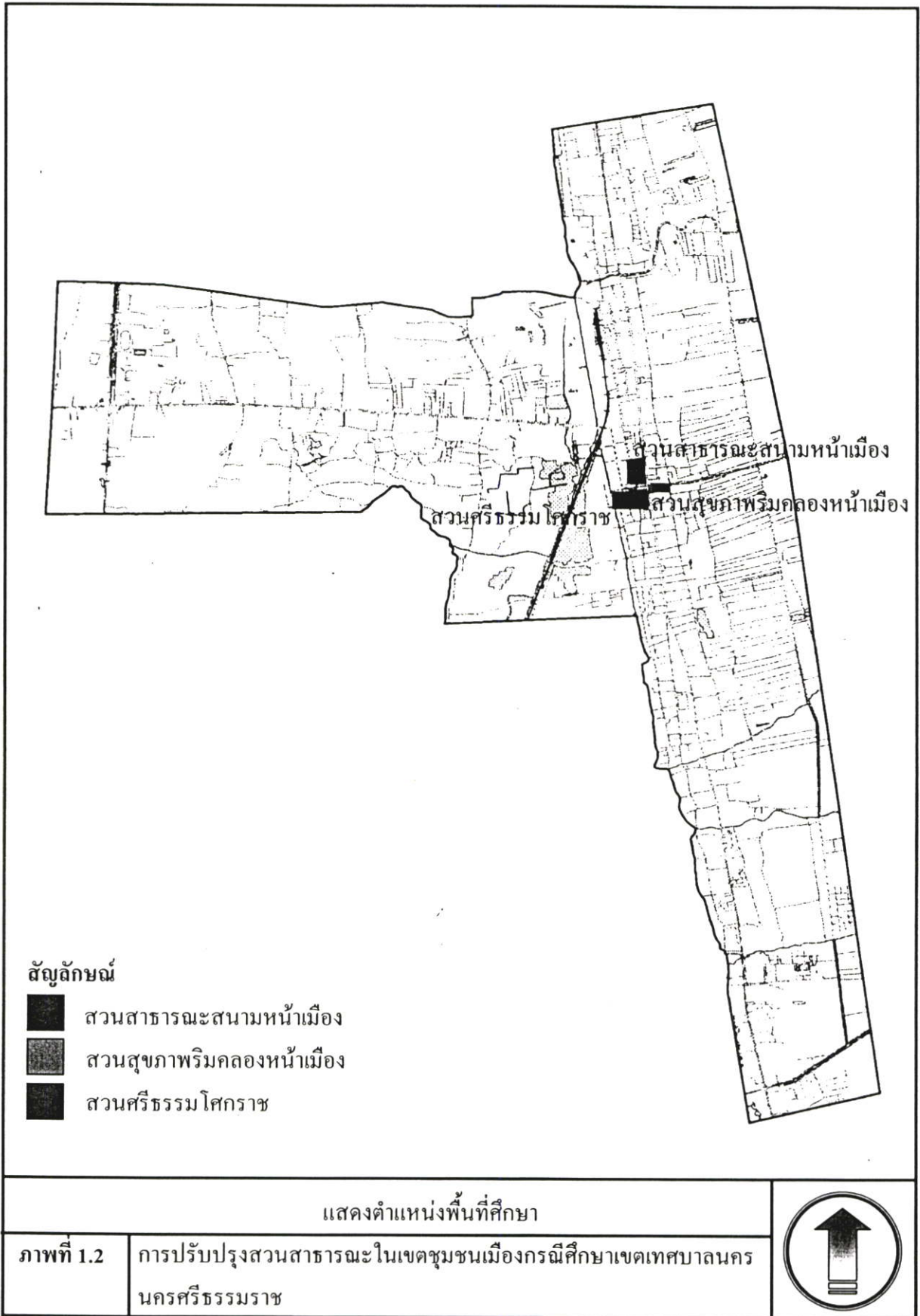
1.6.3 ผลการศึกษาทั้งหมดสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาสวนสาธารณะอื่นๆ ในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราชหรือพื้นที่สวนสาธารณะอื่นๆ ต่อไป

แสดงเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช	
ภาพที่ 1.1	การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษาเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช

ที่มา: เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ปี 2545

ที่มา : เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ปี 2545

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

- 2.1 แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
- 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์ของเมือง
- 2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับสวนสาธารณะและการพักผ่อนหย่อนใจ
- 2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทสวนสาธารณะ
- 2.7 แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ
- 2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

2.1 แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

2.1.1 แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี (พ.ศ.2545-2549)

2.1.1.1 วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสามารถสาขาการพัฒนาสังคมแผนงานหลัก ส่งเสริมสวัสดิการสังคม และนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้เวลาว่าง ในการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย แข่งขันกีฬาและหาความเพลิดเพลิน

2.1.1.2 วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แผนงานหลักบำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง และโครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ

2.1.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริการส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช (พ.ศ.2548-2551)

2.1.2.1 ด้านเคหะและชุมชน แนวทางการพัฒนาคือจัดให้มีและบำรุงรักษาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สวนสุขภาพ ฯลฯ ได้แก่ โครงการปรับปรุงตกแต่ง สวนสาธารณะ สวนสุขภาพ

2.1.2.2 ด้านกีฬาและนันทนาการ แนวทางการพัฒนาคือส่งเสริมให้มีลานกีฬาและอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย การดำเนินกิจกรรมการออกกำลังกาย การกีฬา การดนตรี และศิลปะด้านอื่นๆ ได้แก่โครงการปรับปรุงสนามกีฬา/ ลานกีฬา

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

Chapin (1972) ให้ความหมายการใช้ที่ดินของเมืองคือ การแบ่งพื้นที่ของเมือง ตามประเภทการใช้ที่ดินเช่น ย่านพักอาศัย ย่านอุตสาหกรรม ย่านการค้า ย่านสถาบัน และที่พักผ่อนหย่อนใจได้ แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น 3 ประเภทคือ

1. พื้นที่ที่อยู่อาศัย ได้แก่ชุมชนที่อยู่อาศัยต่างๆ ร้านค้าย่อย โรงเรียนประถมศึกษา และบริการสาธารณะชุมชน
2. พื้นที่ทำงาน ได้แก่ พื้นที่ที่ใช้เป็นที่ตั้ง โรงงานอุตสาหกรรม การค้า และบริการสาธารณะต่างๆ
3. พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ สถานที่สำหรับทำกิจกรรมทางวัฒนธรรม สถานที่ศึกษา พิพิธภัณฑ์ หอประชุม ที่แสดงดนตรี สนามกอล์ฟ

Keeble (1969) กล่าวถึงการกระจายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมือง มีการแบ่งพื้นที่ออกตามหน้าที่หลักเป็น 3 ส่วน คือศูนย์กลางเมือง ย่านอุตสาหกรรม และ ย่านที่พักอาศัย และผนวกส่วนที่ 4 ด้วยคือ ที่ว่าง (Open Space)

ศูนย์กลางเมือง คือ พื้นที่ที่ใช้เป็นย่านการค้า การบริหารและการบริการ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ จะรวมกันอยู่หนาแน่นและมีการก่อรูปที่ซับซ้อนเป็นศูนย์กลางการบริการต่างๆ เท่าที่เมืองจะสนองตอบได้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญดังนี้ ร้านค้า สำนักงาน ธนาคาร ที่ทำการ หน่วยงานบริหาร และสถานที่ราชการ ฯลฯ

ย่าน คือ อุตสาหกรรมบริเวณที่เป็นที่ตั้งสำหรับประกอบกิจการของอุตสาหกรรมการผลิต และ อุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ เป็นที่ตั้งของสถานีจ่ายไฟฟ้าและแก๊ส และโกดังเก็บสินค้าขนาดใหญ่จะต้องอยู่ห่างไกลจากชุมชนพอสมควร

ย่านพักอาศัย คือ บริเวณสำหรับให้ประชาชนอยู่อาศัย จะประกอบด้วยอาคารพักอาศัยแบบต่างๆ ขนาดต่างๆ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นๆ เช่น ย่านการค้าประจำท้องถิ่น โรงเรียนประถมศึกษา ที่ว่างสำหรับท้องถิ่น และอุตสาหกรรมบริการขนาดเล็ก

ที่ว่าง (OpenSpace) คือ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในย่านพักอาศัยหมายถึงที่ว่างต่างๆ ที่มีได้ ปกคลุมด้วยอาคารเป็นที่ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ให้เป็นธรรมชาติของรัฐและเป็นบริเวณที่สามารถจะทำให้เกิดความงดงามในการมอง ได้แก่ สวนสาธารณะ สวนเด็กเล่น สุสาน พื้นที่ในโรงเรียน มัธยม ฯลฯ ที่ว่างนี้จะเป็ประโยชน์ในการพักผ่อน ควรจะให้ประชาชนเข้าไปใช้สอยได้

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน เห็นได้ว่าพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจมีความสำคัญและเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของพื้นที่เมือง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจซึ่งได้มาจากการพัฒนาที่ว่าง (open space) ภายในเมือง การพัฒนาที่ว่างดังกล่าวเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่าเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนเมืองและสร้างความสวยงามให้แก่ภูมิทัศน์เมืองอีกด้วย

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์ของเมือง

ภายในเมืองแต่ละเมืองควรจะมีองค์ประกอบหลักที่สามารถมองเห็นได้ และเป็นส่วน สำคัญ ในการจัดทำเมืองให้ดูสวยงามมีความน่าประทับใจทั้งต่อผู้อยู่อาศัยและนักท่องเที่ยว ซึ่งองค์ประกอบ ต่างๆ กำหนดไว้ดังนี้

1. ธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่สำคัญตามธรรมชาติที่ยังคงอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำลำคลอง ภูเขา ป่า ฯลฯ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม ใช้เป็นที่พักผ่อน ของชาวเมืองและช่วยให้เมืองมีบรรยากาศอ่อนคลายและมีลักษณะเฉพาะที่ดึงดูดใจ
2. อาคารและส่วนประกอบของอาคาร ได้แก่ อาคารบ้านเรือน ตึกแถว อนุสาวรีย์ รวมถึง ส่วนประกอบของอาคารต่างๆ เช่น ป้าย กันสาด ลานทางเข้าอาคาร
3. ที่เว้นว่างต่างๆ ได้แก่ สวนสาธารณะภายในเมือง สนามเด็กเล่น สนามกีฬา ลานอเนก ประสงค์ ภายในเมือง ลานเชื่อมภายในอาคาร
4. ถนน ทางเดิน ทางสัญจรต่างๆ ได้แก่ ถนน ทางเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมถึง แม่น้ำลำคลองที่ใช้ในการสัญจร เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันโดยสามารถเข้าถึงได้จาก ทางสัญจรเหล่านี้

มนุษย์และการประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ชาวเมืองที่อาศัยอยู่ภายในเมือง การเคลื่อนไหว ประกอบกิจกรรมต่างๆของเมือง ทำให้เมืองมีชีวิตชีวา กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้อาจมีผู้สนใจเข้ามา เข้มชมหรืออยากร่วมกิจกรรมนั้นด้วย ไม่จำเป็นต้องเป็น กิจกรรมในงานเทศกาลพิเศษแต่กิจกรรม ที่เป็นชีวิตประจำวันของชาวเมืองก็ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจได้เช่นกัน เช่น กิจกรรมค้าขาย กิจกรรม พักผ่อน การพูดคุยเป็นต้น (ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. 2531 : 2-1)

ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ ทำให้เมืองดูมีชีวิตชีวา สวยงาม สร้างความประทับใจให้แก่ผู้อยู่อาศัยและนักท่องเที่ยว แล้วอีกประการหนึ่งคือเป็นพื้นที่ ประกอบกิจกรรมนันทนาการของประชาชนในชุมชน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวัน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

การพักผ่อนหย่อนใจนี้มีผู้ให้คำนิยามไว้ต่างๆ กัน ที่ยึดถือกันแพร่หลายในวิชาการวางผัง เมืองในประเทศไทย คือ คำนิยามที่กำหนดโดย ศาสตราจารย์ อัน นิมมานเหมินทร์ (ม.ป.ป. : 236) ได้ให้คำจำกัดความ เป็นการกระทำใดๆ ก็ตามที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ในการทำมาหา เลี้ยงชีพ เมื่อปฏิบัติไปแล้วมีส่วนช่วยในการระบายอารมณ์เคร่งเครียด ผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และรู้สึกสดชื่นภายหลัง เป็นการปฏิบัติตัวให้เหมาะสมที่จะปฏิบัติภารกิจ ของตนให้ลุล่วงเป็นผลดีต่อไป

ลักษณะการพักผ่อนหย่อนใจที่คนเราต้องการและเลือกพักผ่อนตามความพอใจ มีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน ตามที่ Brain Hackett (1975 : 35) ได้จำแนกไว้ คือ

- Passive recreation เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ไม่ใช่การออกกำลังกาย ออกกำลังกาย แต่เป็นไปในลักษณะความสงบ การผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ได้แก่ การชื่นชมกับธรรมชาติ ภูมิทัศน์ของเมือง การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ยินเสียงธรรมชาติ การฟังเสียงดนตรีในที่สาธารณะ การนั่งเล่นในสวนสาธารณะ การชมสัตว์ในสวนสัตว์

- Active recreation เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ต้องออกกำลังกาย ได้แก่ การเดิน การเล่นกีฬา เช่น วายน้ำ เล่นฟุตบอล การวิ่งออกกำลังกาย

Joel Katz และคณะ (อ้างถึงใน เอี่ยมพร วิสมหามย. 2524 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะการพักผ่อนหย่อนใจดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่กระทำในช่วงเวลาว่าง มีทั้งในสถานที่ต่างๆ ภายนอกอาคาร สถานที่ (Outdoor) และภายในอาคาร (Indoor) คือ

การพักผ่อนหย่อนใจนอกอาคารแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การพักผ่อนนอกอาคาร (Outdoor Recreation) ที่เป็นของสาธารณะ (Public) ได้แก่ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ฯลฯ และ
2. การพักผ่อนหย่อนใจภายนอกอาคารที่เป็นส่วนตัว (Private) ได้แก่ การทำสวน, เล่นกีฬา ฯลฯ

การพักผ่อนหย่อนใจภายในอาคาร (Indoor recreation) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การพักผ่อนภายในอาคารที่เป็นส่วนสาธารณะ ได้แก่ การเล่นเกมในร่ม การชมพิพิธภัณฑ์ อ่านหนังสือในห้องสมุด ฯลฯ
2. การพักผ่อนภายในอาคารที่เป็นส่วนตัว (Private) เช่น การฟังเพลง ดูโทรทัศน์ ฯลฯ การพักผ่อนนอกบ้าน หรือการพักผ่อนกลางแจ้ง เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตในเมือง (Urban life) ซึ่ง Lawrence Halprin (1963 : 11) ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1) ชีวิตเพื่อสังคม มีการติดต่อสัมพันธ์กับคนมากมาย มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเมืองและเปิดเผยตัวเอง (Extrovert)

2) ชีวิตเพื่อความเป็นส่วนตัว (Privacy) ไม่เป็นทางการ (Informal) ปิดตัวเอง (Introvert) ต้องการความเงียบสงบ จึงต้องการออกไปจากผู้คนมากมาย

เนื่องจากความจำเป็นในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ฉะนั้นในวันหนึ่งๆ ภายหลังจากที่มนุษย์ทำงานแล้ว มนุษย์จึงมีความตึงเครียด เมื่อยล้า ซึ่งแยกออกเป็นสองประเภทคือ

1. ความเมื่อยล้าทางสมอง (Mental Fatigue) ได้แก่ ความเครียดจากการทำงานทางสมอง มีความอ่อนเพลีย มึนงง บุคคลที่ทำงานระดับบริหาร ทำงานใช้ความคิด งานธุรกิจ พาณิชยกรรม หรืองานที่ใช้สมองอื่นๆ มักจะเกิดความเมื่อยล้าชนิดนี้

2. ความเมื่อยล้าทางร่างกาย (Physical Fatigue) ได้แก่ ความเคร่งเครียดจากการทำงานที่ต้องออกกำลังกาย กล้ามเนื้อต้องทำงานหนัก บุคคลที่ต้องทำงานหนักหรือต้องใช้แรงงานมักจะเกิดความเมื่อยล้าชนิดนี้ ทางแก้ความเมื่อยล้าทั้งสองประเภท ก็ต้องอาศัยการพักผ่อนที่แตกต่างกันออกไปตามความเมื่อยล้าที่เกิดขึ้น คือ บุคคลที่มีความเมื่อยล้าทางสมองย่อมต้องการการออกกำลังกายกล้ามเนื้อ ส่วนบุคคลที่มีความเมื่อยล้าทางร่างกายย่อมต้องทำกิจกรรมเบาๆ ไม่ต้องออกกำลังกายมาก ดังนั้น ส่วนสาธารณะจึงเป็นทางออกในการคลายความตึงเครียด เมื่อยล้า อันเกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อหาเลี้ยงชีพ (สุขุมล สุคติ 2531 : 9)

ดังนั้นการมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้แก่ประชาชนภายในเมืองนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลและตอบสนองความต้องการทางสังคมของประชาชน มีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน เป็นการผ่อนคลายความเครียดและความเมื่อยล้าจากการประกอบอาชีพ ทั้งยังเสริมสร้างสุขภาพที่ดีแก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนเมืองอีกด้วย

2.5 สวนสาธารณะและการพักผ่อนหย่อนใจ

สวนสาธารณะ (Public Park) เป็นพื้นที่สีเขียว และพื้นที่โล่งประเภทหนึ่งในเขตเมือง ที่ช่วยให้เมืองมีสภาพแวดล้อมที่ดี รักษาระบบนิเวศของเมืองให้คงอยู่ ทำให้เมืองนั้นน่าอยู่ ประชากรในเมืองมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับชีวิตความเป็นอยู่แบบเมือง (Urban life) ที่นอกจากจะตอบสนองความต้องการการพักผ่อนหย่อนใจซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์แล้ว สวนสาธารณะยังเป็นส่วนหนึ่งของที่โล่งว่าง (Open space) ชุมชนชาติที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้สัมผัสบรรยากาศตามธรรมชาติ และยังเป็นช่องเปิดมุมมองไปสู่อาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ที่สวยงามของเมืองที่น่าประ โยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมาพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สวยงามแก่เมือง

จากสภาพการณ์ปัจจุบัน และพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประจำวัน พบว่า สวนสาธารณะมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันออกไป และความขาดแคลนจำนวนและขนาดเนื้อที่ทำให้ประชาชนส่วนมากไม่สามารถเดินทางไปใช้อย่างสะดวก กิจกรรมที่จัดไว้ในสวนสาธารณะยังไม่ดึงดูดให้เข้าไปพักผ่อนและประโยชน์ใช้สอย ยังไม่ครอบคลุมความต้องการของประชาชนโดยทั่วไปได้ สวนสาธารณะและบริเวณพักผ่อนหย่อนใจภายในเมืองเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้เมืองมีความสวยงามร่มรื่น เป็นบริการทางสังคม ซึ่งมีผลทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงควรให้ความสนใจ และมีการวางแผนการสร้างหรือจัดหาในระยะยาว และล่วงหน้าก่อนที่เมืองจะแออัด หนาแน่นจนเป็นอุปสรรคในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ตามลำดับ ความต้องการความเร่งด่วนของปัญหา

จากการศึกษาความหมายของสวนสาธารณะและการพักผ่อนหย่อนใจเห็นว่าสวนสาธารณะมีบทบาทสำคัญในชีวิตความเป็นอยู่แบบเมือง (Urban life) นอกจากจะให้ประโยชน์

แก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยในเมืองแล้วนั้นยังมีประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและสร้างภูมิทัศน์ที่สวยงามให้แก่เมือง

ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบสวนสาธารณะจึงต้องพิจารณาความต้องการของประชาชนที่แตกต่างกัน เพื่อให้สวนสาธารณะสามารถรองรับกิจกรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทของสวนสาธารณะ

2.6.1 ประเภทของสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะเป็นการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับชีวิตความเป็นอยู่แบบเมือง โดยทั่วไปสวนสาธารณะจะหมายถึง พื้นที่โล่งที่มีการจัดภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงามเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการสวนสาธารณะสามารถใช้เป็นที่พักผ่อน คลายความเมื่อยล้าเป็นที่พบปะสนทนาและใช้เดินเที่ยวเล่น เป็นที่เพิ่มความสดชื่นสร้างสรรค์ความคิด (ชัยวัฒน์ อรุโณทัยวิวัฒน์ 2540 อ้างในวนารัตน์ กรอิสรานุกูล) โดยทั่วไปสามารถจัดแบ่งประเภทของสวนสาธารณะในเมืองออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

(1) สวนระดับท้องถิ่น ได้แก่สนามเด็กเล่น (Play Ground) สวนระดับละแวกบ้าน (Neighborhood Park) จัดให้เพื่อเด็กเล่น ผู้สูงอายุ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้นสามารถไปใช้สวนนั้นด้วยการเดินเท้าภายในรัศมี 800 เมตร และสวนระดับชุมชน (Community Park) ควรมีขนาดตั้งแต่ 12.5 ไร่ เป็นสวนสาธารณะที่ให้บริการแก่ประชาชนในระดับชุมชนภายในรัศมี 1,500 - 2,500 เมตร ใช้เพื่อเป็นการพักผ่อนประจำวัน

(2) สวนสาธารณะแบบย่านและเมือง (District Park and Urban Park) เป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 50 ไร่ขึ้นไป สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้มาก มีการจัดบริเวณให้มีความสวยงามและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายๆ ด้าน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจอย่างสงบและกิจกรรมทางกีฬา

2.6.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ (The function hierarchy of park)

การจัดการและพัฒนาสวนสาธารณะ ควรคำนึงถึงลำดับชั้นของสวนสาธารณะ ซึ่งการให้บริการด้านการพักผ่อนหย่อนใจจะแตกต่างกันตามขนาดพื้นที่ รูปแบบของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตั้งและขอบเขตการให้บริการ ซึ่งในการวางแผนควรจัดหาสวนสาธารณะระดับต่างๆ กระจายให้ทั่วถึงในชุมชนดังนี้ (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร 71-75)

1) สวนใกล้บ้าน ที่เด็กเล่น (Toi Lots) หรือสวนหย่อมขนาดเล็ก (Pocket park) เป็นสวนระดับต่ำสุด ที่อยู่ในระยะเดินถึงโดยใช้เวลา 5 -10 นาที เหมาะสำหรับย่านที่มีครอบครัวมาก เช่น ทาวน์เฮาส์หรือ อพาร์ทเมนต์ อาจอยู่ระหว่างอาคารหรือกลุ่มอาคาร ใช้เป็นที่เล่นสำหรับเด็ก

ที่ออกกำลังกายหรือที่สังสรรค์พักผ่อนหย่อนใจของประชากรวัยต่างๆ การกระจายตัวของสวนในระดับนี้ควรอยู่ในระยะเดินเท้า (Walking Distance) มีการเข้าถึงโดยสะดวกไม่ควรมีต้องข้ามถนนมีแนวทางการพัฒนาโดยอาศัยที่เว้นว่างขนาดเล็กที่ทิ้งร้าง

2) สวนในละแวกบ้าน (Neighborhood Park) สวนประเภทนี้ มีขนาดประมาณ 10 – 25 ไร่ สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนมีเพิ่มมากขึ้นกว่าระดับ 1 เพราะมีผู้ใช้หลายกลุ่มมากขึ้น มีพื้นที่การใช้แบ่งออกตามวัตถุประสงค์ของผู้มาใช้ในกลุ่มต่างๆ เช่น ที่เล่นเกมสกี ที่วิ่งเล่นสำหรับเด็ก ทางรถจักรยานสำหรับเด็ก โต๊ะทานอาหารกลางแจ้งต่างๆสำหรับผู้สูงอายุ เป็นสวนสำหรับประชาชนผู้อยู่อาศัยในละแวกบ้านนั้น ขนาดมาตรฐาน 20,000 ตารางเมตร (12 ไร่) ระยะทาง Walking Distance 500 เมตร จากบ้านและทุกๆ 4 หมู่บ้านควรมีสวนสาธารณะสำหรับชุมชน 1 แห่ง

3) สวนระดับชุมชน (Community Park) สวนระดับนี้มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้นกว่าระดับที่ 1 และ 2 มีที่เล่นกีฬา เช่น ตะกร้อ วอลเลย์บอล มีพื้นที่สำหรับการพักผ่อนแบบเปลือยเปลี่ยวกับสิ่งสวยงาม เช่น ไม้ดอก ไม้ประดับ สวนระดับนี้ให้การบริการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย มีขอบเขตการให้บริการกว้างกว่าคือระยะทางมากกว่าระยะการเดินเท้าประมาณ 1-2 กิโลเมตร

4) สวนระดับเขตหรือย่าน (District Park) สวนขนาดนี้จะมีขนาดของสวนสัมพันธ์กับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ปกติจะมีขนาดมากกว่า 100 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างที่ไม่มีในสวนระดับที่ 1, 2 และ 3 เช่น บริเวณปิกนิก ที่จอดรถ ลานเอนกประสงค์ บริเวณที่มีลักษณะจำเพาะ (Special Feature) เช่น สวนดอกไม้ขนาดใหญ่ สวนเล่นเรือ จักรยาน บึงตกปลา ลำธาร สวนระดับนี้ให้บริการประชาชนจำนวนมาก รัศมีการให้บริการกว้างมากขึ้น ประมาณ 2 – 5 กิโลเมตร ผู้ที่อยู่ใกล้มาด้วยการเดิน แต่ผู้ที่อยู่ไกลเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชน รถยนต์ การพักผ่อนในสวนใช้เวลานานขึ้นเพราะมีกิจกรรมเปลือยเปลี่ยวหลายชนิด

5) สวนระดับเมือง (City Park) สวนระดับนี้มีเนื้อที่ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 500 – 1,500 ไร่ กิจกรรมในสวนเน้นหนักไปทางด้าน Active Recreation นอกเหนือจากกิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในสวนระดับล่าง เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ดึงดูดใจ เช่น ที่เล่นเรือ บริเวณ Camping ที่ตกปลา มีลานกว้างสำหรับการจัดงานประเพณี ผู้มาใช้บริการจะเดินทางมาจากทั่วกรุงเทพมหานคร และใช้เวลาพักผ่อนนานกว่าครึ่งวัน แต่มีรัศมีการให้บริการส่วนใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ ในระยะ 5-10 กิโลเมตร

6) สวนระดับภาค (Regional Park) สวนระดับนี้เป็นระดับสูงสุดของสวนสาธารณะมีเนื้อที่กว้างขวางหลายพันไร่ขึ้นไป มีลักษณะพิเศษเฉพาะ เช่น บึงน้ำ แอ่งน้ำ แม่น้ำ ดันไม้ ป่าเขา ตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ธรรมชาติ สวนระดับนี้ให้บริการประชากรในบริเวณเขตเมืองทั้งหมดและพื้นที่ใกล้เคียงในเขตอิทธิพลของเมือง

2.6.3 มาตรฐานสวนสาธารณะ

มาตรฐานในการจัดสร้างสวนสาธารณะในแต่ละประเทศแต่ละเมืองมีความแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ประชากร สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ ดังนั้นในการกำหนดมาตรฐานในการจัดสร้างสวนสาธารณะ จึงจำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความต้องการสภาวะการณ์ ทรัพยากร และลักษณะของแต่ละชุมชนที่มีความแตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยแล้วได้มีการกำหนดมาตรฐานของสวนสาธารณะโดยหน่วยงานต่างๆ ที่แตกต่างกันไป

ตารางที่ 2.1 แสดงเกณฑ์มาตรฐานสวนสาธารณะในประเทศไทย

หน่วยงาน	เนื้อที่สวนสาธารณะ ต่อประชากร 1,000 คน (ไร่)	เนื้อที่สวนสาธารณะ ต่อประชากร 1 คน (ตารางเมตร)	หมายเหตุ
สภาพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ	10.0	16.0	ใช้เป็นมาตรฐานสำหรับประเทศไทย
ผังนครหลวง 2543 สำนักผังเมือง	10.0	16.0	ใช้สำหรับพื้นที่กรุงเทพฯ
ผังนครหลวงโดยใจก้าว การเคหะแห่งชาติ	10.0 2.0	16.0 3.2	ใช้สำหรับพื้นที่กรุงเทพฯ เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยซึ่งรวมเนื้อที่ สนามกีฬา 0.40 ไร่ ต่อ 1,000 คน และ สนามเด็กเล่น 0.30 ไร่ ต่อ 1,000 คน
โครงการศูนย์ราชการ และเมืองใหม่ สำนักผังเมือง	1.84	2.94	เป็นค่าที่ไม่ได้คิดรวมเนื้อที่สำหรับ สนามกีฬา 0.80 ไร่ ต่อ 1,000 คน และ สนามเด็กเล่น 1 ไร่ ต่อ 1,000 คน
ผังนครหลวงฉบับ ปรับปรุง	1.80	2.88	เป็นมาตรฐานผังเมืองที่นิยมใช้

ที่มา : รวบรวมจากข้อมูลหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานสวนสาธารณะกำหนดเนื้อที่สวนสาธารณะของเมือง 9.38 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน หรือ 15 ตร.ม. ต่อ 1 คน หรือเทียบเป็นเนื้อที่สวนสาธารณะเท่ากับ 5 % ของพื้นที่ทั้งเมือง แต่หากเมืองใดมีความแออัดของประชากร และอาคารสูงอนุโลมให้ใช้มาตรฐานเนื้อที่สวนสาธารณะ 7.5-8 % ของพื้นที่ทั้งหมด (Chapin F. Stuart 1972 : 221) หรือ 4 ตารางเมตร ต่อประชากร 1 คน หรือ 2.5 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดเนื้อที่สวนสาธารณะ 10 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน หรือ 16 ตร.ม. ต่อประชากร 1 คนใช้เป็นมาตรฐานสำหรับประเทศไทย

การเคหะแห่งชาติ กำหนดมาตรฐาน 2 ไร่ และ 3.2 ตร.ม. เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยซึ่งรวมเนื้อที่สนามกีฬา 0.40 ไร่ ต่อ 1,000 คน และสนามเด็กเล่น 0.30 ไร่ ต่อ 1,000 คนเอาไว้ด้วยโครงการศูนย์ราชการและเมืองใหม่โดยสำนักผังเมือง (DTCP) กำหนดขนาด 1.84 ไร่ และ 2.94 ตร.ม. เป็นค่าที่ไม่ได้คิดรวมเนื้อที่สำหรับสนามกีฬาที่กำหนดมาตรฐานไว้ 1.84 ไร่ ต่อ 1,000 คน และมาตรฐานสนามเด็กเล่น 1 ไร่ต่อ1,000คน

ผังนครหลวงฉบับปรับปรุง กำหนดขนาด 1.80 ไร่ และ 2.88 ตร.ม. เป็นมาตรฐานผังเมืองที่นิยมใช้ GTZ กำหนด 0.80 ไร่ และ 1.28 ตร.ม. เป็นค่าที่ไม่ได้คิดรวมเนื้อที่สำหรับสนามกีฬาที่กำหนดมาตรฐานไว้ 0.8 ไร่ ต่อ1,000คนและมาตรฐานสนามเด็กเล่น0.5ไร่ต่อ1,000คน

World Bank กำหนดขนาด 0.625 ไร่ และ 1.00 ตร.ม. เป็นค่าที่ไม่ได้คิดรวมเนื้อที่สำหรับสนามกีฬาซึ่งมีมาตรฐานคือ 0.625 ไร่ ต่อ 1,000 คน สนามเด็กเล่นที่มีขนาดเล็กที่สุด 20-30 ตร.ม. เอาไว้ด้วย (พิรพรรณ พงศ์ไพบูลย์,2538)

การศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับประเภทสวนสาธารณะ ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ และมาตรฐานสวนสาธารณะ เห็นได้ว่าประเภทสวนฯ ลำดับชั้นของสวนฯ และมาตรฐานสวนฯ มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมของประชาชน และขนาดของพื้นที่สวนฯ เป็นการช่วยให้เลือกพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดพื้นที่และความต้องการกิจกรรมของผู้มาใช้สวนสาธารณะ รวมถึงรูปแบบและระยะเวลาในการเดินทางมาใช้พื้นที่สวนสาธารณะอีกด้วย

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ

2.7.1 นิยามของกิจกรรมนันทนาการ

นิยามของกิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ ลักษณะ และ นิสัยส่วนบุคคล หลากๆ ประการ แต่สามารถจัดกลุ่มออกได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้คือ

- 1) กิจกรรมที่ใช้พื้นที่ภายในและรอบๆ บ้าน (ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ทำสวน งานอดิเรกประเภทๆ ทำได้ด้วยตนเอง)
- 2) กิจกรรมร่วมกับสังคมชั้นสูง (ออกไปสถานบันเทิงประเภทต่างๆ การออกไปรับ ประทานอาหารนอกบ้าน การเข้าพักในโรงแรม ฯลฯ)
- 3) กิจกรรมทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม (การเข้าชมภาพยนตร์ คอนเสิร์ต งานแสดงศิลปะ)
- 4) กิจกรรมทางด้านกีฬา (ว่ายน้ำ ติกอล์ฟ เทนนิส)
- 5) กิจกรรมกลางแจ้งแบบไม่มีรูปแบบ (การปีนหิน ขับรถเล่น นั่งรถชมเมือง)

2.7.2 ความต้องการนันทนาการของมนุษย์

ร่างกายของมนุษย์ไม่เหมือนกับเครื่องจักร แม้เครื่องจักรต้องมีการพักผ่อน ชีงมนุษย์ด้วยแล้วย่อมต้องการการพักผ่อนเป็นทวีคูณ ภายหลังจากประกอบภาระกิจ ประจำวันแล้วร่างกายต้องการ

การพักผ่อน โดยใช้เวลารว่างจากการกิจ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดความเพลิดเพลินใจ เพื่อจัดความเหนื่อยอ่อนให้หมดไป ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อการนันทนาการ (จรินทร์ ธานีรัตน์. 2528,12)

การนันทนาการ (recreation) ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายว่าเป็น กิจกรรมที่ทำในเวลาว่างตามความสมัครใจและความต้องการของมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสดชื่นต่อร่างกายและจิตใจ โดยต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ไม่ใช่อบายมุขหรือผิดศีลธรรมและกิจกรรมนั้นต้องไม่ถือเป็นอาชีพ (Pearson 1962 , 147 : Lavery 1974 , 124 : Van Der Zee 1988 , 1 : สุรเชษฎ์ เศรษฐมาศ. 2525 , 3)

การนันทนาการนั้นจัดเป็นความต้องการของมนุษย์ขั้นหนึ่ง ถ้าความต้องการขั้นแรกได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการขั้นสูงอาจจะเกิดขึ้น แต่ถ้าความต้องการขั้นแรกยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการขั้นต่อไปอาจยังไม่เกิดขึ้น โดยความต้องการแบ่งออกเป็น 5 ระดับขั้น ได้แก่

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) ได้แก่ ความต้องการพักผ่อนหย่อนใจ การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมนันทนาการ ความต้องการตอบสนองความหิวกระหายน้ำ ความต้องการทางเพศและทางชีวภาพ ความต้องการทางด้านสุขภาพ

2. ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง (safety needs) ได้แก่ ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง ความต้องการด้านกฎหมายและความยุติธรรม ความต้องการด้านระเบียบ

3. ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการความรักจากมิตรสหายและครอบครัว ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ความต้องการมีบารมี

4. ความต้องการมีชื่อเสียง สังคมยอมรับถึงคุณค่า (self-esteem needs) ได้แก่ ความต้องการเป็นคนที่มีความนับหน้าถือตา ความต้องการมีชื่อเสียง ความต้องการการได้เป็นผู้มีคุณค่าในสังคม ความพึงพอใจในการให้

5. ความต้องการเป็นเลิศ การตอบสนองจุดประสงค์ของตนเอง (self-actualization needs) ได้แก่ ความต้องการเข้าใจในตนเอง ความต้องการมีศักยภาพอย่างเต็มที่ ความต้องการมีศักยภาพทางจิตใจอย่างเต็มที่ ความต้องการให้บริการ การตอบแทนสังคม การทำกิจกรรมเพื่อสังคม

2.7.3 การจำแนกตามพื้นที่กิจกรรมที่คล้ายคลึงกันและประสบการณ์ที่ได้รับ

กิจกรรมนันทนาการแบ่งตาม Gold (Seymour M. Gold :1980) ได้ 4 ประเภท คือ

2.7.3.1 กิจกรรมที่ใช้ความพยายามของร่างกายเป็นส่วนใหญ่ (Physical Recreation)

2.7.3.2 กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคม หรือร่วมกันในสังคมเป็นส่วนใหญ่ (Social Recreation)

2.7.32 กิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นจุดสนใจของกิจกรรม เช่น แม่น้ำลำธาร ทิวทัศน์ ทะเล ป่า ฯลฯ

ประโยชน์ของการแบ่งกิจกรรมในลักษณะนี้ คือ สามารถจัดกลุ่มกิจกรรม ประเภทเดียวกัน ใช้ในพื้นที่เดียวกันได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้พื้นที่อย่างประหยัด แบ่งกิจกรรมเป็นกิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor) หรือกิจกรรมในร่ม (Indoor) ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (Seymour M.Gold : 1980 อ้างโดย ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์)

2.7.4 การจำแนกตามความพยายามของร่างกาย

กิจกรรมสันทนาการสามารถจำแนกโดยใช้ ความพยายามของร่างกายเป็นเกณฑ์ ตามที่ Hachett (Brian Hachtt :1975 :35) ได้แบ่งใช้เป็น 2 ประเภทดังนี้

2.7.4.1 กิจกรรมสันทนาการไม่ใช้การออกแรง (Passive Recreation) ได้แก่ กิจกรรมประเภทชื่นชมธรรมชาติ, การฟังดนตรีในสวนสาธารณะ ภูมิทัศน์หน้าเมือง การนั่งเล่นในสวนสาธารณะ เป็นต้น

2.7.4.2 กิจกรรมสันทนาการที่ต้องออกแรง (Active Recreation) ได้แก่ การเดิน วิ่ง การเล่นกีฬากลางแจ้งต่างๆ เช่น เล่นฟุตบอล , บาสเก็ตบอล , หรือแม้แต่กีฬาในร่ม เช่น แบดมินตัน (Brian Hachett :1975 : 35 อ้างโดยญัตติพงษ์ อินทรรัตน์)

การนำเกณฑ์ การแบ่งรูปแบบกิจกรรมแบบใดมาใช้ประโยชน์นั้น ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการพื้นที่ที่สุด

ความต้องการนันทนาการของมนุษย์ จำเป็นต้องมีพื้นที่รองรับกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย โดยปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการนันทนาการ ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการด้านสังคม ความต้องการมีชื่อเสียงให้สังคมยอมรับคุณค่า ความต้องการตอบสนองจุดประสงค์ของตนเอง การศึกษาปัจจัยดังกล่าว ทำให้ทราบถึงประเภทกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมตรงต่อความต้องการส่วนใหญ่ของประชาชน

2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

2.8.1 การตัดสินใจเข้ามาใช้สวนสาธารณะ มีปัจจัย 3 ประการนี้ (Seymour M.Gold : 1980) ได้กล่าวไว้คือ

2.8.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ลักษณะประชากร เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ฯลฯ ลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ได้มีผู้ศึกษาวิจัยด้านนี้หลายท่านดังนี้

1. เพศ งานวิจัยของ อมรรัตน์ กฤตยานวัช และปรีชา ศิริภัก กล่าวไว้ว่า เพศหญิง เป็นเพศที่ต้องการใช้ สวนสาธารณะขนาดเล็กตั้งอยู่ใกล้บ้านมากกว่าเพศชาย (ปรีชา ศิริภัก 2527 : 149 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541)

2. อาชีพ ของประชากรจะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับความต้องการพักผ่อนหย่อนใจ จากกลุ่มอาชีพด้านบริหาร หรือใช้ความคิดจะต้องการสวนสาธารณะที่สามารถประกอบกิจกรรมออกกำลังกายได้ และกลุ่มอาชีพที่ประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดความเมื่อยล้าต่อร่างกาย เช่น อาชีพผู้ใช้แรงงาน มักเป็นผู้มีรายได้ต่ำจะต้องการสวนสาธารณะที่สามารถตอบสนองตามความต้องการการพักผ่อนหย่อนใจแบบสงบ (ปรีชา ศิริภัก : 2547 :116 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541)

3. รายได้ รายได้ของประชากรนับเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความต้องการ ใช้สวนสาธารณะ (สำนักปลัดกทม. 2530 : 44 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541) จากผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกล่าวว่า ผู้มีรายได้น้อย (2,000-4,000บาท/เดือน) มีความต้องการสวนสาธารณะใกล้บ้านเพื่อลดความสิ้นเปลือง เวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

4. อายุ ประชากรที่มีอายุต่างกันย่อมมีความต้องการด้านการพักผ่อนหย่อนใจที่แตกต่างกัน (ปรีชา ศิริภัก 2527 : 149 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541)

Gerhard Rosenberg (1989,87-95) ยังกล่าวได้ว่า สวนสาธารณะจำเป็นสำหรับทุกช่วงอายุ คือ

ก. วัยเด็ก จะเป็นวัยที่มีความต้องการทางร่างกาย (Physical Need) จะต้องมีพื้นที่ไว้สำหรับวิ่งเล่น ปีนป่าย เล่นเกมส์ เข้าสังคมกับเพื่อน ต้องการแสงแดด อากาศบริสุทธิ์เพื่อสร้างความคุ้นเคย (Familiarity) และเรียนรู้ธรรมชาติเป็นการสร้างประสบการณ์

ข. วัยเยาวชนมีความต้องการด้านจิตใจ (Psychological Need) มากที่สุดและก็เป็นวัยที่อยาก رؤ้ออยากเห็นคั่นหาชอบสังเกตุสิ่งรอบๆ ตัวต้องการการรวมกลุ่มซึ่งต้องใช้พื้นที่เพื่อเล่นเกมส์หรือ เล่นกีฬาร่วมกัน เพื่อจะเรียนรู้ซึ่งกันและกัน วัยนี้อยากรู้จักกับบุคคลอื่น ชอบสังเกตุสิ่งรอบตัว หากไม่เตรียมพื้นที่ไว้เด็กในวัยนี้อาจไปคบกับเพื่อนกลุ่มอื่นที่แตกต่าง ท้ายที่สุดอาจนำไปสู่อบายมุข ทำให้เราเสียทรัพยากรมนุษย์ที่จะไปช่วยพัฒนาประเทศ

ค. วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีความต้องการทางสังคม (Social Need) มากที่สุดต้องการมีอาชีพที่มั่นคง การเงินที่ดี มีเกียรติยศชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้คนในวัยนี้ต้องทำงานให้หนัก เพื่อให้ได้มาซึ่งสังคมดังกล่าว ทำให้เกิดอารมณ์ตึงเครียด คร่ำเคร่ง หากไม่มีสวนสาธารณะให้ผ่อนคลายอาจทำให้คนในวัยนี้มีปัญหาทางสภาพจิตซึ่งส่งผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติได้

ง. วัยสูงอายุ มีความต้องการด้านคุณภาพชีวิต ต้องการความสงบ แต่ไม่ควรให้ผู้สูงอายุอยู่ในอาคารเหงา โดดเดี่ยวถูกทอดทิ้ง ในวัยนี้จึงมีความต้องการด้านร่างกาย (Physical Need) เช่นเดียวกัน ดังนั้นการตอบสนองคุณภาพชีวิตสำหรับวัยสูงอายุที่ต้องการความสงบ และพบปะสังสรรค์ การพูดคุย จึงจำเป็นพื้นที่เปิดโล่งหรือสวนสาธารณะ สำหรับใช้เป็นที่นั่งคุยหรือพบปะกันจึงจำเป็น สวนสาธารณะจึงเปรียบเสมือนรางวัลที่ทางรัฐบาลหรือองค์กรเอกชนควรมอบให้ประชาชนที่ผ่านการทำงานหนักมาก่อนชีวิต

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามนุษย์ทุกเพศทุกวัยมีกิจกรรม ซึ่งเป็นพฤติกรรมของแต่ละวัย เพื่อเป็นการตอบสนองพฤติกรรมต่างๆ จำเป็นต้องมีพื้นที่เปิดโล่งจำพวกสวนสาธารณะเพื่อรองรับในทุกกิจกรรมของคนในทุกวัย และการได้ใช้ชีวิตร่วมกันของคนในครอบครัว ในสวนสาธารณะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้แต่ละคนในสังคมได้พบปะกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดในชุมชน และให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่สังคม ที่ดี ถือว่าเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชากรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้ผ่อนคลายความตึงเครียด นอกจากนี้การมีพื้นที่เปิดโล่งในเมืองมีสีเขียวเป็นเมืองที่น่าอยู่ทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิต เป็นการช่วยพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจของชาติอีกทางหนึ่งด้วย

5. ระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพและรายได้ และการศึกษาของประชาชน พบว่า เป็นสิ่งช่วยให้คุณภาพชีวิตสูงขึ้น และยังช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ได้ง่ายและเป็นระบบ และสามารถเห็นประโยชน์จากการปฏิบัติตามเงื่อนไขบางอย่าง ที่จะทำให้ชีวิตมีคุณภาพดียิ่งขึ้น (สมศักดิ์ กองไชย : 2529 อ้างถึงใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541) และที่สำคัญการศึกษายังทำประโยชน์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพักผ่อนหย่อนใจ จึงมีความต้องการสวนสาธารณะ ความต้องการที่แท้จริงของตน

6. ความเสื่อมโทรมทางสุขภาพอนามัยของประชาชน ผู้ที่มีความอ่อนล้า ทั้งทางสมองและร่างกายจากการประกอบอาชีพ มักอาศัยการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อช่วยลดความตึงเครียด จึงมีผลต่อความต้องการไปใช้สวนสาธารณะ โดยผู้ที่เจ็บป่วยไม่มาร่างกายแข็งแรง ย่อมมีความสามารถไปใช้สวนสาธารณะได้บ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีข้อจำกัดของสุขภาพ (อมรรัตน์ กฤตยานวิษ : 2526 อ้างถึงใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541)

2.8.1.2 ความสัมพันธ์ทางสังคม กลุ่มคนที่รู้จักกัน ครอบครัวเดียวกัน เชื้อชาติเดียวกัน ร่วมทำกิจกรรมสันทนาการ หรือใช้พื้นที่สันทนาการนั้นๆ อยู่ ทำให้เกิดการตัดสินใจในการมาใช้พื้นที่สันทนาการเดียวกันกับกลุ่มของตน

2.8.1.3 โอกาสทางการประกอบกิจกรรมสันทนาการ เป็นปัจจัยสุดท้ายของผู้ใช้ บริการในการตัดสินใจประกอบกิจกรรมสันทนาการในสถานที่ใดที่หนึ่ง โดยปราศจากปัจจัยดังนี้คือ

1. ความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility) ซึ่งได้แก่ ระยะเวลาในการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ ระยะเวลาในการเดินทางเข้ามาใช้สวนสาธารณะ ความสะดวกในการเดินทาง เป็นต้น ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านความสามารถในการเข้าถึงมีดังนี้ คือ

ความสามารถในการเข้าถึงสวนสาธารณะ ซึ่งสามารถวัดได้จากเวลาและระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านหรือที่ทำงานไปยังพื้นที่สวนสาธารณะ ซึ่งตัวแปรด้านระยะทางและเวลานี้สามารถบอกให้ทราบถึงรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะนั้นๆ (Seymour M. Gold 1980 อ้างถึงใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541) และรัศมีการให้บริการของแต่ละสวนนั้นยังขึ้นอยู่กับขนาดสิ่งอำนวยความสะดวก และ องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะอีกด้วย (อมรรัตน์ กฤตยานวิษ : 2526 อ้างถึงในญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541)

2. ค่าใช้จ่ายในการมาใช้พื้นที่ (Cost) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการมาใช้สวนสาธารณะเช่น ค่ายานพาหนะ ค่าอาหารที่ต้องใช้ในสวน รวมถึง ค่าอุปกรณ์ที่ใช้ทำกิจกรรม สันทนาการภายในสวนสาธารณะ ค่าเช่าพื้นที่สันทนาการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ถ้าหากเสียค่าใช้จ่ายมากจะทำให้ประชาชนไม่สามารถมาใช้และไม่อยากมาใช้พื้นที่ และค่าใช้จ่ายอาจเป็นข้อตัดสินใจที่จะมาใช้และไม่มาใช้สวน สาธารณะ รวมไปถึงความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะด้วย

3. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่สวนสาธารณะ(Information) หมายถึงข้อมูลและคำแนะนำต่างๆ ที่ทำให้ทราบว่าพื้นที่สันทนาการดังกล่าว และมีกิจกรรมใดบ้างที่สามารถทำได้ภายในสวนสาธารณะ

จึงอาจสรุปได้ว่า การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการรูปแบบใดและที่ใด ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการหลัก ๆ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านกลุ่มสังคม และปัจจัยด้านโอกาสในการทำกิจกรรม

ผู้มาใช้สวนสาธารณะจะมีพฤติกรรมและประเมินความพึงพอใจจาก 5 ขั้นตอนในการทำกิจกรรม สันทนาการในพื้นที่สวนสาธารณะ ดังนี้คือ (Seymour M. Gold 1980 อ้างถึงใน ญัตติพงษ์ อินทร์ตัน : 2541)

1. ขั้นตอนความตั้งใจไปใช้พื้นที่สันทนาการ (Anticipation) ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการตัดสินใจทำกิจกรรมในวัน เวลาใด การเลือกสถานที่ประกอบกิจกรรม หรือ พื้นที่สวนสาธารณะใด และความบ่อบความถี่ในการตัดสินใจ

2. ขั้นตอนการเดินทางมายังสวนสาธารณะ (Travel to) เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากพฤติกรรมความตั้งใจ คือหลังจากตกลงใจเลือกพื้นที่แล้วก็เดินทางมายังพื้นที่โดยวิธีการต่างๆ

3. ขั้นตอนการประกอบกิจกรรมสันทนาการในสวนสาธารณะ (On site) ซึ่งพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะในขั้นนี้ได้แก่ การเลือกกิจกรรมสันทนาการความชอบ ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรม

4. ขั้นตอนการเดินทางกลับยังที่พักหรือกลับจากสวนสาธารณะ (Travel back) เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการเดินทางมายังสวนสาธารณะ ซึ่งอาจใช้วิธีการเดินทางแบบเดิม

5. ขั้นตอนประสบการณ์ที่ได้มาจากสวนสาธารณะครั้งนี้ในทุกๆ ขั้นตอน (recollection) ซึ่งถ้าได้รับประสบการณ์ทางบวกก็อาจส่งผลกลับไปสู่การใช้สวนสาธารณะอีกครั้ง

2.8.2 แนวความคิดด้านความพึงพอใจและปัจจัยเกี่ยวข้องต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสวนสาธารณะ

ความพึงพอใจประกอบไปด้วย ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกคือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วทำให้เป็นสุข ส่วนความรู้สึกทางลบ คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วทำให้เป็นทุกข์ไม่มีความสุข ระบบความสัมพันธ์ทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ สิ่งที่ทำให้เกิด

ความรู้สึกพึงพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ทรัพยากร (Resources) หรือสิ่งเร้า(Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจคือการศึกษาวาดด้วยทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดที่เป็นสิ่งที่ต้องการ และทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะเกิดมากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรถูกต้องและเหมาะสม (Shelley,Meyned W. 1975 : 252-268 อ้างถึงใน ญัตติพงษ์ อินทวัฒน์ 2541)

ในด้านของความพึงพอใจของผู้มาใช้พื้นที่สันทนาการหรือสวนสาธารณะใดนั้นขึ้นอยู่กับขั้นตอน พฤติกรรมของบุคคลที่มาใช้พื้นที่ โดยพิจารณาจากความพึงพอใจ 5 ขั้นตอนของ Gold (Seymour M. Gold :1980) ในเรื่องพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ในข้อที่ 7.1.3

โดยปกติแล้วผู้มาใช้พื้นที่สันทนาการหรือมาใช้สวนสาธารณะใดๆจะมีความคาดหวังอยู่ 3 ประการ จากพื้นที่ประกอบกิจกรรมสันทนาการดังนี้

1. คาดหวังว่าจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในพื้นที่
2. คาดหวังและเข้าใจในโอกาสและประเภทกิจกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่และเข้าใจว่าจะไปใช้พื้นที่

ทำกิจกรรมบริเวณไหนอย่างไร

3. มีความต้องการและคาดหวังผลทางด้านกรเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม,พบปะผู้อื่นและความต้องการอื่นๆ ทางด้านจิตวิทยาเข้ามาผสมผสานหรือเกี่ยวข้องด้วย

การตอบสนองความต้องการทั้งสามประการนั้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าผู้มาใช้สวนสาธารณะจะนำประสบการณ์ 5 ขั้นตอนตั้งแต่เริ่มตัดสินใจจะมาทำกิจกรรมสันทนาการมาถึงพื้นที่ จนกระทั่งเดินทางกลับ มาทำประเมิน

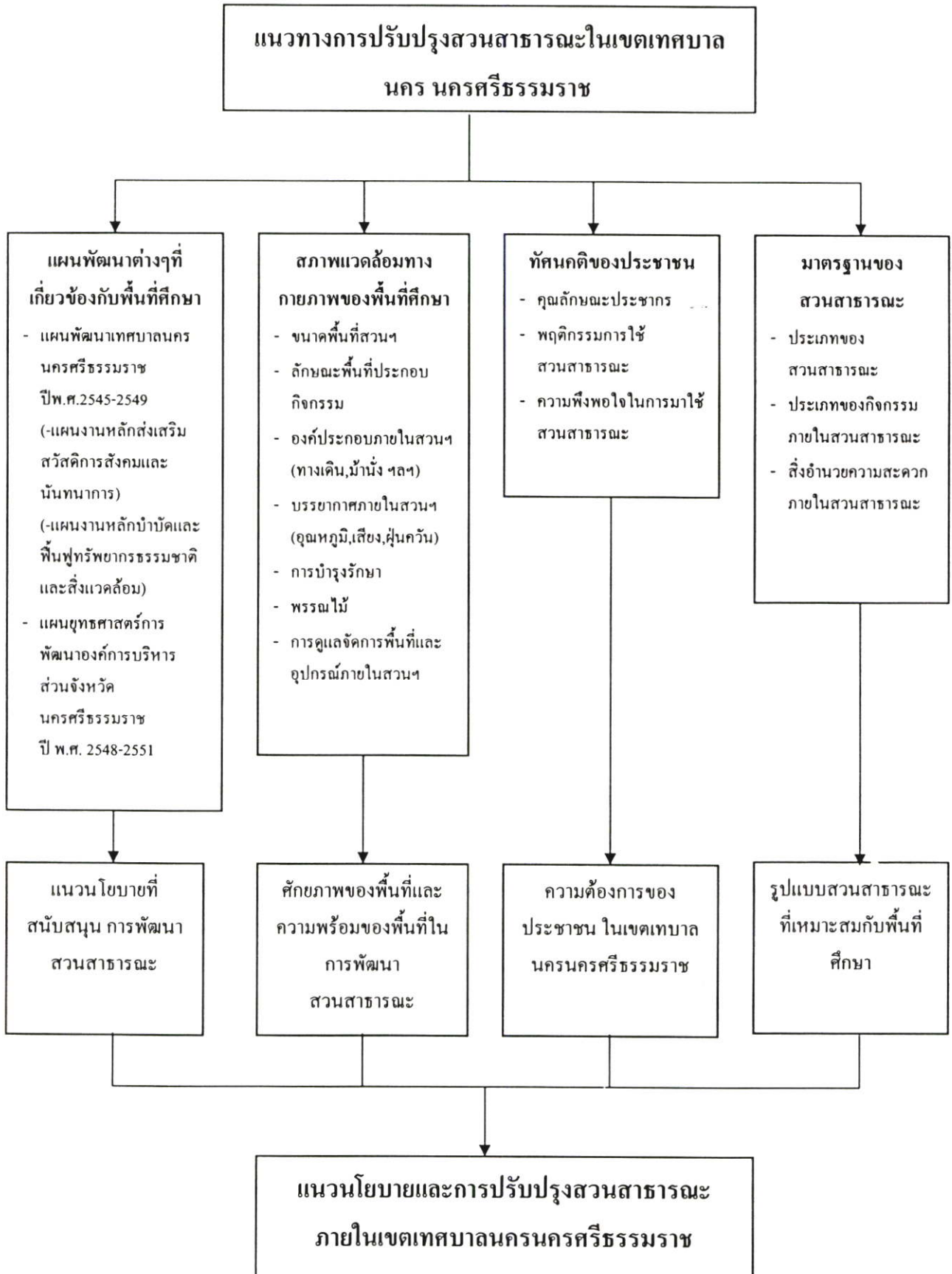
ความพึงพอใจด้วยทั้งหมด แต่เมื่อมาถึงพื้นที่แล้วผู้มาใช้ด้วย จะได้รับประสบการณ์ในพื้นที่สวนสาธารณะเองและสวนสาธารณะจะสามารถตอบสนองความพึงพอใจได้ดีเพียงไร จะมีผลมาจากคุณภาพของสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

คุณภาพของแหล่งสันทนาการ (Resorce Quality) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้มาใช้มองว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งที่มีอยู่ถาวรทางกายภาพ ึ่งที่เป็นลักษณะทางธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ธรรมชาติ ทิวทัศน์ ต้นไม้ หิ้งน้ำ โต๊ะที่นั่ง ถังขยะ ป้าย ทางเดิน อุปกรณ์ในพื้นที่สันทนาการ ฯลฯ

คุณภาพในการเข้าใช้ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้มาใช้ประเมินว่าเป็นอุปสรรค (ในทางลบ) หรือสิ่งดึงดูดชักจูง (ในทางบวก) ต่อความคาดหวังและความพึงพอใจใน ระหว่างที่มาใช้พื้นที่สันทนาการ เช่น ความหนาแน่นเกินไป รอนานเกินไป เสียคงเกินไป ความขัดแย้ง อันตราย การจัดการที่ดี หรือ กฎระเบียบของพื้นที่ ฯ (Seymour M.Gold : 1980 อ้างถึงใน ญัตติพงษ์ อินทวัฒน์.2541)

คุณภาพทั้งสองประการ ที่จริงก็คือ ทรัพยากรและสิ่งเร้า ที่สามารถตอบสนองความคาดหวังทั้ง 3 ประการ ในพื้นที่สวนสาธารณะหากตอบสนองได้ดี และถูกต้องเหมาะสม ต่อความคาดหวังของผู้ใช้ ก็จะเกิดความรู้สึกทางบวก คือ ความพึงพอใจเกิดขึ้น

ดังนั้น การศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสวนสาธารณะเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและมีส่วนสำคัญในการช่วยให้สวนสาธารณะไม่ถูกทิ้งร้าง เนื่องจากไม่มีผู้มาใช้บริการ เป็นการวางแผนการพัฒนาสวนสาธารณะที่ดีและมีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมนั่นเอง

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวความคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมืองกรณีศึกษา เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาทั้งสภาพพื้นที่จริง และเป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงศักยภาพพื้นที่ในการพัฒนาสวนสาธารณะ และทำการศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจสาธารณะของประชาชนผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินงานคือ การกำหนดพื้นที่ศึกษา ประเภทการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

3.1 การกำหนดพื้นที่ศึกษา

เขตพื้นที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่สวนสาธารณะเพียง 0.40 ไร่ต่อประชากร 1,000 คนถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมาก (เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการ ตามผังนครหลวงฉบับปรับปรุงได้กำหนดให้พื้นที่นั้นมีเนื้อที่สวนสาธารณะ 1.80 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน) จากสภาพพื้นที่ที่เป็นอยู่นั้นจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีความขาดแคลนพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการอย่างมาก โดยลักษณะของชุมชนภายในเขตเทศบาลนครฯ เป็นชุมชนที่มีรูปแบบทั้งกระจายตัวกันอยู่และกระจุกตัวอยู่ในบริเวณใจกลางเมือง มีการพักอาศัย การประกอบพาณิชยกรรม และการประกอบอาชีพที่หลากหลายอยู่ภายในบริเวณเดียวกัน ดังนั้นการใช้ชีวิตของประชาชนภายในเขตเทศบาลนครฯจึงเป็นไปในรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในพื้นที่เดิม ดังนั้นการพักผ่อนหย่อนใจและกิจกรรมนันทนาการต่างๆจึงควรอยู่ในพื้นที่เดียวกันนี้ด้วย ปัจจุบันนี้นอกจากพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนแล้วสภาพของสวนสาธารณะในปัจจุบันยังมีปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม, สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ, ประเภทของกิจกรรมที่ให้บริการ, การจัดการดูแลรักษาความเรียบร้อย ทำให้ต้องมีการศึกษาปรับปรุงพัฒนาสวนสาธารณะเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินสูงสุด ที่สำคัญเพื่อให้สามารถครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้บริการได้ทุกเพศทุกวัย เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ผู้อยู่อาศัยและผู้มาใช้บริการสวนฯ ภายในชุมชนเมืองดังกล่าว

3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา มีข้อมูลอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลจากการสำรวจ (Field Survey) และการสังเกตการณ์

(Observation) ในด้านที่ตั้ง รูปแบบการกระจายตัว ขนาด และประเภทของสวนสาธารณะ ในปัจจุบัน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) และการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษา การใช้บริการและความต้องการสวนสาธารณะ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงสวนสาธารณะต่อไป

3.2.1.1 ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตการณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ (field Survey) และการสังเกตการณ์ (observation) เป็นข้อมูลทางด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ศึกษา ข้อมูลด้านที่ตั้ง รูปแบบการกระจายตัว ขนาด และประเภทของสวนสาธารณะในปัจจุบัน รวมถึงสภาพทั่วไปภายในสวน ด้านสภาพพรรณไม้ และสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน

3.2.1.2 ข้อมูลทางการออกแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามจะเป็นข้อมูลจากประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เพื่อทราบถึงการใช้บริการสวนฯ ความต้องการสวนสาธารณะ ความพึงพอใจ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสวนสาธารณะ

3.2.2 ข้อมูลทุติภูมิ ประกอบด้วยข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลเชิงบรรยาย

ข้อมูลเชิงพื้นที่ ได้แก่ ขอบเขตการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช เส้นทางคมนาคม เส้นทางน้ำในเขตผังเมืองรวมจังหวัดนครศรีธรรมราช แผนการใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมจังหวัดนครศรีธรรมราช การใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ตั้งอาคารในเขตผังเมืองรวมจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้ได้มาจาก

3.2.1.1 ห้องสมุดภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.2.1.2 ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.2.1.3 เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

3.3 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Simple random sampling และเก็บข้อมูลโดยวิธีแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

การกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช มีจำนวน 104,794 คน (ปีพ.ศ. 2546) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ยึดเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างของ Yamane (1970 อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ตรีรัตน์ 2540, หน้า 125)

จากสูตร

$$n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างหลังคาเรือน

N = ขนาดของประชากร ในพื้นที่ศึกษา

E = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างในที่นี้กำหนดให้ $e = 0.05$ แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{104,794}{(1+(104,794)(0.05)^2)} \\ &= 398.479 \approx 400 \text{ หลังคาเรือน} \end{aligned}$$

ต้องใช้ขนาดตัวอย่าง อย่างน้อย 400 ตัวอย่าง จึงจะสามารถประมาณค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จึงพิจารณาใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Simple random sampling

แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านการตอบกลับแบบสอบถามและข้อจำกัดทางเวลางบประมาณ จึงได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 365 ชุด ซึ่งเพียงพอในการคำนวณทางสถิติ

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ทราบว่าการศึกษาการพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จะต้องศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของสวนสาธารณะ คุณลักษณะประชากร พฤติกรรม

และความพึงพอใจ รวมทั้งปัจจัยเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสวนสาธารณะ สามารถสรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้ดังนี้

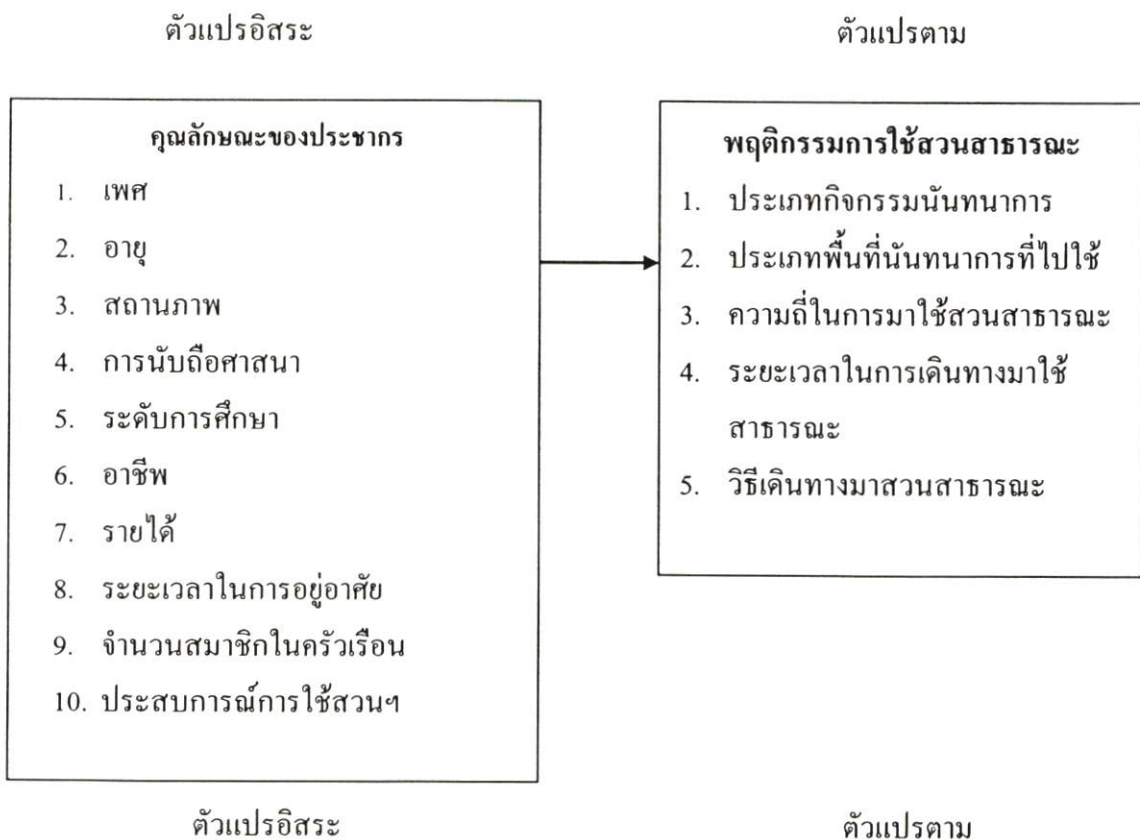
3.4.1 ตัวแปรอิสระ

3.4.1.1 คุณลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการอยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์การใช้สวนสาธารณะ

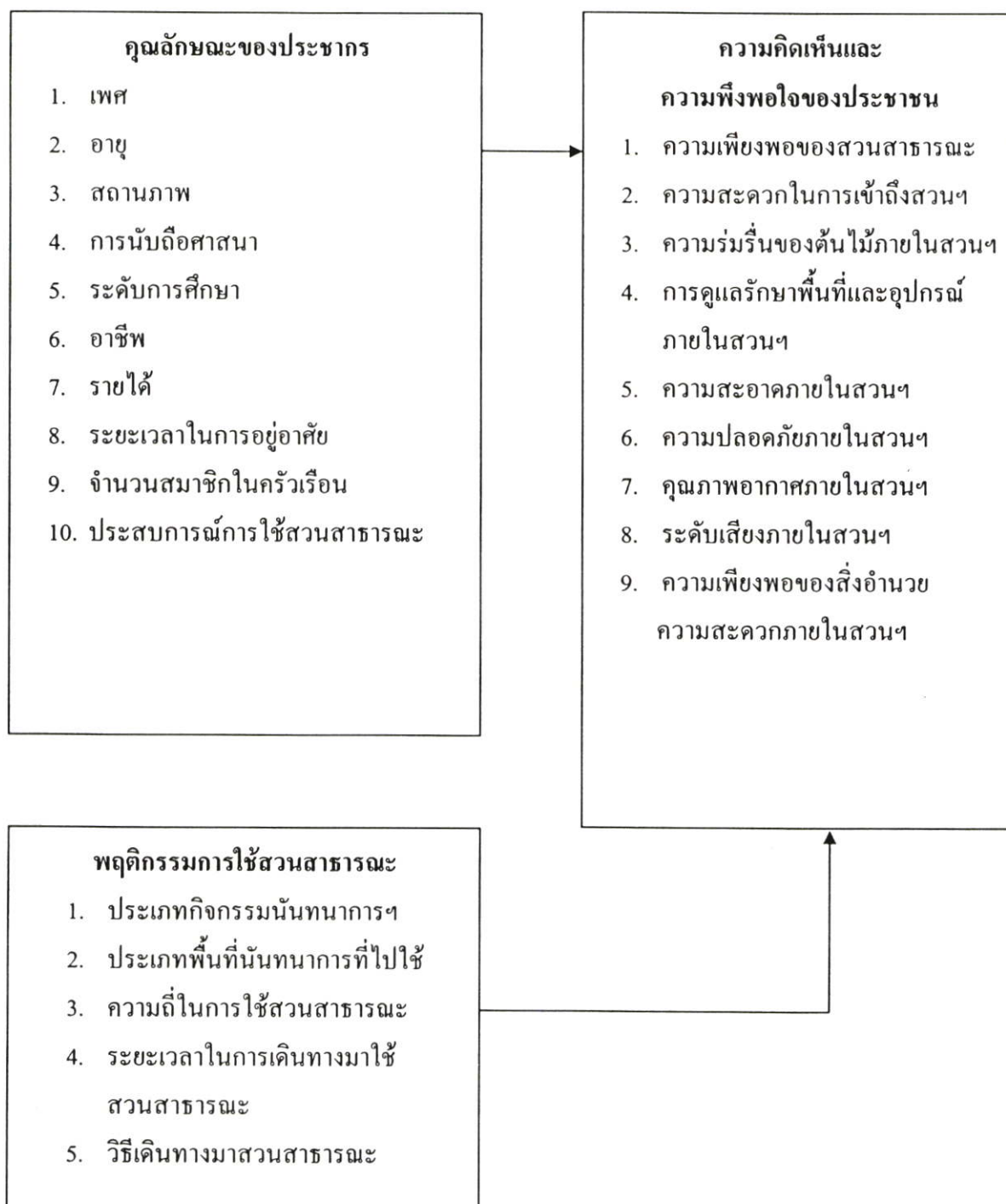
3.4.2 ตัวแปรตาม

3.4.2.1 พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ได้แก่ ประเภทกิจกรรมนันทนาการประเภทพื้นที่นันทนาการที่ไปใช้ ความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ ระยะเวลาในการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ วิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ

3.4.2.2 ความพึงพอใจต่อสวนสาธารณะ ได้แก่ ความเพียงพอของสวนสาธารณะ ความสะดวกในการเข้าถึงสวนฯ ความร่มรื่นของต้นไม้ภายในสวนฯ การบำรุงรักษาพื้นที่ประกอบกิจกรรมและอุปกรณ์ภายในสวนฯ ความสะอาดภายในสวนฯ ความปลอดภัยภายในสวนฯ คุณภาพอากาศภายในสวนฯ ระดับเสียงภายในสวนฯ ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ

ภาพที่ 3.1 แสดงการเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (1)

ภาพที่ 3.2 แสดงการเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (2)

3.5 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวม แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 เพื่อช่วยต่อการทำความเข้าใจดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	การสำรวจ	เอกสาร
1. คุณลักษณะของประชากร					
เพศ	- ชาย - หญิง	นามมาตรา (nominal)	◆		
อายุ	- 1-15 ปี - 16-25 ปี - 26-50 ปี - 51-80 ปี - มากกว่า 80ปี	นามมาตรา (nominal)	◆		
สถานภาพ	- โสด - แต่งงาน - หย่าร้าง	นามมาตรา (nominal)	◆		
การนับถือศาสนา	- พุทธ - อิสลาม - คริสต์	นามมาตรา (nominal)	◆		
ระดับการศึกษา	- ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน - ประถมศึกษา-มัธยมปลาย/ปวช. - อนุปริญญา/ปวส. - ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	นามมาตรา (nominal)	◆		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	การสำรวจ	เอกสาร
อาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว - รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ - พนักงานบริษัทเอกชน - รับจ้าง/ลูกจ้าง - นักเรียน/นักศึกษา 	นามมาตรา (nominal)	◆		
รายได้/เดือน	<ul style="list-style-type: none"> - น้อยกว่า 5,000 บาท - 5,000-10,000 บาท - มากกว่า 10,000 บาท 	นามมาตรา (nominal)	◆		
ระยะเวลาในการอยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> - 1-10 ปี - 11-20 ปี - 21-30 ปี - 31-40 ปี - 41-50 ปี - มากกว่า 50 ปี 	นามมาตรา (nominal)	◆		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	<ul style="list-style-type: none"> - 1-2 คน - 3-4 คน - มากกว่า 4 คน 	นามมาตรา (nominal)	◆		
2. แนวความด้านพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ					
ประสบการณ์การใช้สวนสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> - เคย - ไม่เคย 	นามมาตรา (nominal)	◆		
ประเภทพื้นที่นันทนาการที่ใช้	<ul style="list-style-type: none"> - สวนสาธารณะ - สนามเด็กเล่น - สวนหย่อม - สวนละแวกบ้าน - พื้นที่ในบริเวณศาสนสถาน - พื้นที่ในบริเวณสถานศึกษา - สนามกีฬา - พื้นที่โล่งริมแม่น้ำ, ลำคลอง 	นามมาตรา (nominal)	◆		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	การสำรวจ	เอกสาร
ความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> - น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง - 1-3 ครั้ง - 4-5 ครั้ง - มากกว่า 6 ครั้ง 	นามมาตรา (nominal)	◆		
กิจกรรมที่ทำเมื่อมาใช้สวนสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> พิก่อนแบบต้องใช้แรง - พิก่อนแบบไม่ต้องใช้แรง 	นามมาตรา (nominal)	◆		
เวลาในการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เกิน 15 นาที - 16-30 นาที - มากกว่า 30 นาที 	นามมาตรา (nominal)	◆		
วิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> - เดิน - จักรยาน - จักรยานยนต์ - รถยนต์ส่วนบุคคล - รถรับจ้างต่างๆ 	นามมาตรา (nominal)	◆		
3. แนวความคิดด้านความพึงพอใจ					
<ul style="list-style-type: none"> - ความสะดวกในการเข้าถึงสวนฯ - ความร่มรื่นของต้นไม้ภายในสวนฯ - การดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ภายในสวนฯ - ความสะอาดภายในสวนฯ - ความปลอดภัยภายในสวนฯ - คุณภาพอากาศภายในสวนฯ (ฝุ่นควัน/ไอเสีย) 	<ul style="list-style-type: none"> - พอใจ - เฉยๆ - ไม่พอใจ 	อันดับ (ordinal)	◆	◆	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	การสำรวจ	เอกสาร
- ระดับเสียงภายในสวนฯ - ความพอใจสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ (เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ ฯลฯ)	- พอใจ - เฉยๆ - ไม่พอใจ	นามมาตรา (nominal)	◆	◆	
4. ความคิดเห็นของประชาชนด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ					
- ความเพียงพอของสวนสาธารณะในเขตเมือง	- เพียงพอแล้ว - ยังไม่เพียงพอ	นามมาตรา (nominal)	◆		
- ความคิดเห็นด้านการพัฒนาสวนสาธารณะในชุมชน	- เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย	นามมาตรา (nominal)	◆		
- ความเพียงพอของสวนสาธารณะในเขตเมือง	- เพียงพอแล้ว - ยังไม่เพียงพอ	นามมาตรา (nominal)	◆		

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่และสังเกตการณ์ โดยสังเกตจากลักษณะของชุมชนกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน ช่วงเวลาในการพักผ่อนหย่อนใจ ประเภทของการพักผ่อนหย่อนใจ การประกอบกิจกรรมนันทนาการ สภาพทั่วไปของสวนสาธารณะในปัจจุบัน ความหนาแน่นของผู้มาใช้สวนฯ พฤติกรรมการใช้สวนฯ ความสามารถในการรองรับผู้มาใช้บริการ ความสามารถในการเข้าถึง โดยวิเคราะห์ออกมาในเชิงพรรณนา

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยรวบรวมแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงและสามารถนำมาอ้างอิงในการศึกษาพัฒนาได้ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามคุณลักษณะประชากร พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะและความคิดเห็นของประชาชนด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ สำหรับข้อมูลที่มีการวัดแบบกลุ่ม (Nominal) จะอธิบายด้วยค่าสถิติแบบร้อยละ (Percentage) ทำให้ทราบว่าคุณลักษณะ

ประชากร พฤติกรรมการใช้สวนฯ และความคิดเห็นของประชาชนด้านการพัฒนาสวนฯ เป็นอย่างไร มีสัดส่วนของประเภทคำตอบอย่างไร เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของข้อมูลได้สะดวกขึ้น

3.6.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สวนฯ ใช้การวิเคราะห์แบบไคสแควร์ (Chi-Square)

3.6.2.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-ANOVA)

3.7 การนำเสนอข้อมูล

แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็นส่วนๆ โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้แก่

3.7.1 พฤติกรรมของผู้มาใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เสนอโดยวิธีการบรรยายสรุป

3.7.2 ความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้สวนสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสวนฯ เสนอโดยการบรรยายสรุป

3.7.3 ลักษณะของสวนสาธารณะในปัจจุบัน เสนอโดยการบรรยายสรุป พร้อมรูปภาพและแผนที่ประกอบ

3.7.4 เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสวนสาธารณะ เสนอโดยวิธีการบรรยายสรุป

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

ในการทำวิจัย เรื่องการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช ต้องศึกษาถึงสภาพและลักษณะพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครฯ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจในพื้นที่และลักษณะสวนสาธารณะที่เลือกศึกษา ทักษะคิดและความพึงพอใจของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

4.1 สภาพทั่วไปของเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

4.1.1 ประวัติความเป็นมา

นครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดใหญ่อันดับ 2 ของภาคใต้ มีประชากรมากที่สุดถึง 1.5 ล้านคน นับเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 6 ของประเทศ เป็นเมืองใหญ่ที่มีประวัติศาสตร์อันเก่าแก่นับจากอดีตจวบจนปัจจุบัน

นครศรีธรรมราชหรือ “นครอันงามสง่าของพระราชาผู้ทรงธรรม” เป็นดินแดนที่พุทธศาสนาลังกาได้เผยแผ่เข้ามาเป็นอันดับแรกก่อนจะขยายไปตามเมืองต่างๆ ดังนั้นนครศรีธรรมราชจึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองพระ” พระบรมธาตุที่วัดมหาธาตุวรมหาวิหารนับเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั่วทั้งภาคใต้

จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่นขวานหิน ระนาดหิน ทำให้สันนิษฐานได้ว่าดินแดนแถบนี้มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ 4,000 ปีก่อน จากนั้นอีก 2,000 ปีต่อมาจึงได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับชุมชนอื่นที่อยู่ห่างไกลออกไป แต่หลักฐานที่ชัดเจนคือ ศิลจารึกอักษรปัลลวะ สมัยพุทธศตวรรษที่ 12 ซึ่งพบที่หุบเขาช่องคอก อำเภอกุพราภรณ์ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับประเทศอินเดียที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานและนำวัฒนธรรมกลุ่มชนฮินดูมาเผยแพร่ก่อนที่พุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์จะเข้ามาในราวพุทธศตวรรษที่ 13-16 มีการติดต่อค้าขายกับโลกภายนอกและพัฒนาจนกลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญของภูมิภาคนี้

ด้วยความเป็นเมืองท่าและศูนย์กลางทางเศรษฐกิจมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ทำให้เกิดชุมชนที่มีรากฐานเก่าแก่และยาวนาน มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและพืชผลทางการเกษตร โดยใช้แม่น้ำลำคลองและทะเลเป็นเส้นทางหลัก ศูนย์กลางการค้าติดต่อจะอยู่ในตัวเมือง โดยรอบนอกจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม

เทศบาลนคร นครศรีธรรมราช เป็นองค์กรราชการดูแลบริหารเมืองเก่าทั้งที่เป็น “เมือง” เป็นย่านการค้า “ท่า” และเป็นพื้นที่เกษตรกรรม “นา” รวมเป็นเมืองนครศรีธรรมราช เดิมเป็นแค่

เพียงเทศบาลเมืองเท่านั้น แต่เมื่อเมืองเจริญเติบโตมากขึ้นจากเทศบาลเมืองจึงได้ตั้งเป็นเทศบาลนคร (มีประชากรมากกว่า 5,000คน)

ในปัจจุบันมีพื้นที่เขตเทศบาลเมืองทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการติดต่อ การบริหารและการคมนาคม ความสำคัญของเทศบาลนครจึงเป็นความสำคัญระดับจังหวัดและภาค เห็นได้จากการเจริญเติบโตทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางการบริหารที่สำคัญ เป็นตลาดกลางขายส่งสินค้าทางการเกษตรของระดับภาค เป็นเมืองศูนย์กลางการคมนาคม ขนส่งสินค้าและมวลชน เป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมการแปรรูปผักและผลไม้กระป๋อง นอกจากนี้ยังมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่ควบคู่กับวิถีชีวิต “คนเมืองคอน” เป็นเอกลักษณ์ให้เห็นจนถึงปัจจุบัน

4.1.2 สภาพทั่วไปทางกายภาพ

สภาพทั่วไปทางกายภาพของเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช มีลักษณะด้านต่างๆ ดังนี้

4.1.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ลักษณะที่ตั้ง ตั้งอยู่บนสันทรายทอดยาวจากทางทิศเหนือ ไปถึงทิศใต้ห่างจากเขาหลวงมาทางทิศตะวันตกประมาณ 12 กิโลเมตรและห่างจากชายฝั่งทะเลอ่าวไทยทางทิศตะวันออกประมาณ 13 กิโลเมตร รวมพื้นที่ปัจจุบัน 22.56 ตารางกิโลเมตร

4.1.2.2 สภาพภูมิประเทศและดินฟ้าอากาศ

- สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ดอนและค่อนข้างลาดต่ำลง ไปทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ซึ่งที่ลาดดังกล่าวเมื่อถึงช่วงมรสุมจะมีน้ำท่วม ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกของเมืองส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา แต่ในปัจจุบันอิทธิพลของการขยายตัวของเมืองทำให้มีการก่อสร้างบ้านจัดสรร อาคารบ้านเรือน ขึ้นแทนผืนนาเดิม ส่วนพื้นที่ด้านทิศตะวันตกส่วนมากเป็นพื้นที่ทำสวน เช่น สวนยางพารา และสวนผลไม้

- สภาพภูมิอากาศ

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ใกล้เคียงกับเส้นศูนย์สูตรและแนวคาบสมุทรมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน จึงส่งผลให้เกิดฤดูกาลแค่ 2 ฤดูกาลเท่านั้นคือ

ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อากาศร้อนตลอดฤดูกาล

ฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มกราคม

- ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากมีเทือกเขานครศรีธรรมราชเป็นแนวกันลมฝนจึงตกไม่มากนัก

- ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-มกราคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงนี้มีฝนตกหนาแน่น เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ด้านรับลมทำให้เกิดอุทกภัยเป็นประจำทุกปี

- แหล่งน้ำ

ในพื้นที่เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีคลองต่างๆ กระจายอยู่ดังนี้ คลองท่าวังคลองทุ่งปรัง คลองหน้าเมือง คลองท้ายวัง คลองป่าเหล่า คลองเหล่านี้เป็นคูเมืองโบราณ จึงมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ถึงแม้จะมีคลองต่างๆมากมาย แต่เนื่องจากปริมาณน้ำจากธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ น้ำฝนและน้ำจากคลองต่างๆ ดังกล่าวนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการอุปโภคและบริโภค ของประชาชน ดังนั้นจึงมีการพัฒนาแหล่งน้ำ นอกเหนือจากการระบายน้ำแล้วจะมีการก่อสร้างระบบชลประทานตามระบบ กกช. และ โครงการอื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

- ทรัพยากรดิน

ลักษณะดินในพื้นที่เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เป็นดินกลุ่มดินนา และดินทราย ซึ่งดินกลุ่มนี้เป็นดินที่เหมาะสมแก่การปลูกพืชเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มดินที่พบได้ทั่วไปทั้ง จังหวัดเนื้อดินเป็นดินร่วน,ดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนปนทราย มีคุณสมบัติระบายน้ำได้ดี ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ สวนยางพารา, สวนผลไม้, ไม้ยืนต้น หรือพืชเศรษฐกิจอื่นๆ

4.1.3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

4.1.3.1 การปกครอง

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ทั้งหมด 22.56 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย ตำบลในเมือง ตำบลท่าวัง ตำบลคลัง ตำบลนาเคียน บางส่วน ของหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 ตำบลโพธิ์เสด็จหมู่ที่ 1 และบางส่วนของหมู่ที่ 2,3,7 และ 9 โดยมีอาณาเขต ดังนี้ ทิศเหนือติดกับตำบลท่าวัง ทิศใต้ติดกับตำบลในเมือง ทิศตะวันออกติดกับตำบลท่าวัง,ตำบลคลัง, ตำบลในเมือง ทิศตะวันตกติดกับตำบลนาเคียน, ตำบลโพธิ์เสด็จ

เขตที่ 1 ตั้งอยู่ริมคลองท่าลาดฝั่งตะวันตก ตรงจุดที่แนวเส้นแบ่งเขตตำบลท่าวังกับตำบลปากพูน บรรจบกับแนวเส้นแบ่งเขตตำบลนาเคียน

ด้านเหนือ จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นเลียบบตามแนวแบ่งเขต ตำบลท่าวัง กับตำบลปากพูน ไปทางทิศตะวันออก ผ่านเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4012 ต่อเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ตรงจุดที่แนวเส้นแบ่งเขตตำบลท่าวังกับตำบลท่าซัก บรรจบกับแนวเส้นแบ่งเขตตำบลปากพูน

ด้านทิศตะวันออก จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นเลียบบตามแนวเส้นแบ่งเขต ตำบลท่าวัง กับตำบลท่าซัก แนวเส้นแบ่งเขตตำบลคลัง กับตำบลปากนคร และแนวเส้นแบ่งเขต ตำบลในเมือง กับตำบลปากนคร ไปทางทิศใต้ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4013 ต่อเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ควบคุมหัวไทร ถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ตรงจุดที่แนวเส้นแบ่งเขตตำบลในเมือง บรรจบกับแนวเส้นบางเขตตำบลท่าเรือ

ด้านทิศใต้ จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นเลียบบตามแนวเส้นแบ่งเขตตำบลในเมือง กับตำบลท่าเรือไปทางทิศตะวันตก ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4017 ต่อเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองหัวห่อง ฝั่งตะวันตก

ด้านทิศตะวันตก จากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นเลียบบริมคลองหัวห่องฝั่งตะวันตก คลองท่าวังฝั่งตะวันตก และคลองท้ายวังฝั่งตะวันตก ไปทางทิศเหนือ ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองท้ายวังฝั่งตะวันตก ตรงจุดที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางถนนเทวบุรี ไปทางทิศใต้ไปทางเส้นขนานระยะ 100 เมตร กับศูนย์กลางถนนเทวบุรี ผ่านถนนโพธิ์เสด็จ และต่อมาเส้นตรงตามแนวตั้งจากระยะ 100 เมตร กับศูนย์กลางถนนโพธิ์เสด็จ ไปทางทิศตะวันตกถึงหลักเขตที่ 6

จากหลักเขตที่ 6 เป็นเส้นขนานระยะ 100 เมตร กับศูนย์กลางถนนโพธิ์เสด็จ ฟากตะวันตกถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองห้วย ฝั่งใต้

จากหลักเขตที่ 7 เป็นเส้นเลียบบคลองห้วย ฝั่งใต้ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 8 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองส่งน้ำชลประทาน คลองชอย 3 ขวา สายใหญ่ ฝั่งซ้าย ฝั่งใต้

จากหลักเขตที่ 8 เป็นเส้นเลียบบจากริมคลองส่งน้ำชลประทาน คลองชอย 3 ขวา สายใหญ่ฝั่งซ้าย ฝั่งใต้ ไปทางทิศตะวันตก ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4103 นาพรุ – ปากพูน ถึงหลักเขตที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองส่งน้ำชลประทาน คลองชอย 3 ขวา สายใหญ่ฝั่งซ้าย ฝั่งใต้ ตรงจุดที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4103 นาพรุ – ปากพูน ตามแนวเส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4103 นาพรุ – ปากพูน ฟากตะวันตก

จากหลักเขตที่ 9 เป็นเส้นขนานระยะ 500 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4103 นาพรุ – ปากพูน ฟากตะวันตก ไปทางทิศเหนือ ผ่านทางหลวงหมายเลข 4016 ต่อเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช - นาทรง ถึงหลักเขตที่ 10 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองส่งน้ำชลประทานคลองชอย 4 ขวา – สายใหญ่ฝั่งซ้าย ฝั่งเหนือ

จากหลักเขตที่ 10 เป็นเส้นเลียบบริมคลองชลประทาน คลองชอย 4 ขวา สายใหญ่ ฝั่งซ้าย ฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันออก ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4103 นาพรุ – ปากพูน ถึงหลักเขตที่ 11 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองส่งน้ำชลประทานชอย 4 ขวา สายใหญ่ฝั่งซ้าย ฝั่งเหนือตรงจุดที่อยู่จุดศูนย์กลางชอยไตรภูมิฟากตะวันตก

จากหลักเขตที่ 11 เป็นเส้นขนานระยะ 100 เมตร กับศูนย์กลางชอยไตรภูมิ ฟากตะวันตกไปทางทิศเหนือ ถึงหลักเขตที่ 12 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางคลองส่งน้ำชลประทาน คลองชอย 4 ขวา - สายใหญ่ฝั่งซ้ายตามแนวเส้นขนานระยะ 300 เมตร กับศูนย์กลางส่งน้ำชลประทาน คลองชอย 4 ขวา - สายใหญ่ฝั่งซ้ายฝั่งเหนือ

จากหลักเขตที่ 12 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตก ถึงหลักเขตที่ 13 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองทุ่งปรังฝั่งตะวันตก ตรงจุดที่อยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางถนนสะพานขาวไปทางทิศเหนือตามแนวเส้นขนาน 100 เมตร กับศูนย์กลางถนนสะพานขาวปากเหนือ

จากหลักเขตที่ 13 เป็นเส้นเลียบริมคลองทุ่งปรัง ฝั่งตะวันตก และคลองท่าลาดฝั่งตะวันตกไปทางทิศเหนือ บรรจบกับหลักเขตที่ 1

4.1.3.2 ประชากร

1. จำนวนประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ.2546 มีจำนวนทั้งสิ้น 104,794 คน เป็นชาย 50,624 คน เป็นหญิง 54,170 คน

ตารางที่ 4.1 แสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในเขตเทศบาลนครฯ ช่วงปี 2539 – 2544

ปี พ.ศ.	ประชากร	อัตราการเพิ่ม
2539	102,953	-
2540	104,123	1.12%
2541	105,737	1.25%
2542	106,424	0.93%
ปี พ.ศ.	ประชากร	อัตราการเพิ่ม
2543	106,676	0.24%
2544	104,974	-1.80%
เฉลี่ย		1.03%

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี กองวิชาการและแผนงาน

ตารางที่ 4.2 อัตราการเพิ่มของประชากร โดยใช้สูตร Exponential Growth Rate เป็นอัตราการเพิ่ม/ลด ประชากร เป็นผลรวมของประชากรที่มีอยู่ของประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกปี

ปี พ.ศ.	ประชากร	อัตราการเพิ่ม
2544	-	104,794
2545	0.35%	105,179
2546	0.35%	105,686
2547	0.35%	106,056
2548	0.35%	106,427
2549	0.35%	106,800
2550	0.35%	107,173

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี กองวิชาการและแผนงาน

2. ความหนาแน่นประชากร

ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยประมาณ 4,563 คน/ตร.กม. (7 คน/ไร่) ภายในเขตเทศบาลมีจำนวนหลังคาเรือนในเขตเทศบาล 32,525 หลังคาเรือน ความหนาแน่นของประชากร ต่อครัวเรือน 3 คนต่อ 1 หลังคาเรือน

3. ชุมชนในเขตเทศบาลนครฯ

ชุมชนในเขตเทศบาล มีทั้งหมด 24 ชุมชน ดังต่อไปนี้

- ชุมชนจำปาขอม เป็นชุมชนแออัดชาวมุสลิม สร้างบ้านเรือนรอบๆ มัสยิดจำปาขอมมีจำนวน 190 ครอบครั้ว มีประชากรประมาณ 840 คน
- ชุมชนหลังวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นชุมชนชาวไทยมุสลิม ประกอบอาชีพทำเครื่องถม ทองเหลือง กระจกอกขนมจีน เครื่องถมสามกษัตริย์ มีจำนวน 92 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 344 คน
- ชุมชนบ้านตึก ตั้งอยู่ริมทางรถไฟ เป็นชุมชนชาวไทยมุสลิม มีจำนวน 64 ครอบครั้วประชากร 236 คน
- ชุมชนบ่อทรัพย์ ตั้งอยู่ที่ซอยท่าม้า ถนนศรีปราชญ์ มีจำนวน 212 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 485 คน
- ชุมชนหน้าสถานีรถไฟเขตนอกโคก ตั้งอยู่หน้าสถานีรถไฟ ถนนขมราช เดิมทีเป็นชุมชนแรงงานที่มาจากต่างจังหวัดที่รับจ้างขนส่งสินค้าขึ้นรถตู้รถไฟ มีจำนวน 134 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 499 คน

- ชุมชนคูขวาง ตั้งอยู่ที่สี่แยกถนนพัฒนาการคูขวาง ติดกับถนนปากนคร เขต
ตำบลท่าวังและตำบลคลัง มีจำนวน 194 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 1,038 คน ปัจจุบันแยกเป็น
3 เขต ได้แก่ ชุมชนคูขวาง-คลัง ชุมชนคูขวาง-ท่าวังและชุมชนคูขวาง-ปากคู
- ชุมชนหน้าสถานีรถไฟเขตสะพานยาว ประชาชนมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่
มีจำนวน 160 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 648 คน
- ชุมชนซอยคันหว่า มีประชากรอาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 430 ครอบครั้ว
ประชากรประมาณ 1,290 คน
- ชุมชนการเคหะแห่งชาติ ประชากรส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง รัฐบาล
มีจำนวน 580 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 1,290 คน
- ชุมชนป่าโล่ง มีพื้นที่ชุมชนเป็นเป็นลุ่ม มีจำนวน 160 ครอบครั้ว ประชาชน
ประมาณ 375 คน
- ชุมชนไสเจริญ เป็นชุมชนมุสลิม มีอาชีพค้าขาย ทำการเกษตร ลักษณะชุมชน
เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีจำนวนบ้านเรือน 450 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 840 คน
- ชุมชนหัวอูฐ ประชาชนประกอบอาชีพค้าขายมีจำนวน 80 ครอบครั้ว ประชากร
ประมาณ 347 คน
- ชุมชนหลังตลาดหัวอูฐ ประชาชนประกอบอาชีพค้าขาย มีจำนวน 298
ครอบครั้ว ประชากร ประมาณ 420 คน
- ชุมชนมะขามขุม มีจำนวน 159 ครอบครั้ว ประชากร 798 คน
- ชุมชนบางจัน สภาพบ้านเรือนเป็นแบบกึ่งชนบท มีจำนวน 76 ครอบครั้ว
ประชากรประมาณ 380 คน
- ชุมชนท่าโพธิ์ เป็นชุมชนชาวมุสลิมส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งเป็นชุมชนชาวพุทธ
ประชาชนประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 295 ครอบครั้วเรือน ประชากรประมาณ 1,198 คน
- ชุมชนตากสิน-ชะเมา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอาชีพค้าขาย
มีจำนวน 1,000 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 4,500 คน
- ชุมชนราชนิคม ประกอบอาชีพค้าขายและธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 1,000
ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 4,500 คน
- ชุมชนคอนไพร มีจำนวน 60 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 220 คน
- ชุมชนสาริบุตร ประชาชนมีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รัฐบาล มีพื้นที่เป็นที่ลุ่ม
อยู่ติดกับลำคลองหน้าเมือง มีจำนวน 311 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 1,091 คน
- ชุมชนพะเนียด เป็นชุมชนมุสลิมประมาณ 70% และชาวพุทธ 30% ประกอบ
อาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 550 ครอบครั้ว ประชากรประมาณ 2,010 คน
- ชุมชนซอยบุญพาสันติ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 70 ครอบครั้ว
ประชากรประมาณ 300 คน

- ชุมชนหลังเรือนจำ (ลูกแม่อ่างทอง) ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 238 ครอบครัว ประชากรประมาณ 950 คน
- ชุมชนหน้าทักษิณ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย มีจำนวน 129 ครอบครัว ประชากรประมาณ 516 คน

4.1.2.3 การบริการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

1. สาธารณูปโภค

- การไฟฟ้า

การให้บริการไฟฟ้าในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ดำเนินการโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครศรีธรรมราช จากโรงผลิตกระแสไฟฟ้าพลังไอน้ำอำเภอขนอม โดยมีสถานีไฟฟ้าขนาด 115 กิโลวัตต์ กระจายโรงผลิตกระแสไฟฟ้า 230 และ 115 กิโลวัตต์ ให้บริการไฟฟ้าครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ปริมาณการใช้ไฟฟ้า 2,173,418 หน่วย ในปัจจุบัน ระบบการซ่อมแซมไฟฟ้าสาธารณะได้มอบหมายให้เอกชนดำเนินงาน ปัจจุบันมีจำนวนหลังคาเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 31,286 หลังคาเรือน

- การประปา

เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีโรงกรองน้ำ 2 แห่ง คือ โรงกรองน้ำที่ถนนชลวิถี รับน้ำมาจากชลประทานคลองท่าดี โดยอาศัยคลองป่าเห็ดผลิตน้ำประปามีอัตราการผลิต 31,680-32,800 ลูกบาศก์เมตร /วัน และโรงกรองน้ำที่บ้านทวดทอง ตำบลโพธิ์เสด็จ โดยให้บริการทั้งในเขตเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียง โดยแบ่งเขตการให้บริการ 16 เขต ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าวัง ตำบลคลัง ตำบลในเมือง ตำบลท่าเรือ ตำบลปากพูนบางส่วน ตำบลท่าซึก ตำบลโพธิ์เสด็จ ตำบลนำเคียน และตำบลมะม่วงสองต้น นอกจากนี้ยังให้บริการน้ำประปาแก่กองทัพภาคที่ 4 ด้วย รวมผู้ใช้น้ำประปา 22,026 ครัวเรือน ในเขตเทศบาล การผลิตน้ำประปาเทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้นำระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา ใช้ในการทำงาน เช่น นำระบบ Scada มาใช้ในการผลิต เพื่อลดต้นทุนการสูญเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ในด้านคุณภาพน้ำประปาของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จากการวิเคราะห์โดยฝ่ายพยาธิวิทยาโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช และกองอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย พบว่าคุณภาพน้ำยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

- การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

เทศบาลนครศรีธรรมราชมีการกำจัดขยะแบบฝังกลบ ในพื้นที่ 200 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณด้านเหนือของสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84

การเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยอยู่ในความรับผิดชอบของกองช่างสุขาภิบาลเทศบาลนครศรีธรรมราช โดยประชากรในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราชร้อยละ 81.90 จะรับ

บริการเก็บขนขยะมูลฝอยจากเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ส่วนที่เหลือจะกำจัดเองโดยวิธีเผา สภาพปัจจุบัน รถเก็บขนมูลฝอยจะเก็บขนมูลฝอยได้วันละ 46.70 คัน หรือประมาณร้อยละ 85.00 ของมูลฝอยทั้งหมด ครอบคลุมพื้นที่ 11.72 ตารางกิโลเมตร พื้นที่กำจัดขยะ 18 ไร่ อยู่บริเวณข้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 เส้นทางผ่านของรถขยะใช้เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4012 ข้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 แยกซ้ายไปตามถนนเลียบสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 ในงบประมาณปี 2538 เทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีโครงการจะก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย โดยขยายพื้นที่กำจัดเป็น 200.00 ไร่ ในพื้นที่เดิม กำจัดระบบ Sanitary Landfill สถานที่ดังกล่าวสามารถใช้ได้ถึงปี 2556

ปัจจุบันมีปริมาณขยะและสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้น 33,871 ตัน/ปี และสามารถจัดเก็บได้หมด โดยมีจำนวนหลังคาเรือนที่ได้รับบริการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูล 20,156 คริวเรือน

- การบำบัดน้ำเสียและการระบายน้ำ

การบำบัดน้ำเสียและการระบายน้ำปัจจุบัน การระบายน้ำในพื้นที่ศึกษาใช้ระบบท่อรวมโดยน้ำทิ้งจากบ้านเรือนจะไหลลงสู่ท่อระบายน้ำใหญ่ ตามแนวข้างถนน ท่อดังกล่าวนอกจากเป็นที่รองรับน้ำทิ้งแล้ว ยังช่วยระบายน้ำฝนด้วย หลังจากนั้นน้ำจากท่อระบายน้ำจะไหลลงสู่คลองท่อวัง และคลองหน้าเมือง ซึ่งบางส่วนไม่ได้ผ่านการบำบัดน้ำเสีย

ในอนาคตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีโครงการจะจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียรวม โดยคาดว่าจะใช้พื้นที่ริมถนนพัฒนาการคูขวางระหว่างคลองท่าวังและคลองหน้าเมือง โดยพื้นที่มีความเป็นไปได้สูงสุด คือ บริเวณที่โล่งหลังศูนย์เยาวชน พื้นที่ดังกล่าวเทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้จัดซื้อเตรียมไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. ด้านสาธารณูปการ

- สถาบันราชการ

เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เป็นที่ตั้งของหน่วยงานที่สำคัญ มีหน้าที่ดูแลพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและพื้นที่ใกล้เคียงหลายหน่วยงาน ได้แก่ กองบังคับการตำรวจภูธร เรือนจำจังหวัดนครศรีธรรมราช สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน 8 เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในอาคารบริเวณศาลากลาง ที่ทำการอำเภอ และเทศบาล นอกจากนี้ตั้งกระจายอยู่ทั่วไปภายในพื้นที่

ศาสนาสถาน

ในชุมชนเมืองมีวัดทางพุทธศาสนา โบสถ์ทางศาสนาคริสต์ มัสยิด และศาลเจ้ากระจายอยู่ทั่วไปตามเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะตามแนวถนนราชดำเนิน ซึ่งสามารถให้บริการประชาชนและบริเวณใกล้เคียงในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเพียงพอ

ประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลแยกตามศาสนา ดังนี้

- นับถือศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 86
- นับถือศาสนาอิสลาม จำนวนร้อยละ 13
- นับถือศาสนาคริสต์ จำนวนร้อยละ 0.9
- นับถือศาสนาอื่นๆ จำนวนร้อยละ 0.1

ศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่แพร่หลายที่สุด มีโบราณสถานและโบราณวัตถุทางพุทธศาสนาที่แสดงถึงความรุ่งเรืองมาช้านาน พระบรมธาตุเจดีย์มีพระพุทธรูปสี่หิรัญและมณฑปทางพุทธศาสนา 576 แห่ง ชาวนครศรีธรรมราชยึดมั่นในประเพณีทางศาสนาและมีความผูกพันกับพระบรมธาตุเจดีย์ จนกระทั่งจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ชื่อว่า “เมืองพระ” เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชาจะมีประชาชนจากสารทิศหลั่งไหลกันมาสักการะองค์พระบรมธาตุเจดีย์อย่างล้นหลาม

ศาสนาอิสลาม ผู้นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีบรรพบุรุษมาจากเมืองกัณฑ์ตัน ปัตตานี และไทรบุรี อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีมัสยิด 106 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง นอกจากนั้นกระจัดกระจายอยู่ในเขตอำเภอท่าศาลา อำเภอหัวไทร อำเภอสิชล อำเภอปากพนังและอำเภอร่อนพิบูลย์

ศาสนาคริสต์ ผู้นับถือจำนวนเพียงเล็กน้อยในเขตอำเภอเมือง อำเภอทุ่งสง อำเภอนาบอน อำเภอร่อนพิบูลย์ มีทั้งนิกายโปรเตสแตนต์และโรมันคาทอลิก มีโบสถ์คริสต์ 16 แห่ง

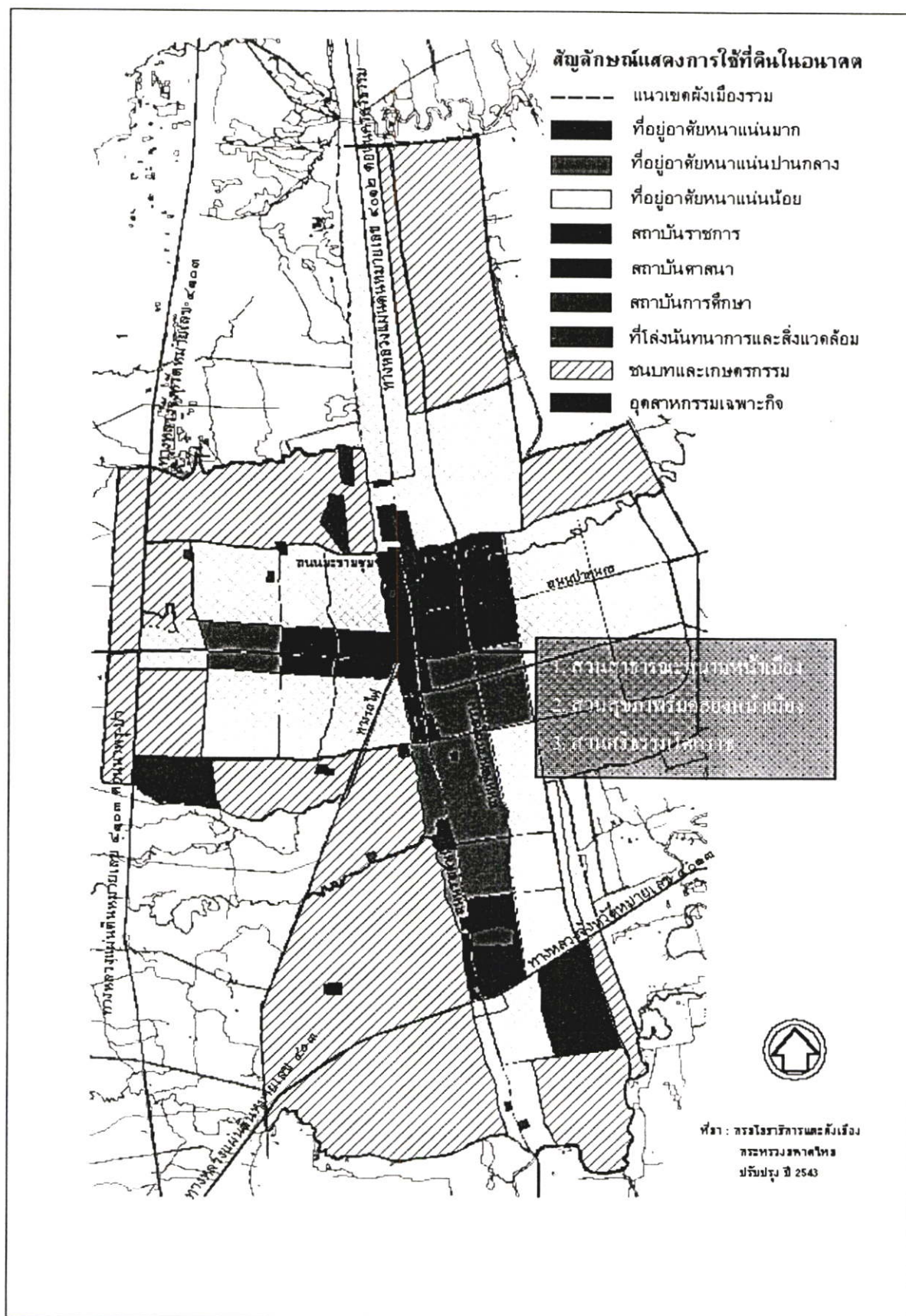
ศาสนาพราหมณ์ เดิมมีความรุ่งเรืองในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชมาช้านาน มีโบราณสถานทางศาสนาพราหมณ์ปรากฏให้เห็นจนกระทั่งทุกวันนี้

- สวนสาธารณะ

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีเนื้อที่ทั้งหมด 14,100 ไร่ มีพื้นที่ที่จัดเป็นสวนสาธารณะและสวนหย่อมจำนวน 8 แห่ง รวมเป็นเนื้อที่ 73,081.16 ตารางเมตร หรือประมาณ 45.68ไร่ เป็นสวนสาธารณะ 3 แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง สวนสาธารณะริมกำแพงเมืองเก่า สวนสาธารณะศรีธรรมโศกราช และเป็นสวนหย่อม 5 แห่ง ได้แก่ สวนหย่อมน้ำพุ สวนหย่อมพระเงิน สวนศาลาประคู้หก สวนหย่อมสะพานราเมศวร์ สวนหย่อมหอนาฬิกา

4.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

เลือกศึกษาสวนสาธารณะ ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง และสวนศรีธรรมโศกราช เนื่องจากเป็นสวนที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการได้อย่างหลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ตั้งอยู่ในบริเวณโบราณสถาน เป็นต้น จึงแบ่งพื้นที่ศึกษาดังนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงขอบเขตของสวนสาธารณะ 3 แห่ง

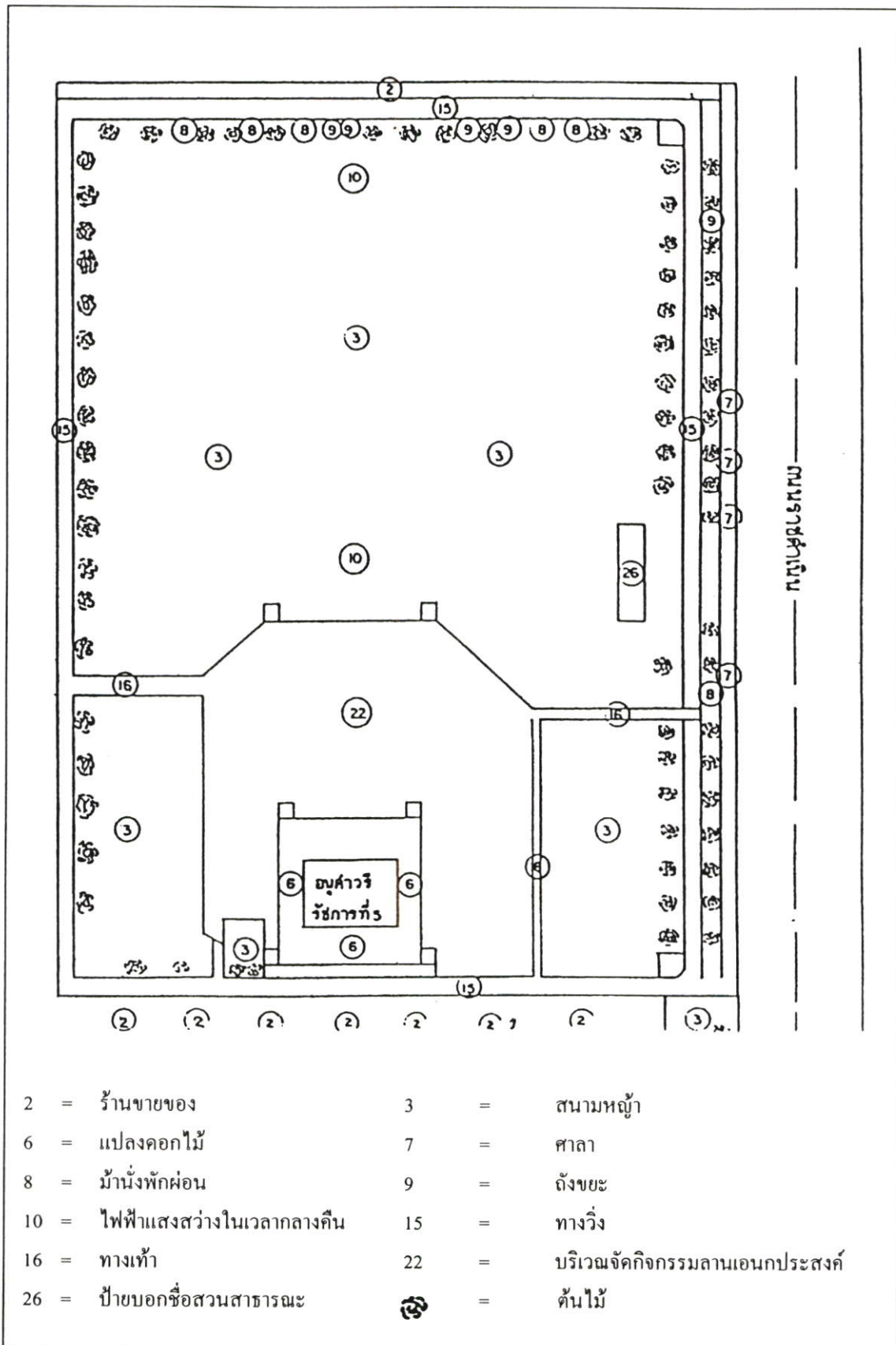
4.2.1 สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง

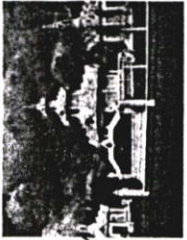
สวนสาธารณะสนามหน้าเมืองมีเนื้อที่ประมาณ 29,390 ตารางเมตร หรือประมาณ 18.37 ไร่ ตั้งอยู่ในบริเวณใจกลางเมืองใกล้กับย่านที่พักอาศัย และส่วนราชการ ทิศเหนือติดกับศาลหลักเมืองนครศรีฯ ทิศใต้ติดกับคลองหน้าเมือง ทิศตะวันออกติดกับถนนราชดำเนิน และทิศตะวันตกติดกับศาลาประชาคมและห้องสมุด

ความเป็นมาเดิมสวนสาธารณะสนามหน้าเมืองเป็นตลาดนัด ต่อมาได้ย้ายตลาดไปตั้งแห่งใหม่และปรับปรุงพื้นที่เป็นสวนสาธารณะในปัจจุบัน

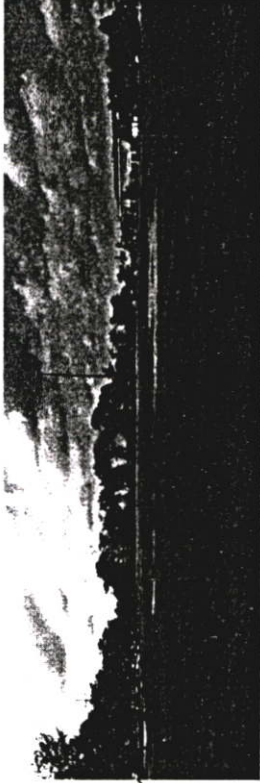
ลักษณะทั่วไป พื้นที่เป็นสนามหญ้า มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาปลูกเป็นแนวทั้ง 4 ด้าน มีทางจักรยานรอบสนามหญ้า มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาตลอดทั้ง 4 ด้าน ด้านติดกับศาลหลักเมืองมีร้านค้ารถเข็นขายอาหารและเครื่องคั่วตั้งอยู่ทางทิศเหนือและทิศใต้ด้านข้างสนาม เพื่อบริการแก่ผู้เข้ามาใช้บริการภายในสวน

กิจกรรมภายในสวน ได้แก่ การออกกำลังกาย รับประทานอาหาร เดินเล่น นั่งรถรดประจำทาง กลุ่มผู้มาใช้บริการเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง และประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลนครฯ ส่วนใหญ่มาออกกำลังกาย เช่น การวิ่งรอบสวนในช่วงเช้าและช่วงเย็น รองมาเป็นการรับประทานอาหารเช้าและเดินเล่น มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ เพราะอยู่ติดกับถนนสายหลัก มีรถประจำทาง รถรับจ้าง มอเตอร์ไซค์รับจ้างให้บริการ

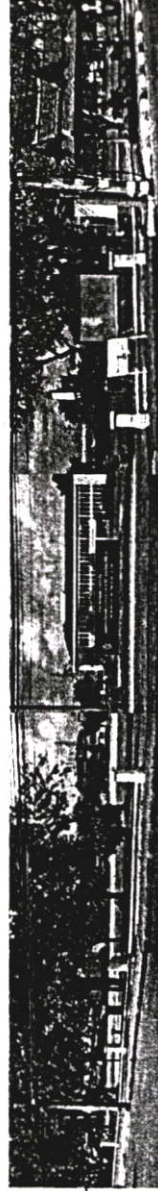
ศาลหลักเมือง

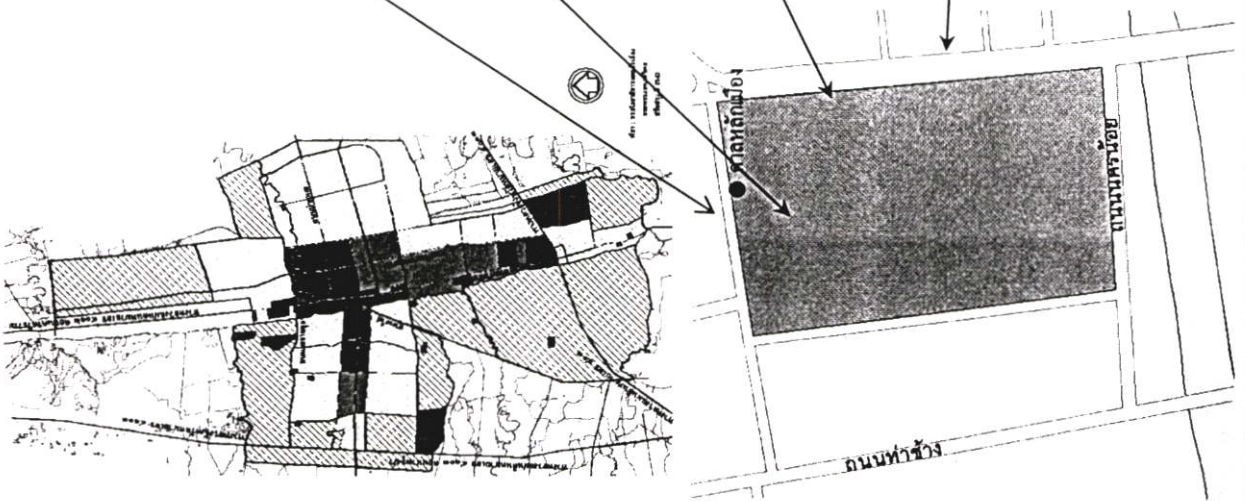
บริเวณลานสนามหญ้าไว้รองรับกิจกรรมของส่วนราชการ

ถนนรอบสนามหน้าเมือง รองรับกิจกรรมออกก่าลัง เช่น วิ่งออกก่าลัง ปั่นจักรยาน ฯลฯ

บริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะสนามหน้าเมืองติดกับถนนราชดำเนิน

ภาพที่ 4.3 แสดงทัศนียภาพบริเวณสวนสาธารณะสนามหน้าเมือง

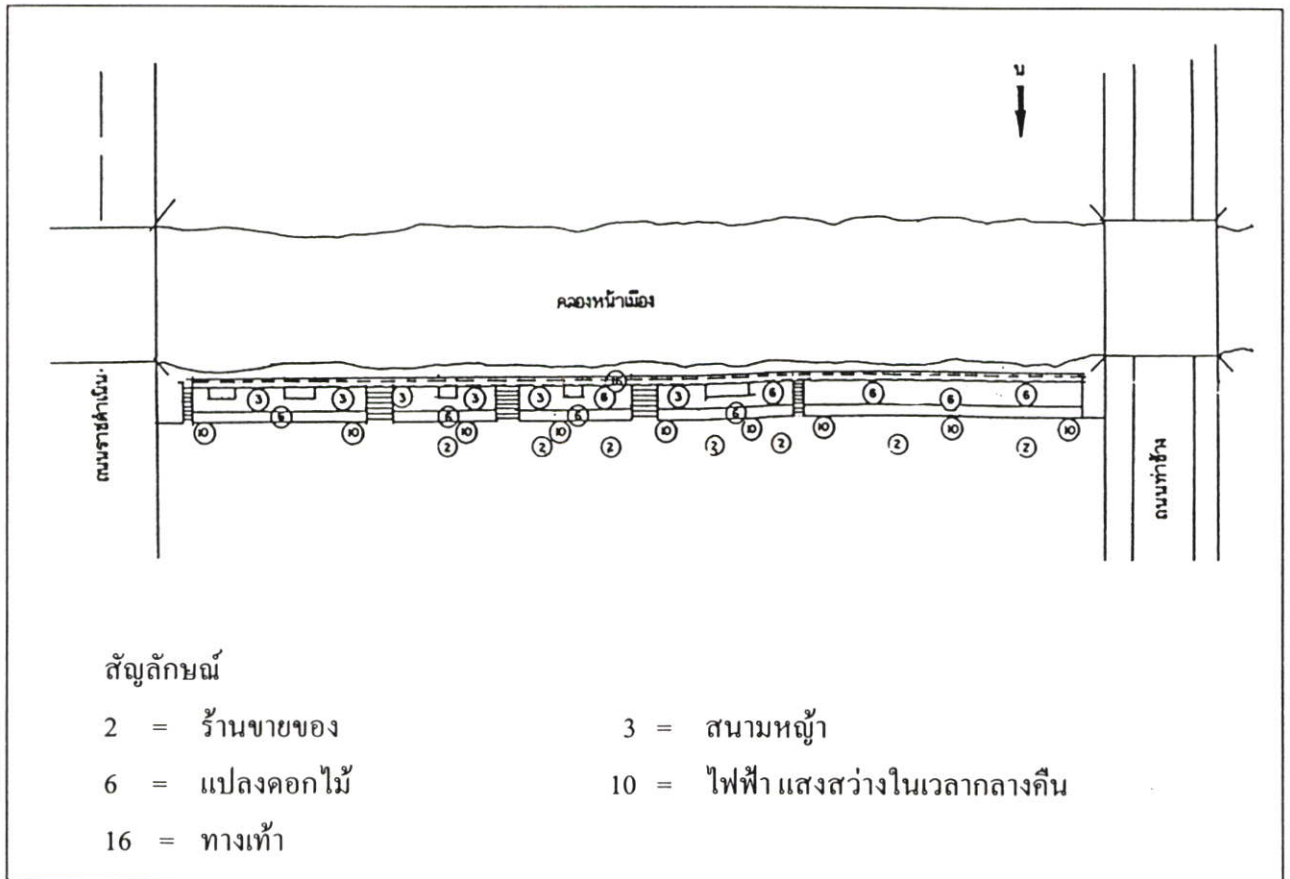
4.2.2 สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง

สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง มีเนื้อที่ทั้งหมด 10,200ตารางเมตร หรือประมาณ 5 ไร่ 3 งาน ทิศเหนือติดกับคลองหน้าเมือง ทิศใต้ติดกับถนนมูมป้อม ทิศตะวันออกติดกับถนนศรีปราชญ์ ทิศตะวันตกติดกับถนนราชดำเนิน ตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการและย่านที่พักอาศัย

ความเป็นมา เดิมพื้นที่สวนเป็นบริเวณแนวกำแพงเมืองเก่า หลังจากบูรณะกำแพงเมือง จึงได้จัดสวนเพื่อเพิ่มความสวยงามให้แก่โบราณสถานและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

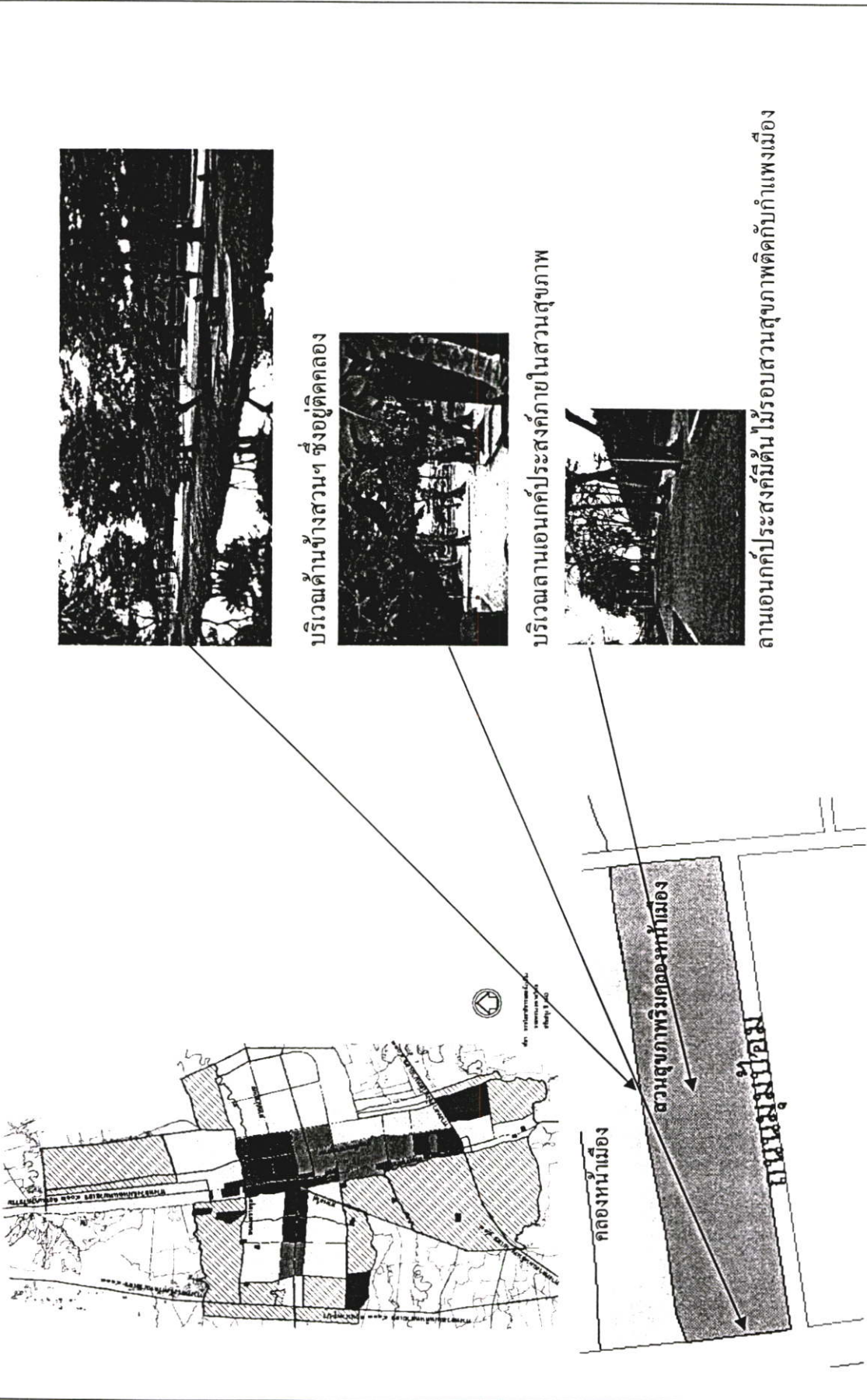
ลักษณะทั่วไป มีเนินสนามหญ้าติดกำแพงเมืองยาวไปตลอดแนว มีม้านั่งพักผ่อนอยู่ด้านติดกับริมคลอง พื้นที่มีลักษณะเป็นลานโล่งตลอดแนวกำแพงเมือง มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงากระจายอยู่ในบริเวณและด้านนอก มีชุดเก้าอี้สนามเพื่อให้ผู้มาใช้สวนฯ ได้นั่งพักผ่อนชมทัศนียภาพ

กิจกรรมภายในสวน ได้แก่ การออกกำลังกาย และนั่งพักผ่อน ผู้ที่มาใช้บริการเป็นประชาชนทั่วไปและกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมโบราณสถาน มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่เนื่องจากอยู่ติดกับถนนสายหลักมีรถประจำทาง รถรับจ้าง และมอเตอร์ไซค์รับจ้างให้บริการ

ที่มา: เหมือนจันทร์ พิฒโร. 2544

ภาพที่ 4.4 แสดงผังบริเวณสวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง

บริเวณด้านข้างสวนฯ ซึ่งอยู่ติดคลอง

ลานเอนกที่ประสงค์ภายในสวนสุขภาพ

ลานเอนกที่ประสงค์ขั้นไม่รอบสวนสุขภาพติดกับกำแพงเมือง

ภาพที่ 4.5 แสดงทัศนียภาพบริเวณสวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง

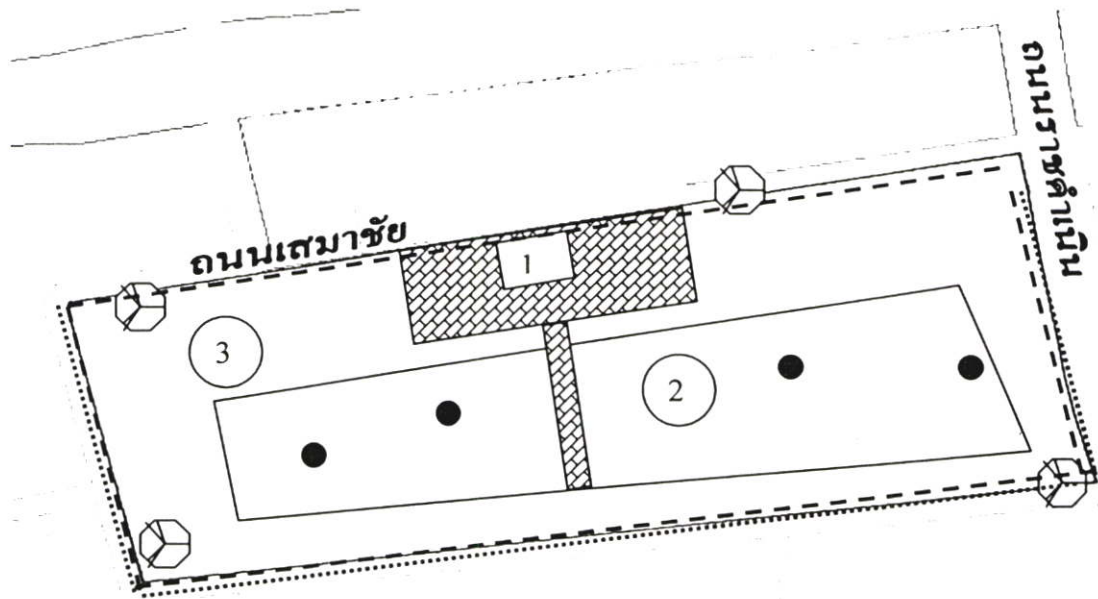
4.2.3 สวนศรีธรรมโศกราช

สวนศรีธรรมโศกราช มีเนื้อที่ทั้งหมด 23,160 ตารางเมตรหรือประมาณ 14.47 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณสถานที่ราชการและย่านที่พักอาศัย ทิศเหนือติดกับ คลองหน้าเมือง ทิศใต้ติดกับ ถนนพระคลัง ทิศตะวันออกติดกับถนนศรีธรรมราชทิศตะวันตกติดกับ ถนนราชดำเนิน

ความเป็นมาของสวน เดิมเป็นที่ตั้งของเรือนจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาได้ย้ายเรือนจำไปอยู่นอกเมืองจึงเหลือพื้นที่ว่างและได้จัดทำสวนขึ้นแทนเพื่อให้ประชาชนได้ใช้พักผ่อน แต่ยังมีเหลือแนวกำแพงและป้อมเก๋งอยู่บ้าง

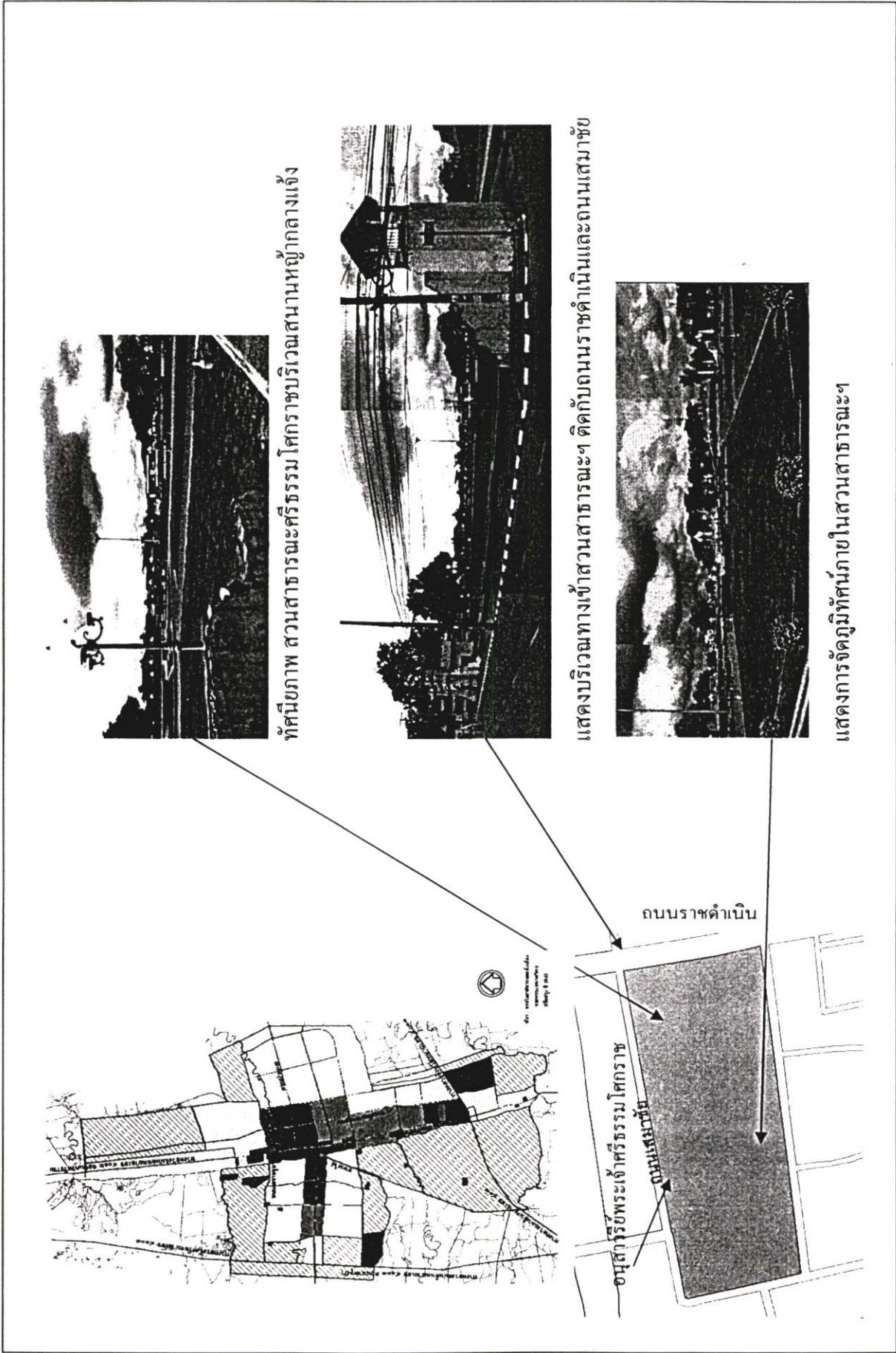
ลักษณะทั่วไป มีลานโล่งขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วบริเวณ มุมมองจากด้านนอกบริเวณติดถนนราชดำเนิน มีลักษณะเป็นแนวป้อมเรือนจำเก่า ด้านหน้าสวนเป็นบ่อน้ำพุขาวตลอดแนวรั้ว โดยมีทางเดินเชื่อมต่อระหว่างลานโล่งและบริเวณที่นั่งพักผ่อนซึ่งเป็นรูปแบบ เฉพาะตัวที่ได้รับการออกแบบมาให้เข้ากับสวน มีต้นไม้ขนาดใหญ่บางมุมของสวน บริเวณด้านหน้าอนุสาวรีย์พระเจ้าศรีธรรมโศกราช จัดสวนหย่อมขนาดเล็กกระจายอยู่รอบทางเดิน

กิจกรรมภายในสวน เป็นที่ออกกำลังกายและนั่งพักผ่อนในช่วงเย็น เนื่องจากอากาศร้อนและไม่มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาทำให้พื้นที่ใช้ประกอบกิจกรรมได้เฉพาะช่วงเย็นเท่านั้น มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่เพราะอยู่ติดกับถนนสายหลัก มีรถประจำทาง รถรับจ้าง และมอเตอร์ไซค์รับจ้างให้บริการ

- 1 อนุสาวรีย์พระเจ้าศรีธรรมโศกราช
- 2 ลานสนามหญ้า
- 3 ลานอเนกประสงค์
- ดันไม้ใหญ่ให้ร่มเงา
- ที่นั่งพักผ่อนภายในสวนฯ
- แนวกำแพงเมืองและป้อมเรือนจำเก่า
- แนวอ่างน้ำพุรอบสวนฯ

ภาพที่ 4.6 แสดงผังบริเวณสวนศรีธรรม โศกราช

ทัศนียภาพ สวนสาธารณะศรีธรรมโศกราชบริเวณสนามหญ้ากลางแจ้ง

แสดงบริเวณทางเข้าสวนสาธารณะฯ ติดกับถนนราชดำเนินและถนนเสมาชัย

แสดงการจัดภูมิทัศน์ภายในสวนสาธารณะฯ

ภาพที่ 4.7 แสดงทัศนียภาพบริเวณสวนศรีธรรมโศกราช

จากการวิเคราะห์สภาพสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง พบว่าลักษณะทางกายภาพของสวนฯ มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสิ่งปลูกสร้างภายในสวนฯ ลักษณะพื้นที่ประกอบกิจกรรม พรรณไม้ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ รวมถึงปัญหาต่างๆ ภายในสวนฯ เช่น คุณภาพอากาศภายในสวนฯ ระดับเสียงภายในสวนฯ เป็นต้น การวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถแจกแจงความแตกต่างของแต่ละสวนฯ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างทางกายภาพของสวนทั้ง 3 แห่ง

	สิ่งปลูกสร้างภายในสวน	พื้นที่สำหรับออกกำลังกาย	พื้นที่สำหรับพักผ่อน	ทางเดินในสวน	ศาลาและม้านั่งพักผ่อน	ถังขยะ	จุดบริการน้ำดื่ม	พื้นที่จอดรถ	ไฟฟ้าภายในสวน	สวนหย่อม	ร่มเงาภายในสวน
สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง		●			●	●		●	●		
สวนสุขภาพพริมคลองหน้าเมือง	●	●	●	●	●	●			●		●
สวนศรีธรรมโศกราช	●		●	●	●				●	●	

ตารางที่ 4.4 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านต่างๆของสวนฯทั้ง 3 แห่ง

	ปัญหาการเข้าถึงสวนฯ	ปัญหาความร่มรื่นของต้นไม้	ปัญหาจากดูแลพื้นที่และอุปกรณ์	ปัญหาความสะอาด	ปัญหาความปลอดภัย	ปัญหาคุณภาพอากาศ	ปัญหาระดับเสียงรบกวน	ปัญหาความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก
สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง		●	●	●		●	●	●
สวนสุขภาพพริมคลองหน้าเมือง			●	●				●
สวนศรีธรรมโศกราช		●	●	●		●	●	●

4.3 ทักษะคติของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

จากการสำรวจประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามจำนวน 365 ชุด สามารถแสดงผลข้อมูลได้ดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการอยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์การใช้สวนสาธารณะ

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.4) เพศชาย

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46.5) มีอายุอยู่ระหว่าง 26-50 ปี รองลงมา (ร้อยละ 36.9) มีอายุอยู่ระหว่าง 16-25 ปี

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.5) มีสถานภาพโสด รองลงมา (ร้อยละ 41.5) สมรสแล้ว

การนับถือศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.9) นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา (ร้อยละ 15.4) นับถือศาสนาอิสลาม

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.9) มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมปลาย/ปวช. รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 33.0)

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.4) เป็นนักเรียน/นักศึกษา รองลงมา ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 23.7) และ (ร้อยละ 15.9) ตามลำดับ

รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35.1) ไม่มีรายได้ รองลงมา มีรายได้/เดือน 5,000-10,000 บาท และ มากกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 27.4) และ (ร้อยละ 24.4) ตามลำดับ

ระยะเวลาในการอยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 31.9) มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11-20 ปี รองลงมา 1-10 ปี และ 21-30 ปี (ร้อยละ 23.0) และ (ร้อยละ 20.2) ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.7) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3-4 คน รองลงมา (ร้อยละ 30.6) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 4 คน

ประสบการณ์การมาใช้สวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.4) เคยมาใช้บริการสวนสาธารณะ

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	202	56.4
หญิง	156	43.6
อายุ (ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-15	26	7.6
16-25	127	36.9
26-50	160	46.5
51-80	31	9.0
สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	202	55.5
สมรส	151	41.5
หย่าร้าง	11	3.0
การนับถือศาสนา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พุทธ	291	79.9
อิสลาม	56	15.4
คริสต์	17	4.7
ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	12	3.3
ประถม-มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	149	40.9
อนุปริญญา/ปวศ.	60	16.4
ปริญญาตรี	120	33.0
สูงกว่าปริญญาตรี	23	6.3
อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	123	34.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	85	23.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	57	15.9
รับจ้าง/ลูกจ้าง	48	13.4
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	45	12.6
รายได้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	128	35.1
น้อยกว่า 5,000 บาท	48	13.2
5,000 – 10,000 บาท	100	27.4
มากกว่า 10,000 บาท	89	24.4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ระยะเวลาในการอยู่อาศัย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-10 ปี	83	23.0
11-20 ปี	115	31.9
21-30 ปี	73	20.2
31-40 ปี	32	8.9
41-50 ปี	35	9.7
มากกว่า 50 ปี	23	6.4
สมาชิกในครัวเรือน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1-2 คน	70	19.7
3-4 คน	177	49.7
มากกว่า 4คน	109	30.6
ประสบการณ์การใช้สวนสาธารณะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เคย	337	93.4
ไม่เคย	24	6.6

ที่มา : จากการสำรวจ พฤศจิกายน 2548

4.3.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ได้แก่ ประเภทกิจกรรมนันทนาการ ประเภทพื้นที่นันทนาการ ที่ไปใช้ ความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ ระยะเวลาในการเดินทางมาสวนสาธารณะ วิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ประเภทกิจกรรมนันทนาการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.7) ใช้สวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนแบบไม่ใช้แรง (Passive recreation) เช่นนั่งพักผ่อนและพบปะสังสรรค์ รองลงมาใช้เพื่อการพักผ่อนแบบต้องใช้แรง (Active recreation) เช่น การออกกำลังกาย/เล่นกีฬา (ร้อยละ 24.3)

ประเภทพื้นที่นันทนาการที่ไปใช้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.8) ใช้บริการพื้นที่สวนสาธารณะ รองลงมา ใช้บริการพื้นที่ภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา และสวนละแวกบ้าน (ร้อยละ 14.6) และ (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ

ความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.6) มาใช้สวนสาธารณะ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมา (ร้อยละ 30.7) มาใช้สวนน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์

ระยะเวลาในการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.3) ใช้เวลาเดินทางมาสวนฯ ไม่เกิน 15 นาที รองลงมา (ร้อยละ 19.4) ใช้เวลามากกว่า 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที

วิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 39.7) เดินทางมาใช้สวนฯ ด้วยวิธีการเดินเท้า รองลงมาใช้จักรยานยนต์ส่วนตัว และรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 25.4) และ (ร้อยละ 18.6) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- แบบไม่ใช้แรง (Passive recreation)	243	75.7
- แบบต้องใช้แรง (Active recreation)	78	24.3
ประเภทพื้นที่นันทนาการที่ไปใช้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- สวนสาธารณะ	116	45.8
- พื้นที่ภายใน โรงเรียน/สถานศึกษา	37	14.6
- สวนละแวกบ้าน	26	10.3
- ที่โล่งริมแม่น้ำ/ริมห้างเมือง	24	9.5
- สวนหย่อม	23	9.1
- สนามเด็กเล่น	15	5.9
- พื้นที่ภายในบริเวณวัด	8	3.2
- สนามกีฬา	4	1.6
ความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	103	30.7
- 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	183	54.6
- 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	38	11.3
- มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์	11	3.3
ระยะเวลาในการเดินทางมาใช้สวนฯ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ไม่เกิน 15 นาที	243	67.3
- 16-30 นาที	70	19.4
- มากกว่า 30 นาที	48	13.3
วิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- เดิน	136	39.7
- จักรยานยนต์ส่วนตัว	87	25.4
- รถยนต์ส่วนตัว	68	19.8
- จักรยาน	34	9.9
- รถรับจ้าง	18	5.2

ที่มา : จากการสำรวจ พฤศจิกายน 2548

4.3.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

จากการสอบถามความพึงพอใจของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ด้านความพึงพอใจของสวนสาธารณะ ความสะดวกในการเข้าถึงสวนฯ ความร่มรื่นของต้นไม้ การบำรุงรักษาพื้นที่ประกอบกิจกรรมและอุปกรณ์ในสวนฯ ความสะอาดภายในสวนฯ ความปลอดภัยในสวนฯ คุณภาพอากาศในสวนฯ ระดับเสียงในสวนสาธารณะ ความพึงพอใจของสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนฯ แสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

จากการให้คะแนนคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง 1= ไม่พึงพอใจ 2= พึงพอใจปานกลาง 3= พึงพอใจมาก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.3) มีความพึงพอใจในระดับมากต่อการเข้าถึงสวนสาธารณะ โดยมีค่าระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 2.20 คะแนน รองลงมา (ร้อยละ 50.4) มีระดับความพึงพอใจค่อนข้างน้อยต่อด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ, ระดับเสียงภายในสวนฯ, ความพึงพอใจของสิ่งอำนวยความสะดวก, ความปลอดภัยภายในสวนฯ, การดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์, ความสะอาดภายในสวนฯ และ ความร่มรื่นของต้นไม้ (ร้อยละ 50.4, 46.5, 39.9, 53.5, 43.3, 43.5 และ 42.7) ตามลำดับในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน โดยมีค่าระดับความพึงพอใจเฉลี่ย (1.89, 1.87, 1.83, 1.78, 1.76, 1.73 และ 1.73) ตามลำดับ โดยรายละเอียดได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.7 แสดงการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการใช้สวนสาธารณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัย	ระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ (คน)					
		มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	รวมจำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	1	150(41.3)	136(37.5)	77(21.2)	363(100.0)	2.20	0.766
	2	57(15.8)	150(41.6)	154(42.7)	361(100.0)	1.73	0.717
	3	58(16.1)	156(43.3)	146(40.6)	360(100.0)	1.76	0.713
	4	54(15.0)	157(43.5)	150(41.6)	361(100.0)	1.73	0.704
	5	45(12.5)	193(53.5)	123(34.1)	361(100.0)	1.78	0.648
	6	69(19.1)	182(50.4)	110(30.5)	361(100.0)	1.89	0.696
	7	73(20.2)	168(46.5)	120(33.2)	361(100.0)	1.87	0.720
	8	81(22.4)	136(37.7)	144(39.9)	361(100.0)	1.83	0.771

1= ความพึงพอใจด้านความสะดวกในการเข้าถึงสวนสาธารณะ

2= ความพึงพอใจด้านความร่มรื่นของต้นไม้ภายในสวนสาธารณะ

3= ความพึงพอใจด้านการบำรุงรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ภายในสวนสาธารณะ

4= ความพึงพอใจด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ

5= ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ

6= ความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ(ดี/ผู้คนควัน)

7= ความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ

8= ความพึงพอใจด้านความพึงพอใจของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ

ที่มา : จากการออกแบบสอบถาม เดือนพฤศจิกายน 2548

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจกับการเข้าถึงสวนสาธารณะ และรู้สึกเฉยๆ ไม่พอใจต่อการบำรุงรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ภายในสวนฯ, ความสะอาด, ความปลอดภัย, คุณภาพอากาศและระดับเสียงภายในสวนฯ และรู้สึกขาดความร่มรื่นของต้นไม้และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ

4.4 สรุปสถานการณ์เบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาและสำรวจสภาพพื้นที่ทั่วไป และลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมของชุมชนในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจและสังคม นั้นเป็นส่วนประกอบหลักที่จะกำหนดการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะในแต่ละแห่งให้มีความเหมาะสม และเกิดความพึงพอใจแก่ชุมชนและผู้ใช้สวนฯ ซึ่งจะนำข้อมูลทั้งหมดนี้ไปทำการวิเคราะห์ร่วมกับแผนนโยบายของภาครัฐ ได้แก่ แผนพัฒนาเทศบาลนครฯ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และคิดเห็นของประชาชนด้านความต้องการสวนสาธารณะซึ่งเป็นผลการศึกษาขั้นต่อไป มาปรับให้เกิดความสอดคล้องกัน

จากการศึกษารูปแบบเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เห็นว่ากิจวัตรประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ จะเกิดขึ้นภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ การรับบริการด้านต่างๆ เช่นบางชุมชนประกอบอาชีพอยู่กับบ้านประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรมในครัวเรือน ก็ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจไว้ภายในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ชุมชนนั้น จึงต้องศึกษาถึงความต้องการและกิจกรรมภายในสวนฯ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของแต่ละชุมชน

ในด้านสวนสาธารณะ ภายในพื้นที่เทศบาลนครฯ รูปแบบของสวนฯมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่เป็นหลัก บ้างก็มีลักษณะเป็นสวนหย่อมให้ความสวยงามแก่ทัศนียภาพเมือง ซึ่งไม่สามารถรองรับกิจกรรมอื่นๆ อาจจะไม่สามารถทำหน้าที่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจทางกายได้แต่สามารถเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจทางสายตาและจิตใจ แก่ผู้สัญจรไปมาและผู้อยู่อาศัยในชุมชนได้ สวนฯบางแห่งมีขนาดพื้นที่มากพอจะสามารถทำหน้าที่ได้ทั้งสองด้าน แต่ก็ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้มาใช้ พื้นที่สวนฯดังกล่าวจึงไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ในการศึกษานี้เลือกศึกษาสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่งเนื่องจากมีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในบริเวณโบราณสถานซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงมีศักยภาพในการรองรับกิจกรรมของผู้มาใช้สวนได้ค่อนข้างหลากหลายด้วยตำแหน่งที่ตั้งสวนฯ ตั้งอยู่ใจกลางชุมชนสะดวกแก่การสัญจรไปมา เป็นแหล่งที่ประชาชนใช้ในการพบปะสังสรรค์และพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด

ปัจจุบันสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง และสวนศรีธรรม โศกราช เป็นสวนฯ ที่มีผู้มาใช้บริการค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็น

พื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกิจกรรมในสวนฯ ได้หลากหลาย แต่ด้วยสภาพพื้นที่ยังขาดการพัฒนาเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มาใช้สวนฯ ได้ดียิ่งขึ้น จึงต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุงพัฒนาสวนสาธารณะ ในลำดับต่อไป

จากการสำรวจสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่งพบว่า สวนฯ ทั้ง 3 แห่ง ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ ปัญหาความขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ ปัญหาขาดความร่มรื่นของต้นไม้ในพื้นที่ สวนฯ บางแห่งประสบปัญหาพื้นที่ทรุดโทรม และปัญหาความสกปรก รกร้าง อีกด้วย

ดังนั้นสามารถแยกสถานการณ์ปัญหาของสวนแต่ละแห่งออกได้ดังนี้

4.4.1 สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง

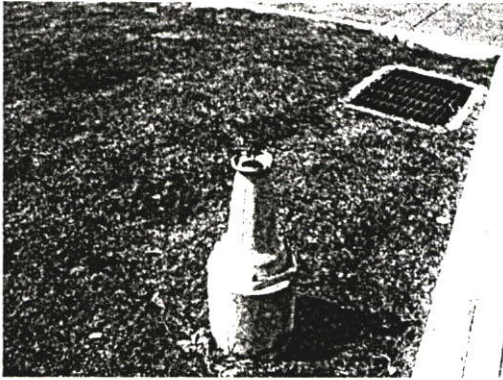
ปัญหาที่พบภายในสวน ปัญหาที่พบด้านพืชพรรณ คือ สนามหญ้าขาดการดูแล จึงทำให้หญ้าบางส่วนแห้งตายไป ขาดการตัดแต่งต้นไม้ ทั้งต้นไม้ใหญ่ และไม้พุ่มถึงไม้ระดับล่าง ทำให้รูปทรงของสวนห่อมที่จัดไว้แต่เดิมเกะกะไม่สวยงาม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนยังขาดโต๊ะ ม้านั่งพักผ่อน เครื่องเล่นสำหรับเด็ก อุปกรณ์กีฬา จุดบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ เป็นต้น และเนื่องจากเป็นสวนที่อยู่ใจกลางเมือง ประชาชนที่มาใช้บริการมีจำนวนมากจึงประสบปัญหาพื้นที่จอดรถไม่เพียงพอ

4.4.2 สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง

ปัญหาที่พบภายในสวน ได้แก่ พื้นที่จอดรถไม่เพียงพอ พื้นที่สวนบางส่วนยังไม่สมบูรณ์ และขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ม้านั่ง โต๊ะ ถังขยะ จุดบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ เป็นต้น

4.4.3 สวนศรีธรรมโศกราช

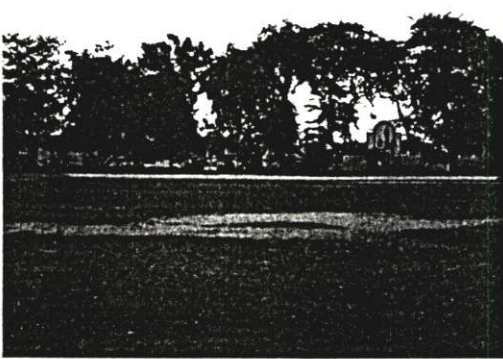
ปัญหาที่พบภายในสวน ด้านพืชพรรณ การขาดแคลนต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาเป็นปัญหาที่สำคัญมากเนื่องจากบริเวณที่จัดไว้สำหรับนั่งพักผ่อนอยู่กลางแจ้ง สภาพอากาศและแสงแดดจึงเป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์พื้นที่สวน ต้นไม้ขาดการดูแลเอาใจใส่ประกอบกับสภาพอากาศที่ร้อนมากจึงทำให้ต้นไม้และหญ้าแห้งตาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ยังขาดแคลน เครื่องเล่นสำหรับเด็ก ถังขยะ จุดบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ และพื้นที่สำหรับจอดรถไม่เพียงพอ

ภาพ แสดงเสาไฟฟ้าภายในสวนฯชำรุด

ภาพ แสดงขาดความร่มรื่นของไม้ใหญ่ให้ร่มเงา

ภาพ สนามหญ้าขาดการดูแลรักษา

ภาพ จำนวนถังขยะภายในสวนฯ

ภาพที่ 4.8 แสดงสภาพปัญหาต่างๆ ภายในสวนสาธารณะ

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง การปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษาเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช ทำการศึกษาในระดับปฐมภูมิ คือ การสำรวจภาคสนาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และการออกแบบสอบถาม ส่วนการศึกษาในระดับทุติยภูมิ คือ การค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ต่างๆ เช่น เอกสาร แผนที่ ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้แบ่งผล การวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มประชากรในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช
- 2 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 365 ชุด โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน ผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 5.1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สวน สาธารณะของประชาชนเกี่ยวกับสวนสาธารณะ
- 5.1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับความพึงพอใจด้าน สวนสาธารณะ
- 5.1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชาชน กับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ

5.1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

ตารางที่ 5.1 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชาชน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
คุณลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การนับถือศาสนาการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการอยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์การใช้สวนสาธารณะ	พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ได้แก่ ประเภทกิจกรรมนันทนาการ ความถี่ในการมาใช้สวนฯ เวลาในการเดินทางมาสวนฯ วิธีเดินทางมาสวนฯ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือต้องการทราบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สวนฯ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบสวนสาธารณะที่สามารถตอบสนองความพฤติกรรมการใช้สวนฯของประชาชน โดยพบว่า

คุณลักษณะประชากรมีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

- เพศกับความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ ($\chi^2 = 8.607, sig=0.035, c=0.160$)
- เพศกับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ ($\chi^2 = 12.345, sig=0.015, c=0.188$)
- อายุกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ ($\chi^2 = 9.667, sig=0.022, c=0.176$)
- อาชีพกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ ($\chi^2 = 18.612, sig=0.001, c=0.236$)
- รายได้กับประเภทกิจกรรมนันทนาการ ($\chi^2 = 18.271, sig=0.006, c=0.219$)
- รายได้กับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ ($\chi^2 = 47.335, sig=0.000, c=0.348$)

โดยความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับตัวแปรตาม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แสดงไว้ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบที่มีความสัมพันธ์กัน ($\chi^2 = 8.60$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.160 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ

เพศ	ความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะ(ครั้งต่อสัปดาห์)				รวม
	น้อยกว่า 1 ครั้ง จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสควมภ์)	1-3ครั้ง จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสควมภ์)	4-5ครั้ง จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสควมภ์)	มากกว่า 6 ครั้ง จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสควมภ์)	
ชาย	59 (31.9) (59.0)	91 (49.2) (50.3)	27 (14.6) (71.1)	8 (4.3) (80.0)	185 (100) (56.2)
หญิง	41 (28.5) (41.0)	90 (62.5) (49.7)	11 (7.6) (28.9)	2 (1.4) (20.0)	144 (100.0) (43.8)
รวม	100 (30.4) (100.0)	181 (55.0) (100.0)	38 (11.6) (100.0)	10 (3.0) (100.0)	329 (100.0) (100.0)
	$\chi^2 = 8.60$	Sig = 0.035	C = 0.160		

จากตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่าทั้งเพศชายและหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.2) และ (ร้อยละ 62.5) มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันคือไปใช้บริการสวนสาธารณะ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาทั้งเพศชายและเพศหญิง (ร้อยละ 31.9 และ 28.5) ไปใช้สวนสาธารณะน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าประชากรส่วนใหญ่ไปใช้บริการสวนสาธารณะ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมาใช้บริการสวนสาธารณะน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ($\chi^2 = 12.345$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.188 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ

เพศ	วิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ					รวม
	เดิน	จักรยาน	จักรยานยนต์ส่วนตัว	รถยนต์ส่วนตัว	รถรับจ้าง	
	จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	
ชาย	66 (33.7) (48.9)	24 (12.2) (75.0)	58 (29.6) (68.2)	37 (18.9) (55.2)	11 (5.6) (61.1)	196 (100) (58.2)
หญิง	69 (48.9) (51.1)	8 (5.7) (25.0)	27 (19.1) (31.8)	30 (21.3) (44.8)	7 (5.0) (38.9)	141 (100.0) (41.8)
รวม	135 (40.1) (100.0)	32 (9.5) (100.0)	85 (25.2) (100.0)	67 (19.9) (100.0)	18 (5.3) (100.0)	337 (100.0) (100.0)
$\chi^2 = 12.345$ Sig = 0.015 C = 0.188						

จากตารางที่ 5.3 แสดงให้เห็นว่าประชาชน (ทั้งเพศชายและเพศหญิง) ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.7 และ 48.9) คือเดินทางมาสวนสาธารณะด้วยวิธีการเดินเท้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสวนอยู่ใกล้พื้นที่ประกอบกิจกรรมอื่นๆของประชาชน ด้วยระยะทางที่ไม่ไกลมาก จึงสามารถเดินเข้ามายังสวนสาธารณะดังกล่าวได้ รองลงมาเพศชาย (ร้อยละ 29.6) ใช้จักรยานยนต์ส่วนตัวเดินทางมาสวนมากกว่ารถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 18.9) ในทางกลับกัน เพศหญิง (ร้อยละ 21.3) ใช้รถยนต์ในการเดินทางมากกว่ารถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 19.1) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเดินทางด้วยรถยนต์มีความปลอดภัยมากกว่าการเดินทางโดยรถจักรยานยนต์

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประเภทกิจกรรมนันทนาการของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ($\chi^2 = 9.667$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.022 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.4 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ

อายุ	ประเภทกิจกรรมนันทนาการ		รวม
	แบบไม่ต้องใช้แรง (Passive recreation)	แบบต้องใช้แรง (Active recreation)	
น้อยกว่า 15 ปี	18 (75.0) (7.8)	6 (25.0) (8.2)	24 (100.0) (7.9)
16-25 ปี	95 (84.8) (41.3)	17 (15.2) (23.3)	112 (100.0) (37.0)
26-50 ปี	104 (71.7) (45.2)	41 (28.3) (56.2)	145 (100.0) (47.9)
51-80 ปี	13 (59.1) (5.7)	9 (40.9) (12.3)	22 (100.0) (7.3)
รวม	230 (75.9) (100.0)	73 (24.1) (100.0)	303 (100.0) (100.0)
$\chi^2 = 9.667$	sig=0.022	C=0.176	

จากตารางที่ 5.4 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ (ตั้งแต่อายุ น้อยกว่า 15 ปี, 16-25 ปี, 26-50 ปี, 51-80 ปี ร้อยละ 75.0, 84.8, 71.7 และ 59.1 ตามลำดับ) ไปใช้บริการสวนสาธารณะเพื่อการนันทนาการแบบไม่ต้องใช้แรง (Passive recreation) กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ นั่งเล่น, อ่านหนังสือ, พบปะเพื่อนฝูง, รับประทานอาหาร มากกว่ากิจกรรมแบบต้องใช้แรง (Active recreation) เช่น วิ่ง ออกกำลังกาย, เดินเล่น 4.

จากที่ ปรีชา สิริภัก 2527 (อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541) กล่าวว่า ประชากรที่มีอายุต่างกันย่อมมีความต้องการด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ที่แตกต่างกัน และ Gerhard Rosenberg (1989, 87-95) ยังกล่าวได้ว่า สวนสาธารณะจำเป็นสำหรับทุกช่วงอายุ คือ

วัยเด็ก จะเป็นวัยที่มีความต้องการทางร่างกาย (Physical Need) จะต้องมีพื้นที่ไว้สำหรับวิ่งเล่น ปีนป่าย เล่นเกมส่ เข้าสังคมกับเพื่อน ต้องการแสงแดด อากาศบริสุทธิ์เพื่อสร้างความคุ้นเคย (Familiarlity) และเรียนรู้ธรรมชาติเป็นการสร้างประสบการณ์

วัยเยาวชนมีความต้องการด้านจิตใจ (Psychological Need) มากที่สุดและก็เป็นวัยที่อยากรู้ อยากเห็นค้นหาชอบสังเกตุสิ่งรอบๆ ตัวต้องการการรวมกลุ่มซึ่งต้องใช้พื้นที่เพื่อเล่นเกมส่หรือ เล่นกีฬาร่วมกัน เพื่อจะเรียนรู้ซึ่งกันและกัน วัยนี้อยากรู้จักกับบุคคลอื่น ชอบสังเกตุสิ่งรอบตัว หากไม่เตรียมพื้นที่ไว้เด็กในวัยนี้อาจไปคบกับเพื่อนกลุ่มอื่นที่แตกต่าง ทำที่สุดอาจนำไปสู่อบายมุข ทำให้เราเสียทรัพยากรมนุษย์ที่จะไปช่วยพัฒนาประเทศ

วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีความต้องการทางสังคม (Social Need) มากที่สุดต้องการมีอาชีพที่มั่นคง การเงินที่ดี มีเกียรติยศชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้คนในวัยนี้ต้องทำงานให้หนัก เพื่อให้ได้มาซึ่งสังคมดังกล่าว ทำให้เกิดอารมณ์ตึงเครียด คร่ำเคร่ง หากไม่มีสวนสาธารณะให้ผ่อนคลายอาจทำให้คนในวัยนี้มีปัญหาทางสภาพจิต ซึ่งส่งผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติได้

วัยสูงอายุ มีความต้องการด้านคุณภาพชีวิต ต้องการความสงบ แต่ไม่ควรให้ผู้สูงอายุอยู่ในอาคารเหงา โดดเดี่ยวทุกทอดทิ้ง ในวัยนี้จึงมีความต้องการด้านร่างกาย (Physical Need) เช่นเดียวกัน ดังนั้นการตอบสนองคุณภาพชีวิตสำหรับวัยสูงอายุที่ต้องการความสงบ และพบปะสังสรรค์ การพูดคุย จึงจำเป็น พื้นที่เปิดโล่งหรือสวนสาธารณะ สำหรับใช้เป็นที่นั่งคุยหรือพบปะกันจึงจำเป็น สวนสาธารณะจึงเปรียบเสมือนรางวัลที่ทางรัฐบาลหรือองค์กรเอกชนควรมอบให้ประชาชนที่ผ่านการทำงานหนักมาก่อนชีวิต (Gerhard Rosenberg (1989,87-95))

แต่ผลจากการวิเคราะห์กลับพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมนันทนาการแบบไม่ต้องใช้แรง (Passive recreation) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสวนฯมีพื้นที่ประกอบกิจกรรมไม่หลากหลายเท่าใดนักจึงไม่สามารถรองรับกิจกรรมของผู้มาใช้บริการกิจกรรมประเภทต้องใช้แรง แต่สัดส่วนของผู้มีอายุระหว่าง 51-80 ปี (ร้อยละ 40.9) ก็ไปใช้สวนฯเพื่อกิจกรรมออกกำลังกายเหมือนกัน อาจจะมีความต้องการประกอบกิจกรรมประเภทออกกำลังกายแบบเบาๆ ได้แก่ เดินเล่น ซึ่งต่างกับผู้ที่อยู่ในวัยอื่น ๆ อาจจะมีความต้องการประกอบกิจกรรมประเภทออกกำลังกายอย่างจริงจัง ซึ่งสวนฯไม่มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมดังกล่าว

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประเภทกิจกรรมนันทนาการของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบที่มีความสัมพันธ์กัน ($\chi^2 = 18.612$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.236 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.5 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ

อาชีพ	ประเภทกิจกรรมนันทนาการ		รวม
	แบบไม่ต้องใช้แรง (Passive recreation)	แบบต้องใช้แรง (Active recreation)	
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	45 (60.8) (18.9)	29 (39.2) (37.2)	74 (100.0) (23.4)
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	45 (81.8) (18.9)	10 (18.2) (12.8)	55 (100.0) (17.4)
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	30 (68.2) (12.6)	14 (31.8) (17.9)	44 (100.0) (13.9)
รับจ้าง/ลูกจ้าง	23 (69.7) (9.7)	10 (30.3) (12.8)	33 (100.0) (10.4)
นักเรียน/นักศึกษา	95 (86.4) (39.9)	15 (13.6) (19.2)	110 (100.0) (34.8)
รวม	238 (75.3) (100.0)	78 (24.7) (100.0)	316 (100.0) (100.0)
$\chi^2 = 18.612$	sig=0.001	C=0.236	

จากตารางที่ 5.5 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ ทั้งที่ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว,รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ,ลูกจ้างบริษัทเอกชน,รับจ้าง/ลูกจ้าง,นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 60.8, 81.8, 68.2, 69.7, 86.4 และ 75.3 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมนันทนาการแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) เช่น นั่งเล่น, อ่านหนังสือ, พบปะเพื่อนฝูง

จากที่ ปรีชา ศิริภัก : 2547 กล่าวว่า อาชีพของประชากรจะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับความ ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ จากกลุ่มอาชีพด้านบริหาร หรือใช้ความคิดจะต้องการสวนสาธารณะที่สามารถประกอบกิจกรรมออกกำลังกายได้ และกลุ่มอาชีพที่ประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดความเมื่อยล้าต่อร่างกาย เช่น อาชีพผู้ใช้แรงงาน มักเป็นผู้มีรายได้น้อยจะต้องการสวนสาธารณะที่สามารถตอบสนองตามความต้องการการพักผ่อนหย่อนใจแบบสงบ (ปรีชา ศิริภัก : 2547 :116 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทร์ดี : 2541)

แต่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สวนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีความเครียดและเมื่อยล้าจากการประกอบอาชีพ และสวนเองไม่มีพื้นที่ให้ประกอบกิจกรรมนันทนาการแบบต้องออกแรง (Active recreation) จึงมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการเป็นการพักผ่อน หย่อนใจแบบไม่

ต้องใช้แรงเป็นการผ่อนคลายร่างกายและจิตใจจากการใช้ชีวิตประจำวัน แต่ผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวจะไปประกอบกิจกรรมออกกำลังกาย (39.2) มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ (Passive recreation)

5) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับกิจกรรมนันทนาการของประชาชนในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ($\chi^2 = 17.118$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.225 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.6 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับกิจกรรมนันทนาการ

รายได้ บาท/เดือน	ประเภทกิจกรรมนันทนาการ		รวม
	แบบไม่ต้องใช้แรง (Passive recreation)	แบบต้องใช้แรง (Active recreation)	
น้อยกว่า 5,000	37 (90.2)	4 (9.8)	41 (100.0)
	(15.2)	(5.1)	(12.8)
5,000-10,000	62 (70.5)	26 (29.5)	88 (100.0)
	(25.5)	(33.3)	(27.4)
มากกว่า10,000	51 (63.0)	30 (37.0)	81 (100.0)
	(21.0)	(38.5)	(25.2)
ไม่มีรายได้	93 (83.8)	18 (16.2)	111 (100.0)
	(38.3)	(23.1)	(34.6)
รวม	243 (75.7)	78 (24.3)	321 (100.0)
	(100.0)	(100.0)	(100.0)

$\chi^2 = 17.118$ sig=0.001 C=0.225

จากตารางที่ 5.6 พบว่าประชาชนผู้มีรายได้น้อยกว่า 5,000บาท/เดือน, 5,000-10,000บาท / เดือน,มากกว่า10,000บาท/เดือน และไม่มีรายได้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.2, 70.5, 63.0, 83.8 และ 75.7 ตามลำดับ) มีแนวโน้มไปทิศทางเดียวกันคือ ไปใช้สวนฯเพื่อประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องใช้แรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสวนฯไม่มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมแบบต้องใช้แรง เช่นพื้นที่ออกกำลังกาย

6) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระยะเวลาการเดินทางมาสวนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ($\chi^2 = 18.271$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.219 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.7 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับระยะเวลาการเดินทางมาสวน

รายได้ บาท/เดือน	ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ			
	ไม่เกิน 15 นาที	15-30 นาที	มากกว่า 30 นาที	รวม
น้อยกว่า 5,000	36 (76.6)	9 (19.1)	2 (4.3)	47 (100.0)
	(14.8)	(12.9)	(4.2)	(13.0)
5,000-10,000	75 (75.0)	15 (15.0)	10 (10.0)	100 (100.0)
	(30.9)	(21.4)	(20.8)	(27.7)
มากกว่า 10,000	57 (64.8)	23 (26.1)	8 (9.1)	88 (100.0)
	(23.5)	(32.9)	(16.7)	(24.4)
ไม่มีรายได้	75 (59.5)	23 (18.3)	28 (22.2)	126 (100.0)
	(30.9)	(32.9)	(58.3)	(34.9)
รวม	243 (67.3)	70 (19.4)	48 (13.3)	361 (100.0)
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
$\chi^2 = 18.271$ sig=0.006 C=0.219				

จากตารางที่ 5.7 เห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ (ทั้งที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 ,5,000-10,000 ,มากกว่า10,000และไม่มีรายได้ร้อยละ 76.6 ,75.0 ,64.8 ,59.5และ67.3ตามลำดับ) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ใช้เวลามาสวนฯไม่เกิน 15 นาที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสวนฯตั้งอยู่ใจกลางเมืองใกล้พื้นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆของประชาชน แต่ผู้มีรายได้มากกว่า10,000บาท/เดือน(ร้อยละ 26.1) ใช้เวลามากกว่า 15 นาทีแต่ไม่เกิน30นาทีในการเดินทางมาสวนฯ ผู้ไม่มีรายได้ (ร้อยละ22.2) ใช้เวลาเดินทางมากกว่า 30 นาที

7) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะของประชาชน
ในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีความสัมพันธ์กัน
($\chi^2 = 47.335$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.348 ดังตาราง
ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.8 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับวิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ

รายได้ บาท/เดือน	วิธีการเดินทางมาสวนสาธารณะ					รวม
	เดิน จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	จักรยาน จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	จักรยานยนต์ส่วนตัว จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	รถยนต์ส่วนตัวจำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	รถรับจ้าง จำนวน (ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	
น้อยกว่า 5,000	26 (55.3) (19.1)	4 (8.5) (11.8)	5 (10.6) (5.7)	9 (19.1) (31.2)	3 (6.4) (16.7)	47 (100) (13.7)
5,000- 10,000	37 (38.1) (27.2)	7 (7.2) (20.6)	30 (30.9) (34.5)	13 (13.4) (19.1)	10 (10.3) (55.6)	97 (100.0) (28.3)
มากกว่า 10,000	26 (29.9) (19.1)	4 (4.6) (11.8)	22 (25.3) (25.3)	33 (37.9) (48.5)	2 (2.3) (11.1)	87 (100.0) (25.4)
ไม่มีรายได้	47 (42.0) (34.6)	19 (17.0) (55.9)	30 (26.8) (34.5)	13 (11.6) (19.1)	3 (2.7) (16.7)	112 (100.0) (32.7)
รวม	136 (39.7) (100.0)	34 (9.9) (100.0)	87 (25.4) (100.0)	68 (19.8) (100.0)	18 (5.2) (100.0)	343 (100.0) (100.0)
	$\chi^2 = 47.335$	Sig = 0.000	C = 0.348			

จากตารางที่ 5.8 เห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ (ทั้งที่รายได้ น้อยกว่า 5,000 , 5,000-10,000 ,
มากกว่า10,000 และไม่มีรายได้ร้อยละ 55.3, 38.1, 29.9 และ42.0 ตามลำดับ) แนวโน้มเป็นไปใน
ทิศทางเดียวกันคือไม่ได้ใช้ยานพาหนะเดินทางมาสวนฯแต่ใช้วิธีการเดิน เดินทางมาสวนฯ

ดังที่กล่าวไว้ใน สำนักปลัดกทม. (สำนักปลัดกทม. 2530 : 44 อ้างใน ญัตติพงศ์ อินทร์ตัน :
2541) ว่า รายได้ของประชากรนับเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความต้องการใช้สวนสาธารณะ
จากผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกล่าวว่า ผู้มีรายได้น้อย (2,000-4,000บาท/เดือน) มีความต้องการ
สวนสาธารณะใกล้บ้านเพื่อลดความสิ้นเปลือง เวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

5.1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ

ตารางที่ 5.9 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะของประชาชน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
คุณลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การนับถือศาสนา การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการอยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์การใช้สวนสาธารณะ	ความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ ได้แก่ ด้านการเข้าถึงสวนฯ ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ ด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ ด้านระดับเสียงภายในสวนฯ ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือต้องการทราบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบสวนสาธารณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด โดยพบว่า

1) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างอายุกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกในแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ คุณภาพอากาศ ระดับเสียงและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเข้าถึงสวนฯ ด้านความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านความสะอาดภายในสวนฯ และด้านความปลอดภัยนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยรายละเอียดการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 5.10 และ 5.11

ตารางที่ 5.10 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจ
ด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความพึงพอใจ	1-15 ปี		16-25 ปี		26-50 ปี		51-80 ปี	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านการเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะ	2.46	0.81	2.17	0.73	2.18	0.79	2.45	0.77
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	1.81	0.80	1.80	0.72	1.70	0.73	1.45	0.68
ด้านสภาพพื้นที่และอุปกรณ์	1.85	0.78	1.83	0.74	1.74	0.70	1.29	0.53
ด้านความสะอาดภายในสวนฯ	1.73	0.72	1.81	0.70	1.72	0.71	1.45	0.57
ด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ	1.88	0.77	1.80	0.62	1.81	0.64	1.58	0.67
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ	1.96	0.66	1.96	0.70	1.89	0.73	1.45	0.57
ด้านระดับเสียงภายในสวนฯ	1.96	0.66	1.92	0.76	1.89	0.73	1.48	0.68
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	2.12	0.82	1.78	0.78	1.89	0.74	1.52	0.68

ตารางที่ 5.11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้าน
สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.655	3	1.218	2.080	0.103
	ภายในกลุ่ม	198.008	338	0.586		
	รวม	201.664	341			
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	3.265	3	1.088	2.074	0.103
	ภายในกลุ่ม	176.823	337	0.525		
	รวม	180.088	340			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	7.582	3	2.527	5.051	0.002
	ภายในกลุ่ม	168.121	336	0.500		
	รวม	175.703	339			
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.187	3	1.062	2.177	0.090
	ภายในกลุ่ม	164.449	337	0.488		
	รวม	167.636	340			

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

ด้านความปลอดภัยภายใน สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	1.675	3	0.558	1.339	0.262
	ภายในกลุ่ม	140.542	337	0.417		
	รวม	142.217	340			
ด้านคุณภาพอากาศภายใน สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	6.687	3	2.229	4.563	0.004
	ภายในกลุ่ม	164.621	337	0.488		
	รวม	171.308	340			
ด้านระดับเสียงภายใน สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	5.237	3	1.746	3.285	0.021
	ภายในกลุ่ม	179.086	337	0.531		
	รวม	184.323	340			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	6.057	3	2.019	3.530	0.015
	ภายในกลุ่ม	192.746	337	0.572		
	รวม	198.804	340			

ตารางที่ 5.12 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	\bar{x}	1-15 ปี	16-25 ปี	26-50 ปี	51-80 ปี
		1.85	1.83	1.74	1.29
1-15 ปี	1.85	-	0.16	0.11	0.57*
16-25 ปี	1.83		-	0.09	0.54*
26-50 ปี	1.74			-	0.45*
51- 80 ปี	1.29				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.12 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่ จำแนกตามอายุพบว่า กลุ่มอายุ 1-15 ปี 16-25 ปี 26-50 ปี มีความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่มากกว่ากลุ่มอายุ 51-80 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.13 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	\bar{x}	1-15 ปี	16-25 ปี	26-50 ปี	51-80 ปี
		1.96	1.96	1.89	1.45
1-15 ปี	1.96	-	0.00	0.07	0.51*
16-25 ปี	1.96		-	0.07	0.50*
26-50 ปี	1.89			-	0.44*
51- 80 ปี	1.45				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

จากตารางที่ 5.13 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 1-15 ปี 16-25 ปี 26-50 ปี มีความพึงพอใจต่อคุณภาพอากาศมากกว่ากลุ่มอายุ 51-80 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.14 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯ จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	\bar{x}	1-15 ปี	16-25 ปี	26-50 ปี	51-80 ปี
		1.96	1.92	1.89	1.48
1-15 ปี	1.96	-	0.04	0.07	0.48*
16-25 ปี	1.92		-	0.03	0.44*
26-50 ปี	1.89			-	0.41*
51- 80 ปี	1.48				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.14 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯ จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 1-15 ปี 16-25 ปี 26-50 ปี มีความความพึงพอใจด้านระดับเสียงมากกว่ากลุ่มอายุ 51-80 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.15 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	\bar{x}	1-15 ปี	16-25 ปี	26-50 ปี	51-80 ปี
		2.12	1.78	1.89	1.52
1-15 ปี	2.12	-	0.33*	0.22	0.60*
16-25 ปี	1.78		-	-0.11	0.27
26-50 ปี	1.89			-	0.38*
51- 80 ปี	1.52				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.16 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 1-15 ปี มีความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มอายุ 16-25 ปี และกลุ่มอายุ 51-80 ปี กลุ่มอายุ 26-50 ปี มีความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มอายุ 51-80 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอายุของผู้ตอบแบบสอบถามกับระดับความพึงพอใจด้านต่างๆ พบว่า ประชากรที่มีอายุ 51-80 ปี จะมีความพึงพอใจในด้านต่างๆ ต่ำกว่าประชากรช่วงอายุอื่นๆ ดังที่ ปรีชา ศิริภัก (อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์ : 2541) กล่าวว่า อายุที่แตกต่างกันจะมีความต้องการทางด้านการพักผ่อนหย่อนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นความพึงพอใจด้านต่างๆ จึงแตกต่างกันตามอายุของผู้มาใช้สวนฯ

2) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการศึกษา กับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ ด้านระดับเสียงดังภายในสวนฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสภาพพื้นที่ ด้านคุณภาพอากาศ ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ และความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 5.16 และ 5.17

ตารางที่ 5.16 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง
ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความพึงพอใจ	ไม่ได้เข้าเรียน		ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย		อนุปริญญา/ปวส.		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	2.42	0.67	2.40	0.78	2.14	0.80	1.99	0.67	2.09	0.81
ด้านความร่วมมือของต้นไม้	1.58	0.79	1.60	0.73	1.78	0.72	1.92	0.68	1.59	0.59
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	1.58	0.67	1.71	0.72	1.75	0.63	1.87	0.75	1.55	0.67
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	1.58	0.67	1.71	0.70	1.80	0.71	1.79	0.71	1.50	0.67
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	1.50	0.52	1.84	0.63	1.81	0.66	1.78	0.65	1.50	0.74
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	1.75	0.75	1.82	0.64	1.86	0.66	2.06	0.75	1.55	0.67
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	1.58	0.67	1.81	0.66	1.88	0.72	2.01	0.78	1.64	0.73
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	2.17	0.72	1.81	0.79	1.86	0.66	1.85	0.80	1.50	0.74

ตารางที่ 5.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ
ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านการเข้าถึงสวนสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	12.392	4	3.098	5.572	0.000
	ภายในกลุ่ม	198.481	357	0.556		
	รวม	210.873	361			
ด้านความร่วมมือของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	7.567	4	1.892	3.797	0.005
	ภายในกลุ่ม	177.369	356	0.498		
	รวม	184.936	360			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	3.247	4	0.812	1.608	0.172
	ภายในกลุ่ม	179.241	355	0.505		
	รวม	182.489	359			
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.156	4	.539	1.089	0.362
	ภายในกลุ่ม	176.314	356	0.495		
	รวม	178.471	360			

ตารางที่ 5.17 (ต่อ)

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.244	4	0.811	1.952	0.101
	ภายในกลุ่ม	147.903	356	0.415		
	รวม	151.147	360			
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	7.028	4	1.757	3.738	0.005
	ภายในกลุ่ม	167.315	356	0.470		
	รวม	174.343	360			
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	4.974	4	1.243	2.434	0.047
	ภายในกลุ่ม	181.907	356	0.511		
	รวม	186.881	360			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	3.908	4	0.977	1.656	0.160
	ภายในกลุ่ม	210.097	356	0.590		

ตารางที่ 5.18 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ไม่ได้เข้าเรียน	ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		2.42	2.40	2.14	1.99	2.09
ไม่ได้เข้าเรียน	2.42	-	-0.67	-0.90	-0.14	0.16
ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย	2.40		-	-0.02	-0.07	0.22*
อนุปริญญา/ปวส.	2.14			-	-0.05	0.25*
ปริญญาตรี	1.99				-	0.30*
สูงกว่าปริญญาตรี	2.09					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.18 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับประถม มัธยมต้น-มัธยมปลาย

อนุปริญญา/ปวส และปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.19 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความร่วมมือของต้นไม้ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ไม่ได้เข้าเรียน	ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		1.58	1.60	1.78	1.92	1.59
ไม่ได้เข้าเรียน	1.58	-	-0.01	-0.02	-0.33	-0.01
ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย	1.60		-	-0.18	-0.32*	0.006
อนุปริญญา/ปวส.	1.78			-	-0.14	0.19
ปริญญาตรี	1.92				-	0.33*
สูงกว่าปริญญาตรี	1.59					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.19 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับปัญหาด้านความร่วมมือของต้นไม้ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มประถม,มัธยมศึกษาดอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับความพึงพอใจด้านความร่วมมือของต้นไม้ต่ำกว่ากลุ่มปริญญาตรี ส่วนกลุ่มการศึกษาปริญญาตรีมีระดับความพึงพอใจด้านความร่วมมือของต้นไม้มากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.20 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ไม่ได้เข้าเรียน	ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		1.75	1.82	1.86	2.06	1.55
ไม่ได้เข้าเรียน	1.75	-	-0.07	-0.15	-0.31	0.20
ประถม/ม.ต้น/ม.ปลาย	1.82		-	-0.05	-0.24*	0.27
อนุปริญญา/ปวส.	1.86			-	-0.20	0.32
ปริญญาตรี	2.06				-	0.51*
สูงกว่าปริญญาตรี	1.55					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.20 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มประถม,มัธยมศึกษาดอนดั้น-มัธยมศึกษาดอนปลาย มีระดับความพึงพอใจด้านความร่มรื่นของต้นไม้ไม่น้อยกว่ากลุ่มปริญญาตรี ส่วนกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจด้านความร่มรื่นของต้นไม้มากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.21 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ไม่ได้เข้าเรียน	ประถม/ม.ดั้น/ม.ปลาย	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		1.58	1.81	1.88	2.01	1.64
ไม่ได้เข้าเรียน	1.58	-	-0.23	-0.30	-0.42	-0.05
ประถม/ม.ดั้น/ม.ปลาย	1.81		-	-0.07	-0.20*	0.17
อนุปริญญา/ปวส.	1.88			-	-0.13	0.25
ปริญญาตรี	2.01				-	0.37*
สูงกว่าปริญญาตรี	1.64					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.21 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มประถม,มัธยมศึกษาดอนดั้น-มัธยมศึกษาดอนปลายมีระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯน้อยกว่ากลุ่มปริญญาตรี ส่วนกลุ่มการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการประกอบอาชีพกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัยด้านสภาพพื้นที่ด้านคุณภาพอากาศ ด้านระดับเสียงและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างที่มี

อาชีพต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 5.23 และ 5.24

ตารางที่ 5.22 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามการประกอบอาชีพ

ระดับความพึงพอใจ	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ		บริษัทเอกชน		รับจ้าง/ ลูกจ้าง		นักเรียน/ นักศึกษา	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	\bar{x}	S.D	S.D	\bar{x}	S.D
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	2.21	0.81	1.89	0.70	2.07	0.75	2.50	0.71	2.25	0.74
ด้านความร่วมมือของคนในสวนสาธารณะ	1.68	0.71	1.86	0.74	1.70	0.70	1.60	0.64	1.80	0.74
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	1.69	0.71	1.86	0.83	1.77	0.71	1.63	0.61	1.81	0.70
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	1.69	0.73	1.82	0.73	1.82	0.76	1.63	0.67	1.74	0.68
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	1.76	0.65	1.81	0.61	1.95	0.68	1.71	0.58	1.77	0.68
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	1.77	0.70	1.96	0.80	1.91	0.71	1.83	0.66	1.95	0.65
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	1.73	0.68	1.96	0.82	1.95	0.75	1.79	0.65	1.93	0.70
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก	1.75	0.73	1.98	0.74	2.00	0.84	1.77	0.78	1.77	0.78

(เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)

ตารางที่ 5.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้าน
สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามการประกอบอาชีพ

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	10.802	4	2.700	4.801	0.001
	ภายในกลุ่ม	197.434	351	0.562		
	รวม	208.236	355			
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	2.444	4	0.611	1.190	0.315
	ภายในกลุ่ม	179.714	350	0.513		
	รวม	182.158	354			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2.217	4	0.554	1.084	0.364
	ภายในกลุ่ม	178.374	349	0.511		
	รวม	180.590	353			
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	1.510	4	0.377	0.752	0.557
	ภายในกลุ่ม	175.600	350	0.502		
	รวม	177.110	354			
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	1.640	4	0.410	0.973	0.422
	ภายในกลุ่ม	147.515	350	0.421		
	รวม	149.155	354			
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.075	4	0.519	1.064	0.374
	ภายในกลุ่ม	170.640	350	0.488		
	รวม	172.715	354			
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.362	4	0.841	1.635	0.165
	ภายในกลุ่ม	179.933	350	0.514		
	รวม	183.296	354			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	3.733	4	0.933	1.580	0.179
	ภายในกลุ่ม	206.785	350	0.591		
	รวม	210.518	354			

ตารางที่ 5.24 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	\bar{x}	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัทเอกชน	รับจ้าง/ ลูกจ้าง	นักเรียน/ นักศึกษา
		2.21	1.89	2.07	2.50	2.25
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2.21	-	0.32*	0.15	-0.29*	-0.04
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1.89		-	-0.17	-0.60*	-0.36*
บริษัทเอกชน	2.07			-	-0.43*	-0.19
รับจ้าง/ลูกจ้าง	2.50				-	0.25
นักเรียน/นักศึกษา	2.25					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.24 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ จำแนกตามการประกอบอาชีพพบว่า กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯมากกว่ากลุ่มรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และน้อยกว่ากลุ่มรับจ้าง/ลูกจ้าง ส่วนกลุ่มรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯน้อยกว่ากลุ่มรับจ้าง/ลูกจ้างและกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ส่วนกลุ่มลูกจ้างบริษัทเอกชนมีระดับความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มรับจ้าง/ลูกจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างรายได้ต่อเดือนกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ และความพึงพอใจของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสภาพพื้นที่ด้านคุณภาพอากาศ ด้านระดับเสียง ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านความสะอาดด้านความปลอดภัยภายในสวนนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 5.25 และ 5.26

ตารางที่ 5.25 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบ
ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ระดับความพึงพอใจ	1-5000 บาท		5001-10000 บาท		มากกว่า 10000		ไม่มีรายได้	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	2.35	0.56	2.40	0.73	2.01	0.79	2.12	0.80
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	1.67	0.66	1.78	0.79	1.73	0.64	1.72	0.73
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	1.79	0.78	1.77	0.74	1.69	0.68	1.78	0.69
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	1.65	0.67	1.69	0.72	1.78	0.69	1.77	0.72
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	1.73	0.61	1.86	0.65	1.85	0.62	1.70	0.67
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	1.92	0.85	1.90	0.68	1.88	0.69	1.87	0.66
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	1.81	0.87	1.94	0.70	1.83	0.70	1.87	0.70
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	1.98	0.67	1.88	0.79	1.91	0.77	1.67	0.78

ตารางที่ 5.26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ
ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	9.285	3	3.095	5.472	0.001
	ภายในกลุ่ม	203.035	359	0.566		
	รวม	212.320	362			
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	0.426	3	0.142	0.275	0.844
	ภายในกลุ่ม	184.510	357	0.517		
	รวม	184.936	360			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	0.466	3	0.155	0.304	0.823
	ภายในกลุ่ม	182.023	356	0.511		
	รวม	182.489	359			
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	.976	3	0.325	0.654	0.581
	ภายในกลุ่ม	177.495	357	0.497		
	รวม	178.471	360			
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.028	3	0.676	1.619	0.185
	ภายในกลุ่ม	149.119	357	0.418		
	รวม	151.147	360			

ตารางที่ 5.26 (ต่อ)

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านคุณภาพอากาศภายใน สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	0.094	3	0.031	0.064	0.979
	ภายในกลุ่ม	174.250	357	0.488		
	รวม	174.343	360			
ด้านระดับเสียงภายใน สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	0.782	3	0.261	0.500	0.682
	ภายในกลุ่ม	186.098	357	0.521		
	รวม	186.881	360			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	5.208	3	1.736	2.968	0.032
	ภายในกลุ่ม	208.797	357	0.585		
	รวม	214.006	360			

ตารางที่ 5.27 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{x}	1-5000 บาท	5001-10000 บาท	มากกว่า 10000 บาท	ไม่มีรายได้
		2.35	2.40	2.01	2.12
1-5000 บาท	2.35	-	-0.05	0.34*	0.24
5001-10000 บาท	2.40		-	0.40*	0.29*
มากกว่า 10000 บาท	2.01			-	-0.11
ไม่มีรายได้	2.12				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.27 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ จำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า กลุ่มรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท และ 5,000-10,000 บาท มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ มากกว่ากลุ่มรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท ส่วนกลุ่มรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาทมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ มากกว่ากลุ่มรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท และไม่มีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.28 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{x}	1-5000	5001-10000	มากกว่า	ไม่มีรายได้
		บาท	บาท	10000 บาท	
		1.98	1.88	1.91	1.67
1-5000 บาท	1.98	-	0.10	0.07	0.31*
5001-10000 บาท	1.88		-	-0.03	0.21*
มากกว่า 10000 บาท	1.91			-	0.24*
ไม่มีรายได้	1.67				-

จากตารางที่ 5.28 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านมีความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า กลุ่มรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท, 5,000-10,000 บาท, และมากกว่า 10,000 บาท มีระดับความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มไม่มีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างระยะเวลาที่อยู่อาศัยกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่, ด้านความสะอาด, ด้านคุณภาพอากาศและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเข้าถึงสวนฯ, ด้านความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านความปลอดภัย, ด้านระดับเสียง กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกันจะมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 5.29 และ 5.30

ตารางที่ 5.29 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง
ของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระดับความพึงพอใจ	1-10 ปี		11-20 ปี		21-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		มากกว่า 50 ปี	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านการเข้าถึง สวนสาธารณะ	2.04	0.74	2.29	0.72	2.19	0.76	2.23	0.80	2.17	0.86	2.48	0.79
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	1.83	0.72	1.78	0.71	1.75	0.72	1.58	0.72	1.57	0.74	1.48	0.67
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และ อุปกรณ์	1.89	0.71	1.82	0.73	1.73	0.71	1.74	0.68	1.54	0.70	1.35	0.57
ด้านความสะอาดภายใน สวนสาธารณะ	1.93	0.77	1.75	0.66	1.63	0.68	1.61	0.67	1.69	0.72	1.43	0.59
ด้านความปลอดภัยภายใน สวนสาธารณะ	1.94	0.62	1.77	0.67	1.78	0.65	1.65	0.61	1.69	0.63	1.70	0.70
ด้านคุณภาพอากาศภายใน สวนสาธารณะ	1.96	0.70	1.99	0.71	1.88	0.67	1.74	0.58	1.69	0.80	1.57	0.59
ด้านระดับเสียงภายใน สวนสาธารณะ	1.93	0.72	1.98	0.76	1.81	0.66	1.77	0.62	1.74	0.74	1.52	0.67
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	2.11	0.77	1.88	0.79	1.66	0.73	1.58	0.67	1.69	0.72	1.57	0.66

ตารางที่ 5.30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้าน
สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านการเข้าถึง สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	4.881	5	0.976	1.690	0.136
	ภายในกลุ่ม	203.866	353	0.578		
	รวม	208.747	358			
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	4.152	5	0.830	1.619	0.154
	ภายในกลุ่ม	180.566	352	0.513		
	รวม	184.718	357			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และ อุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	7.458	5	1.492	2.994	0.012
	ภายในกลุ่ม	174.850	351	0.498		
	รวม	182.308	356			

ตารางที่ 5.30 (ต่อ)

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	6.367	5	1.273	2.655	0.023
	ภายในกลุ่ม	168.806	352	0.480		
	รวม	175.173	357			
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.084	5	0.617	1.473	0.198
	ภายในกลุ่ม	147.355	352	0.419		
	รวม	150.439	357			
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	6.172	5	1.234	2.603	0.025
	ภายในกลุ่ม	166.901	352	0.474		
	รวม	173.073	357			
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	5.613	5	1.123	2.212	0.053
	ภายในกลุ่ม	178.680	352	0.508		
	รวม	184.293	357			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	13.081	5	2.616	4.663	0.000
	ภายในกลุ่ม	197.477	352	0.561		
	รวม	210.559	357			

ตารางที่ 5.31 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	\bar{x}	1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
1-10 ปี	1.89	-	0.06	0.16	0.15	0.35*	0.54*
11-20 ปี	1.82		-	0.01	0.08	0.28*	0.48*
21-30 ปี	1.73			-	-0.01	0.18	0.38*
31-40 ปี	1.74				-	-0.20	0.40*
41-50 ปี	1.54					-	0.20
มากกว่า 50 ปี	1.35						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.31 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยพบว่า กลุ่มที่อยู่อาศัย 1-10 ปี มีความคิดเห็นต่อระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่มากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-50 ปีและมากกว่า 50 ปี ส่วนกลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่มากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-50 ปีและมากกว่า 50 ปี, กลุ่มที่อยู่อาศัย 21-30 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่มากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี ส่วนกลุ่มที่อยู่อาศัย 31-40 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่มากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.32 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	\bar{x}	1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
อาศัย		1.93	1.75	1.63	1.61	1.69	1.43
1-10 ปี	1.93	-	0.18	0.30*	0.31*	0.24	0.50*
11-20 ปี	1.75		-	0.12	0.13	0.06	0.31*
21-30 ปี	1.63			-	0.02	-0.05	0.20
31-40 ปี	1.61				-	-0.07	0.18
41-50 ปี	1.69					-	0.25
มากกว่า 50 ปี	1.43						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.32 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความสะอาด จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยพบว่า กลุ่มที่อยู่อาศัย 1-10 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านความสะอาดมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 21-30 ปี 31-50 ปีและมากกว่า 50 ปี ส่วนกลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านความสะอาดมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.33 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	\bar{x}	1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
อาศัย		1.96	1.99	1.88	1.74	1.69	1.57
1-10 ปี	1.96	-	-0.03	0.09	0.22	0.28*	0.40*
11-20 ปี	1.99		-	0.16	0.25	0.30*	0.43*
21-30 ปี	1.88			-	0.13	0.20	0.31
31-40 ปี	1.74				-	0.06	0.18
41-50 ปี	1.69					-	0.12
มากกว่า 50 ปี	1.57						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.33 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยพบว่า กลุ่มที่อยู่อาศัย 1-10 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-50 ปี และมากกว่า 50 ปี ส่วนกลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-50 ปี และมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.34 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	\bar{x}	1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
อาศัย		2.11	1.88	1.66	1.58	1.69	1.57
1-10 ปี	2.11	-	0.23*	0.45*	0.53*	0.42*	0.55*
11-20 ปี	1.88		-	0.22*	0.30	0.20	0.31
21-30 ปี	1.66			-	0.08	-0.03	0.10
31-40 ปี	1.58				-	-0.10	0.02
41-50 ปี	1.69					-	0.12
มากกว่า 50 ปี	1.57						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.34 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยพบว่า กลุ่มที่อยู่อาศัย 1-10 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปี 21-30 ปี

31-40 ปี 41-50 ปีและมากกว่า 50 ปี ส่วนกลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปี มีระดับความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชาชนกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ

ตารางที่ 5.35 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะของประชาชนกับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ได้แก่ ประเภทกิจกรรมนันทนาการ ความถี่ในการมาใช้สวนฯ เวลาในการเดินทางมาสวนฯ วิธีเดินทางมาสวนฯ	ความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ ได้แก่ ด้านการเข้าถึงสวนฯ ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ ด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ ด้านระดับเสียงภายในสวนฯ ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือต้องการทราบว่าพฤติกรรมในการใช้สวนสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบสวนสาธารณะที่สามารถตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมการใช้สวนฯของประชาชน โดยพบว่า

1) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการมาใช้สวนฯแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการใช้สวนต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวม, ด้านความปลอดภัยและด้านระดับเสียงภายในสวนฯแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเข้าถึงสวนฯ, ด้านความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์, ด้านความสะอาดภายในสวนฯ, ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ, ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกไม่แตกต่างกัน โดยรายละเอียดการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 5.36 และ 5.37

ตารางที่ 5.36 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจ
ด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ

ระดับความพึงพอใจ	น้อยกว่า 1 ครั้งต่อ สัปดาห์		1-3 ครั้งต่อ สัปดาห์		4-5 ครั้งต่อ สัปดาห์		มากกว่า 6 ครั้งต่อ สัปดาห์	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	2.14	0.77	2.30	0.72	2.42	0.72	2.00	0.89
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	1.77	0.71	1.78	0.73	1.47	0.69	1.82	0.75
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	1.70	0.66	1.82	0.77	1.55	0.65	1.82	0.60
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	1.65	0.65	1.81	0.75	1.53	0.65	1.82	0.75
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	1.70	0.69	1.88	0.63	1.61	0.64	1.82	0.75
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	1.85	0.73	1.96	0.64	1.63	0.79	2.00	0.89
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	1.88	0.75	1.95	0.68	1.53	0.73	2.09	0.83
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	1.87	0.78	1.78	0.76	1.76	0.79	2.09	0.94

ตารางที่ 5.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ
ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านการเข้าถึง สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.511	3	1.170	2.118	0.098
	ภายในกลุ่ม	181.793	329	0.553		
	รวม	185.303	332			
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	3.174	3	1.058	2.046	0.107
	ภายในกลุ่ม	170.129	329	0.517		
	รวม	173.303	332			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่ และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2.667	3	0.889	1.724	0.162
	ภายในกลุ่ม	169.080	328	0.515		
	รวม	171.747	331			
ด้านความสะอาดภายใน สวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.549	3	1.183	2.349	0.072
	ภายในกลุ่ม	165.664	329	0.504		
	รวม	169.213	332			

ตารางที่ 5.37 (ต่อ)

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.543	3	1.181	2.792	0.040
	ภายในกลุ่ม	139.160	329	0.423		
	รวม	142.703	332			
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	3.761	3	1.254	2.605	0.052
	ภายในกลุ่ม	158.347	329	0.481		
	รวม	162.108	332			
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	6.149	3	2.050	4.026	0.008
	ภายในกลุ่ม	167.514	329	0.509		
	รวม	173.664	332			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	1.538	3	0.513	0.848	0.468
	ภายในกลุ่ม	198.918	329	0.605		
	รวม	200.456	332			

ตารางที่ 5.38 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ

ความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ	\bar{x}	น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์
		1.70	1.88	1.61	1.82
น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์	1.70	-	-0.18*	0.10	-0.11
1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	1.88		-	0.28*	0.06
4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	1.61			-	-0.21
มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์	1.82				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.38 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์มีระดับความพึงพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ และ กลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์มีระดับความพึงพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.39 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านระดับเสียงภายในสวนฯ จำแนกตามความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ

ความถี่ในการใช้ สวนสาธารณะ	\bar{x}	น้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์	1-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์	4-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์	มากกว่า 6 ครั้งต่อ สัปดาห์
		1.88	1.95	1.53	2.09
น้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์	1.88	-	-0.07	0.35*	-0.21
1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	1.95		-	0.42*	-0.14
4-5 ครั้งต่อสัปดาห์	1.53			-	-0.56*
มากกว่า 6 ครั้ง ต่อสัปดาห์	2.09				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.39 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์มีระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 4-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์มีระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 4-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ และกลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์มีระดับความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนฯ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาใช้สวนฯ มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างความถี่ในการมาใช้สวนสาธารณะกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ, ด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านระดับความพึงพอใจโดยรวม, ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ด้านการดูแลพื้นที่และอุปกรณ์, ด้านความสะอาดภายในสวนฯ, ด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ, ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ, ด้านระดับเสียง

ภายในสวนฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯต่างกันมีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน โดยรายละเอียดการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 5.40 และ 5.41

ตารางที่ 5.40 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ

ระดับความพึงพอใจ	ไม่เกิน 15 นาที		16-30 นาที		มากกว่า 30 นาที	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	2.34	0.74	1.78	0.68	2.13	0.79
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	1.71	0.70	1.62	0.60	2.02	0.86
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	1.75	0.72	1.70	0.63	1.85	0.82
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	1.74	0.68	1.68	0.70	1.79	0.80
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	1.83	0.63	1.65	0.59	1.75	0.79
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	1.94	0.67	1.76	0.63	1.81	0.87
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	1.93	0.71	1.78	0.64	1.75	0.86
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	1.86	0.78	1.87	0.77	1.63	0.70

ตารางที่ 5.41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	9.285	3	3.095	5.472	.001
	ภายในกลุ่ม	203.035	359	.566		
	รวม	212.320	362			
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	ระหว่างกลุ่ม	.426	3	.142	.275	.844
	ภายในกลุ่ม	184.510	357	.517		
	รวม	184.936	360			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	.466	3	.155	.304	.823
	ภายในกลุ่ม	182.023	356	.511		
	รวม	182.489	359			

ตารางที่ 5.41 (ต่อ)

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	.976	3	.325	.654	.581
	ภายในกลุ่ม	177.495	357	.497		
	รวม	178.471	360			
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.028	3	.676	1.619	.185
	ภายในกลุ่ม	149.119	357	.418		
	รวม	151.147	360			
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	.094	3	.031	.064	.979
	ภายในกลุ่ม	174.250	357	.488		
	รวม	174.343	360			
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	.782	3	.261	.500	.682
	ภายในกลุ่ม	186.098	357	.521		
	รวม	186.881	360			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	5.208	3	1.736	2.968	.032
	ภายในกลุ่ม	208.797	357	.585		
	รวม	214.006	360			

ตารางที่ 5.42 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ

ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ

เวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ	\bar{x}	ไม่เกิน 15 นาที	16-30 นาที	มากกว่า 30 นาที
ไม่เกิน 15 นาที	2.34	-	0.56*	0.22
16-30 นาที	1.78		-	-0.34*
มากกว่า 30 นาที	2.13			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.42 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ จำแนกตามตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ไม่เกิน 15 นาที มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ 16-30 นาที และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ 16-30 นาที มีระดับ

ความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ มากกว่า 30 นาที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.43 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ

ด้านความร่มรื่นของต้นไม้ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ

เวลาที่ใช้ในการเดินทาง มาสวนสาธารณะ	\bar{x}	ไม่เกิน 15 นาที	16-30 นาที	มากกว่า 30 นาที
ไม่เกิน 15 นาที	1.71	-	0.09	-0.31*
16-30 นาที	1.62		-	-0.40*
มากกว่า 30 นาที	2.02			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.43 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านความร่มรื่นของต้นไม้ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ไม่เกิน 15 นาที มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ มากกว่า 30 นาที และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ 16-30 นาที มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ มากกว่า 30 นาที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะกับระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะแตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีเดินทางมาสวนฯ ต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวม, ด้านการเข้าถึงสวนฯ, ด้านคุณภาพอากาศ, ด้านระดับเสียงภายในสวนฯ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์, ด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ และความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกไม่แตกต่างกัน โดยรายละเอียดการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 5.44 และ 5.45

ตารางที่ 5.44 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ จำแนกตามวิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ

ระดับความพึงพอใจ	เดิน		จักรยาน		จักรยานยนต์		รถยนต์ส่วนตัว		รถรับจ้าง	
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	2.38	0.76	1.79	0.69	2.17	0.75	2.15	0.72	1.83	0.62
ด้านความร่มรื่นของต้นไม้	1.64	0.72	1.65	0.73	1.86	0.74	1.85	0.61	1.89	0.83
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	1.68	0.70	1.64	0.60	1.78	0.66	1.96	0.79	1.89	0.83
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	1.70	0.70	1.62	0.74	1.77	0.66	1.88	0.73	1.89	0.68
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	1.70	0.67	1.68	0.77	1.88	0.58	1.87	0.63	1.89	0.68
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	1.78	0.70	1.74	0.79	1.97	0.66	2.07	0.70	2.06	0.54
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	1.71	0.74	1.76	0.82	2.00	0.63	2.06	0.72	2.06	0.73
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	1.78	0.74	1.68	0.81	1.92	0.83	1.96	0.75	1.78	0.73

ตารางที่ 5.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับความพึงพอใจด้าน
สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามวิธีเดินทางมา
สวนสาธารณะ

ระดับความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	12.521	4	3.130	5.756	.000
	ภายในกลุ่ม	182.705	336	.544		
	รวม	195.226	340			
ด้านความร่วมมือของคนในชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3.938	4	.985	1.948	.102
	ภายในกลุ่ม	169.309	335	.505		
	รวม	173.247	339			
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	4.204	4	1.051	2.110	.079
	ภายในกลุ่ม	166.386	334	.498		
	รวม	170.590	338			
ด้านความสะอาดภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.389	4	.597	1.218	.303
	ภายในกลุ่ม	164.349	335	.491		
	รวม	166.738	339			
ด้านความปลอดภัยภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.758	4	.689	1.626	.167
	ภายในกลุ่ม	141.995	335	.424		
	รวม	144.753	339			
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	5.771	4	1.443	3.013	.018
	ภายในกลุ่ม	160.418	335	.479		
	รวม	166.188	339			
ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	8.255	4	2.064	4.007	.003
	ภายในกลุ่ม	172.557	335	.515		
	รวม	180.812	339			
ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก(เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ถังขยะ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	2.921	4	.730	1.228	.299
	ภายในกลุ่ม	199.182	335	.595		
	รวม	202.103	339			

ตารางที่ 5.46 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ จำแนกตามวิถีเดินทางมาสวนสาธารณะ

วิถีเดินทางมา สวนสาธารณะ	\bar{x}	เดิน	จักรยาน	จักรยานยนต์	รถยนต์ ส่วนตัว	รถรับจ้าง
		2.38	1.79	2.17	2.15	1.83
เดิน	2.38	-	0.59*	0.20*	0.23*	0.54*
จักรยาน	1.79		-	-0.38*	-0.35*	-0.04
จักรยานยนต์	2.17			-	0.03	0.34
รถยนต์ส่วนตัว	2.15				-	0.31
รถรับจ้าง	1.83					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.46 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ จำแนกตามวิถีเดินทางมาสวนฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดินมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้จักรยาน, จักรยานยนต์, รถยนต์ส่วนตัว, รถรับจ้าง ส่วนกลุ่มที่ใช้จักรยาน มีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้จักรยานยนต์, รถยนต์ส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.47 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ
ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามวิถีเดินทางมาสวนสาธารณะ

วิถีเดินทางมา สวนสาธารณะ	\bar{x}	เดิน	จักรยาน	จักรยานยนต์	รถยนต์ ส่วนตัว	รถรับจ้าง
		1.78	1.74	1.97	2.07	2.06
เดิน	1.78	-	0.04	-0.19	-0.30*	-0.28
จักรยาน	1.74		-	-0.23	-0.34*	-0.32
จักรยานยนต์	1.97			-	-0.11	-0.09
รถยนต์ส่วนตัว	2.07				-	0.02
รถรับจ้าง	2.06					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.47 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามวิถีเดินทางมาสวนฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินมาสวนฯ จะมีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ น้อยกว่า กลุ่มที่ใช้รถยนต์ส่วนตัว ส่วนกลุ่มที่ใช้จักรยานจะมีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศน้อยกว่ากลุ่มที่ใช้รถยนต์ส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.48 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ด้านระดับเสียงภายในสวนสาธารณะ จำแนกตามวิถีเดินทางมาสวนสาธารณะ

วิถีเดินทางมาสวนสาธารณะ	\bar{x}	เดิน	จักรยาน	จักรยานยนต์	รถยนต์ส่วนตัว	รถรับจ้าง
		1.71	1.76	2.00	2.06	2.06
เดิน	1.71	-	-0.05	-0.29*	-0.35*	-0.34
จักรยาน	1.76		-	-0.23	-0.30	-0.29
จักรยานยนต์	2.00			-	-0.06	-0.05
รถยนต์ส่วนตัว	2.06				-	0.00
รถรับจ้าง	2.06					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5.48 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ จำแนกตามวิถีเดินทางมาสวนฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินมาสวนฯ จะมีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศ น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้จักรยานยนต์, รถยนต์ส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

จากการสำรวจสวนสาธารณะทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง สวนสุขภาพ ริมคลองหน้าเมือง และสวนสาธารณะศรีธรรมโศกราช แบ่งการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาดังนี้

1) สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง เป็นพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรมในงานพิเศษต่างๆ เป็นสวนสาธารณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้บริการมากที่สุด ลักษณะความร่มรื่นภายในสวนฯ มีเพียงร่มเงาของต้นไม้ใหญ่บริเวณรอบนอกสวนฯ จึงทำให้อากาศภายในสวนฯ ก่อนข้างร้อน ไม่เหมาะแก่การนั่งพักผ่อนหรือออกกำลังกาย เนื่องจากสวนฯ อยู่ติดกับถนนจึงมีปัญหาด้านระดับเสียงภายในสวนฯ และปัญหาฝุ่นควัน/ไอเสีย ไม่ค่อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในสวนฯ เนื่องด้วยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสนามหญ้า

2) สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง เป็นสวนฯที่สร้างขึ้นเพื่อเพิ่มความสวยงามให้แก่โบราณสถาน และใช้พื้นที่ว่างริมคลองให้เกิดประโยชน์ พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมไม่หลากหลาย ประชาชนจึงไม่นิยมไปใช้สวนฯมากเท่าใดนัก เนื่องจากพื้นที่นั่งพักผ่อนไม่เพียงพอ แต่ด้านความร่วมมือของต้นไม้เป็นสวนฯที่จัดว่าร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

3) สวนสาธารณะศรีธรรมโศกราช เป็นสวนฯใหม่ที่เพิ่งสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นสวนฯอนุสาวรีย์ คือเป็นสวนที่สร้างขึ้นอย่างมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อประกอบกับพื้นที่สำคัญๆ ของเมือง แต่ก็มีพื้นที่ซึ่งสามารถประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ แต่ยังคงขาดความร่วมมือภายในสวนฯ ทำให้อุณหภูมิภายในสวนฯค่อนข้างร้อน ประชาชนจึงไม่ไปใช้บริการมากเท่าใดนัก

สวนสาธารณะทั้ง 3 แห่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน คือตั้งอยู่ใจกลางเมือง สะดวกในการเข้าถึงสวนฯ พื้นที่สวนฯมีขนาดใหญ่สามารถเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนด้านการพักผ่อนหย่อนใจและการนันทนาการ

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆข้างต้นจากข้อมูลแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนฯและความพึงพอใจของประชาชนด้านสวนสาธารณะ ดังนั้นการพัฒนาสวนสาธารณะจึงเป็นการนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกับนโยบายแผนพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ ความพึงพอใจของประชาชนด้านสวนสาธารณะและมาตรฐานของสวนสาธารณะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต่อไป

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีความต้องการใช้พื้นที่สวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมนันทนาการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงสวนสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนผู้มาใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้มาใช้พื้นที่สวนสาธารณะ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้สวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสวน 3. เพื่อศึกษาลักษณะของสวนสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน 4. เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

การศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช จำนวน 365 ชุด จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษา โดยแบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

- 6.1 พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครฯ
- 6.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
- 6.3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครฯ

6.1 พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครฯ

จากการรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 365 ชุด สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

6.1.1 คุณลักษณะประชากรในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-50 ปี รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 16-25 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงาน/นักศึกษา รองลงมา ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้ รองลงมา มีรายได้ 5,000-10,000 บาท ต่อเดือน อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลา 11-20 ปี รองลงมา 1-10 ปี และมีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการมาใช้บริการสวนสาธารณะเพื่อการออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ

6.1.2 พฤติกรรมการใช้บริการสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครฯ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้สวนสาธารณะเป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบของกิจกรรมนันทนาการภายในสวนฯ ได้แก่ การนันทนาการแบบไม่ออกแรง (Passive Recreation) เช่น นั่งพักผ่อน, พบปะเพื่อนฝูง, รับประทานอาหาร เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาสวนสาธารณะ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนฯ ไม่เกิน 15 นาทีและเดินทางมาสวนฯ ด้วยการเดินเท้า

6.1.3 ความพึงพอใจของประชาชนต่อสวนสาธารณะในปัจจุบัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจกับการเข้าถึงสวนสาธารณะ และรู้สึกเฉยๆ ถึงไม่พอใจต่อการดูแลรักษาพื้นที่และอุปกรณ์ภายในสวนฯ, ความสะอาด, ความปลอดภัย, คุณภาพอากาศและระดับเสียงภายในสวนฯ และรู้สึกขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ และความร่มรื่นของต้นไม้

6.1.4 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาสวนสาธารณะ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการพัฒนาสวนสาธารณะภายในชุมชน และมีความเห็นว่าสวนสาธารณะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในชุมชนที่อยู่อาศัย

6.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

6.2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความถี่ในการใช้สวนฯ และวิธีการเดินทางมาสวนฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงไปใช้บริการสวนสาธารณะ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ รองลงมาไปใช้สวนฯ น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาสวนฯ ด้วยวิธีการเดินเท้า รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเพศชายใช้รถจักรยานยนต์ส่วนตัว ส่วนเพศหญิงใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นยานพาหนะในการเดินทางมาสวนฯ

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประเภทกิจกรรมที่ทำเมื่อมาสวนสาธารณะ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) เช่น การนั่งพักผ่อน, อ่านหนังสือ, พบปะเพื่อนฝูง, รับประทานอาหาร มากกว่ากิจกรรมแบบต้องออกแรง (Active recreation) สำหรับผู้ที่ใช้สวนสาธารณะประกอบกิจกรรมแบบต้องออกแรง (Active recreation) มากที่สุด ได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ในช่วง 51-80 ปี

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประเภทกิจกรรมนันทนาการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) สำหรับผู้ที่ใช้สวนฯ เพื่อประกอบ

กิจกรรมแบบต้องออกแรง (Active recreation) มากที่สุด ได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับวิธีการเดินทางมาสวนฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาสวนฯโดยใช้วิธีการเดินเท้ามากกว่าใช้ยานพาหนะต่างๆ สำหรับผู้ที่มีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คนส่วนใหญ่เดินทางมาสวนฯด้วยวิธีการเดินเท้า รองลงมาใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นยานพาหนะในการเดินทาง แต่ผู้ที่มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ใช้จักรยานยนต์ส่วนตัวเป็นยานพาหนะรองลงมาจากวิธีการเดินเท้า

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับประเภทกิจกรรมนันทนาการ วิธีการเดินทางมาสวนฯ และระยะเวลาในการเดินทางมาสวนฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องออกแรง(Passive recreation) เดินทางมาสวนฯด้วยวิธีเดินเท้าโดยใช้เวลาเดินทางมาสวนฯ ไม่เกิน 15 นาที รองลงมากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า10,000บาทต่อเดือนประกอบกิจกรรมแบบต้องออกแรง (Active recreation) มากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5,000-10,000บาทเดินทางมาสวนฯโดยใช้จักรยานยนต์ส่วนตัวและกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นยานพาหนะเดินทางมาสวนฯ รองลงมาผู้ที่มีรายได้มากกว่า10,000บาทต่อเดือนใช้เวลา 15-30 นาทีในการเดินทางมาสวนฯมากกว่ากลุ่มอื่น และกลุ่มที่ไม่มีรายได้ใช้เวลามากกว่า 30 นาทีในการเดินทางมาสวนฯมากกว่ากลุ่มอื่น

6.2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะประชากร

- อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวม, ด้านสภาพพื้นที่, ด้านคุณภาพอากาศ, ด้านระดับเสียงภายในสวนฯและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มอายุ 51-80 มีความพึงพอใจโดยรวม, ความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่, ด้านระดับเสียงภายในสวนฯน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนกลุ่มอายุน้อยกว่า 15 ปีและกลุ่มอายุ 51-80 ปีมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มอายุ 51-80 ปีแต่กลุ่มอายุน้อยกว่า 15 ปี ก็มีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มอายุ 16-25 ปีด้วยเช่นกัน

ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ผู้ที่มีอายุ51-80ปีจะมีความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะโดยรวมน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ อาจเป็นเพราะคนในวัยนี้ต้องการความสะดวก,สงบ,สภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง หรืออาจเป็นเพราะประสบการณ์การใช้ชีวิตที่ยาวนานกว่ามีมุมมองด้านต่างๆ ที่ลึกซึ้งกว่า ซึ่งตรงกับแนวความคิดด้านพฤติกรรมของ **Gerhard Rosenberg** ที่กล่าวถึงการแบ่งความต้องการสวนสาธารณะตามช่วงอายุ กล่าวคือ วัยสูงอายุ มีความต้องการด้านคุณภาพชีวิต ต้องการความสงบ แต่ไม่ควรให้ผู้สูงอายุอยู่ในอาคารเหงา โดดเดี่ยวถูกทอดทิ้ง ในวัยนี้จึงมีความต้องการด้านร่างกาย (Physical Need) เช่นเดียวกัน ดังนั้นการตอบสนองคุณภาพชีวิตสำหรับ

วัยสูงอายุที่ต้องการความสงบ และพบปะสังสรรค์ การพูดคุยจึงจำเป็น พื้นที่เปิดโล่งหรือสวนสาธารณะ สำหรับใช้เป็นที่นั่งคุยหรือพบปะกันจึงจำเป็น สวนสาธารณะจึงเปรียบเสมือนรางวัลที่ทางรัฐบาล หรือองค์กรเอกชนควรมอบให้ประชาชนที่ผ่านการทำงานหนักมาก่อนชีวิต Gerhard Rosenberg (1989, 87-95)

- สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจโดยรวม, ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ และระดับเสียงภายในสวนฯ แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้ที่มีสถานภาพหย่าร้างไม่ค่อยพอใจด้านความปลอดภัยภายในสวนฯ ส่วนผู้ที่มีสถานภาพสมรส จะไม่ค่อยพอใจกับระดับเสียงภายในสวนฯ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีสถานภาพสมรสเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ต้องประกอบอาชีพ จึงรู้สึกตึงเครียด จึงต้องการความสงบในการพักผ่อนจึงไม่ค่อยพอใจต่อระดับเสียงภายในสวนฯ เท่าใดนักเพราะระดับเสียงที่ดังจะรบกวนการพักผ่อนและเพิ่มความเครียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับแนวความคิดด้านพฤติกรรมของ **Gerhard Rosenberg** ที่กล่าวถึงการแบ่งความต้องการสวนสาธารณะตามช่วงอายุ กล่าวคือ วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีความต้องการทางสังคม (Social Need) มากที่สุด ต้องการมีอาชีพที่มั่นคง การเงินที่ดี มีเกียรติยศชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้คนในวัยนี้ต้องทำงานให้หนัก เพื่อให้ได้มาซึ่งสังคมดังกล่าว ทำให้เกิดอารมณ์ตึงเครียด คร่ำเคร่ง หากไม่มีสวนสาธารณะให้ผ่อนคลายอาจทำให้คนในวัยนี้มีปัญหาทางสภาพจิตใจซึ่งส่งผลเสียต่อสังคม และประเทศชาติได้ Gerhard Rosenberg (1989, 87-95)

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ, ด้านความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านคุณภาพอากาศและระดับเสียงภายในสวนฯ แตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถม-ปริญญาตรีจะมีความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะน้อยกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนด้านความร่มรื่นของต้นไม้, ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ และด้านระดับเสียงภายในสวนฯ พบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี แต่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถม-มัธยมศึกษาตอนปลายมีความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มปริญญาตรี

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะสามารถทำให้ระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้นและมีความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เป็นระบบมากกว่า เช่นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีทางเลือกในการเดินทางมาสวนสาธารณะมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นด้านยานพาหนะหรือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และมีมาตรฐานความต้องการด้านสภาพแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอื่นดังที่กล่าวไว้โดย **สมชัย กองไชย** ว่าระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพและรายได้ และการศึกษาของประชาชน พบว่า เป็นสิ่งช่วยให้คุณภาพชีวิตสูงขึ้น และยังช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ได้ง่ายและเป็นระบบ และสามารถเห็นประโยชน์จากการปฏิบัติตามเงื่อนไขบางอย่างว่าจะทำให้ชีวิตมีคุณภาพดียิ่งขึ้น (สมศักดิ์ กองไชย : 2529 อ้างถึงใน ญัตติพงศ์อินทร์ : 2541)

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านสภาพพื้นที่,ด้านสะอาดภายในสวนฯ,ด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน โดยพบว่าด้านสภาพพื้นที่กลุ่มที่อยู่อาศัยไม่เกิน 10 ปีและ 11-20 ปีจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-มากกว่า 50 ปี กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัย 21-30 ปีจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี กลุ่มที่อยู่อาศัย 31-40 ปีจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี ในด้านความสะอาดกลุ่มที่อยู่อาศัยน้อยกว่า10ปีมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 21-มากกว่า 50 ปี กลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปีมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี ในด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ พบว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยน้อยกว่า10ปีจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-มากกว่า 50 ปี กลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปีจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย 41-มากกว่า 50 ปี ในด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยน้อยกว่า10ปีจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มอื่น และกลุ่มที่อยู่อาศัย 11-20 ปีจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่อยู่อาศัย21-30 ปี

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปีจะไม่ค่อยพึงพอใจทั้งทางด้านสภาพพื้นที่,ด้านความสะอาดและด้านคุณภาพอากาศภายในสวนฯ อาจเป็นเพราะผู้ที่อยู่อาศัยมานานเห็นความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอาจเป็นไปได้ในทิศทางลบจึงทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยมานานเกิดความไม่พึงพอใจ

การประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจแต่น้อยกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง ส่วนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจะมีความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างและนักเรียน/นักศึกษา ส่วนกลุ่มที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง

ดังนั้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างไม่ค่อยพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานและรายได้แตกต่างจากกลุ่มอาชีพอื่น เช่น ไม่มีเวลาทำงานและเวลาพักผ่อนที่แน่นอนทำให้เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงสวนสาธารณะ เป็นต้น

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯ, ด้านสภาพพื้นที่และด้านระดับเสียงภายในสวนฯแตกต่างกัน โดยพบว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คนจะมีความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯน้อยกว่าผู้ที่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 4 คน ในด้านสภาพพื้นที่ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คนจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่าผู้ที่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 4 คน ด้าน

ระดับเสียงภายในสวนฯพบว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน1-2คนและ3-4คนจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่าผู้ที่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า4คน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 4 คน จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ร่วมเดินทางมาสวนฯ ซึ่งมีความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น เพศ วัย อาชีพ เป็นต้น จึงทำให้มีความต้องการมาตรฐานด้านสภาพพื้นที่และระดับเสียงมากกว่ากลุ่มอื่น

รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนสาธารณะและความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาทมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนฯมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาทจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีรายได้และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท ในด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่ากลุ่มที่ไม่มีรายได้จะมีระดับความพึงพอใจน้อยกว่ากลุ่มอื่น

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มที่มีรายได้จะมีความสามารถในการเลือกใช้บริการยานพาหนะที่หลากหลายกว่ากลุ่มอื่น ในด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกกลุ่มที่มีรายได้จะสามารถแสวงหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการประกอบกิจกรรมของตนเองได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีรายได้หรือมีรายได้น้อย

6.2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

ประเภทกิจกรรมนันทนาการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีกิจกรรมนันทนาการทั้งแบบต้องใช้แรงและไม่ต้องใช้แรง มีระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเคยชิน

ประเภทพื้นที่นันทนาการที่ไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ไปใช้พื้นที่นันทนาการแตกต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มที่ไปใช้บริการสวนสาธารณะสนามเด็กเล่น และสวนในละแวกบ้าน จะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงพื้นที่มากกว่ากลุ่มที่ไปใช้พื้นที่ประเภทอื่น ด้านความปลอดภัยในพื้นที่ พบว่ากลุ่มที่ไปใช้บริการสวนสาธารณะมีความพึงพอใจด้านความปลอดภัยมากกว่ากลุ่มที่ไปใช้สนามเด็กเล่น สวนในละแวกบ้านและสนามกีฬา กลุ่มตัวอย่างที่ไปใช้บริการสวนสาธารณะจะมีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศและระดับเสียงมากกว่ากลุ่มที่ไปใช้สนามเด็กเล่นและสวนในละแวกบ้าน มีระดับความพึงพอใจด้านความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่ากลุ่มที่ไปใช้สวนในละแวกบ้านและสนามกีฬา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสวนสาธารณะเป็นพื้นที่ส่วนรวม ไม่มีข้อจำกัดด้านวัยและประเภทกิจกรรม จึงทำให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถมาใช้บริการได้ ต่างจากพื้นที่นันทนาการอื่นๆ เช่น พื้นที่ภายในโรงเรียน สนามกีฬา จะมีข้อจำกัดในการเข้าใช้บริการด้านอายุและกิจกรรมอย่างชัดเจน

ความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างที่มาใช้บริการสวนสาธารณะน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จะมีระดับความพึงพอใจด้านความปลอดภัยมากกว่ากลุ่มที่มาใช้สวน 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ และกลุ่มที่มาใช้สวน 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ก็มีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มาใช้สวน 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ด้านระดับเสียงภายในสวน พบว่ากลุ่มที่มาใช้สวนน้อยกว่า 1 ครั้งและ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์จะมีความพึงพอใจด้านระดับเสียงภายในสวนมากกว่ากลุ่มที่ใช้สวน 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ และกลุ่มที่มาใช้สวน 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์จะมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มาใช้สวน มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์

จะเห็นได้ว่าระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้สวน มีแนวโน้มลดลงตามความถี่ในการใช้สวน คือความถี่มากขึ้นจะมีความพึงพอใจด้านความปลอดภัยและระดับเสียงภายในสวนน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มาใช้บริการสวนสาธารณะบ่อยครั้งจะมีข้อเปรียบเทียบจากประสบการณ์ครั้งก่อนๆ

เวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนไม่เกิน 15 นาทีจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนมากกว่ากลุ่มที่ใช้เวลา 16-30 นาที และกลุ่มที่ใช้เวลา 16-30 นาทีจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงมากกว่ากลุ่มที่ใช้เวลามากกว่า 30 นาที ด้านความร่มรื่นของต้นไม้พบว่าทั้งกลุ่มที่ใช้เวลาน้อยกว่า 15 นาทีแต่ไม่เกิน 30 นาทีจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนมากกว่า 30 นาที

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้งความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนและความร่มรื่นของต้นไม้ กลุ่มที่ใช้เวลาในการเดินทางมาสวนน้อยกว่าจะมีระดับความพึงพอใจตามลำดับ เช่น ด้านความสะดวกในการเข้าถึงสวนนั้นก็จะเป็นไปตามระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสวน

วิธีเดินทางมาสวนสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนมากกว่ากลุ่มอื่นได้แก่ผู้ที่เดินทางมาสวนด้วยวิธีเดินเท้า และกลุ่มที่ใช้จักรยานจะมีความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวนมากกว่ากลุ่มที่ใช้จักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัว ด้านคุณภาพอากาศกลุ่มตัวอย่างที่เดินและใช้จักรยานในการเดินทางมาสวน จะมีระดับความพึงพอใจด้านคุณภาพอากาศมากกว่ากลุ่มที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมาสวน ด้านระดับเสียงภายในสวนพบว่ากลุ่มที่เดินมาสวนจะมีระดับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ใช้จักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง

จะเห็นได้ว่าผู้ที่เดินทางมาสวนด้วยวิธีเดินเท้าจะมีระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงด้านคุณภาพอากาศและระดับเสียงภายในสวนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เพราะระยะทางที่สามารถเดินเท้าและสามารถใช้จักรยานได้นั้นการเข้าถึงสวนก็จะมีความสะดวกมากขึ้นด้วย ทั้งยังไม่ทำให้เกิดอากาศเสียและไม่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนเหมือนการเดินทางประเภทอื่นๆ

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของสวนฯ และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช แบ่งการเสนอแนะตามลักษณะสวนสาธารณะ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับพฤติกรรม และความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะของประชาชนได้ ดังนี้

6.3.1 สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง

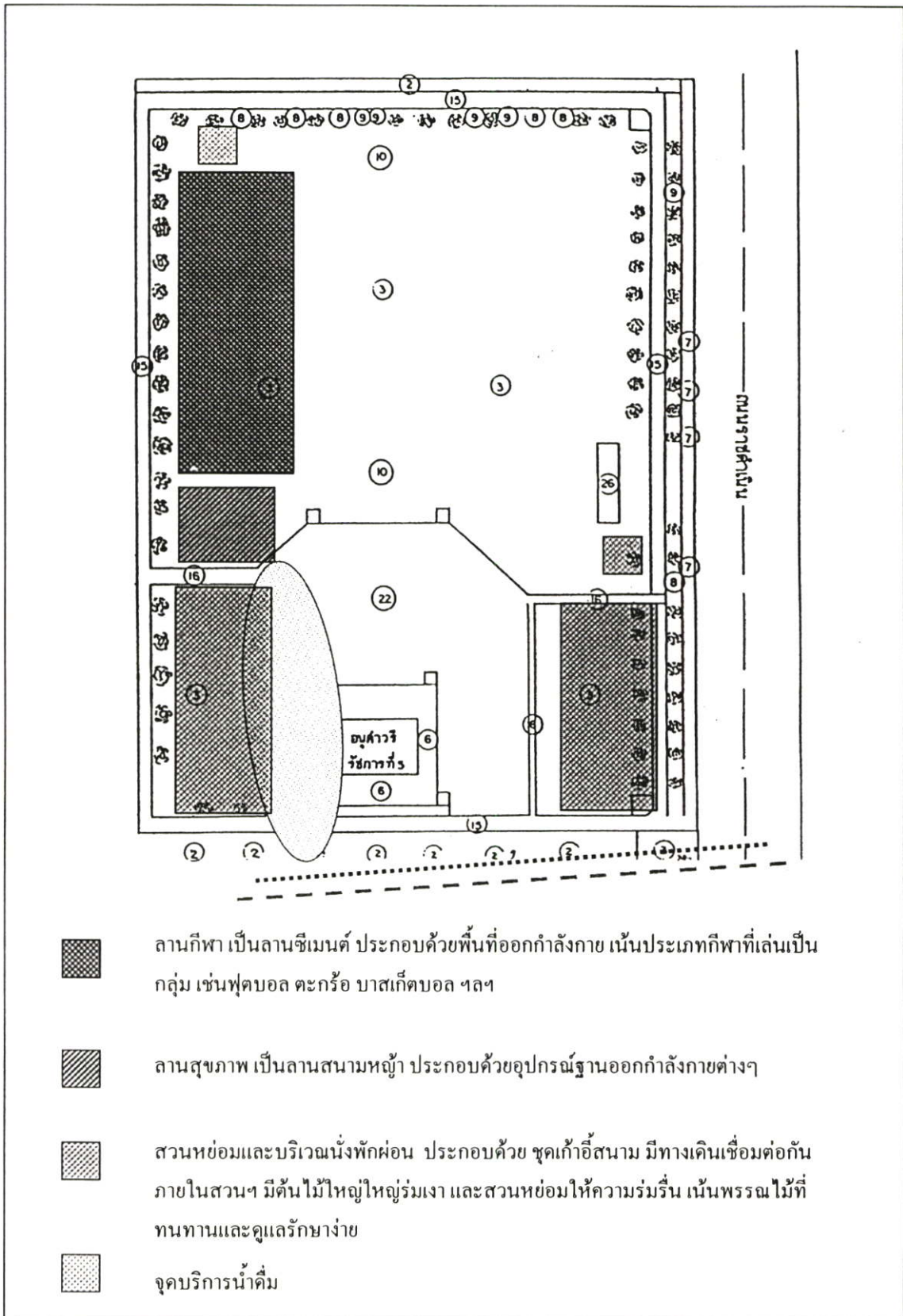
สวนสาธารณะสนามหน้าเมือง จัดเป็นสวนในละแวกบ้าน (Neighborhood Park) เป็นสวนสาธารณะที่มีมาแต่เดิม ประชาชนจึงนิยมมาใช้บริการมากกว่าสวนแห่งอื่นๆ ลักษณะทั่วไป มีพื้นที่เป็นลานสนามหญ้า มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาปลูกเป็นแนวทั้ง 4 ด้าน มีสวนหย่อมบริเวณด้านข้าง และมุมสนามมีม้านั่งและศาลาสำหรับให้ประชาชนนั่งพักผ่อน และมีรถเข็นขายของ ร้านอาหารทางด้านข้างสวน

จากการสำรวจและผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะสนามหน้าเมืองให้มีศักยภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการ และสามารถตอบสนองความพึงพอใจของประชาชน โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ ควรแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือพื้นที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการทั้งแบบต้องออกแรง (Active recreation) โดยเน้นกิจกรรมออกกำลังกายเบาๆ เช่น เดิน วิ่ง และพื้นที่ประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) เพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาใช้บริการทั้งสองรูปแบบ (จากผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นิยมมาใช้สวนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) และกลุ่มที่ไปใช้สวนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมแบบต้องออกแรง (Active recreation) ได้แก่ เดิน วิ่งออกกำลังกาย คือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 51-80 ปี) โดยแยกออกจากกันอย่างเป็นสัดส่วนเพื่อให้ผู้มาใช้บริการได้มีพื้นที่ส่วนตัว ลดปัญหาด้านต่างๆ ที่รบกวนการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท มีทางเดินภายในสวนฯ แยกออกจากพื้นที่ออกกำลังกายเพื่อให้เกิดความสะดวก

ด้านความร่มรื่น ควรเพิ่มความร่มรื่นให้แก่สวนฯ โดยการเพิ่มต้นไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงาให้แก่ผู้มาใช้บริการทั้งยังสามารถลดระดับเสียงและกรองฝุ่นควันภายในสวนฯ โดยเน้นใช้พรรณไม้ที่สามารถช่วยกรองฝุ่นและดูดซับเสียง เช่น อโศกอินเดีย เพิ่มพื้นที่สวนหย่อมในบางมุมของสวนฯ เพื่อลดอุณหภูมิ ผ่อนคลายสายตา ให้แก่ผู้มานั่งพักผ่อน โดยเลือกพรรณไม้ที่มีความทนทานไม่ต้องดูแลมาก เช่น โมก เทียนทอง เข็ม เป็นต้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในสวนฯ ควรมีชุดเก้าอี้สนามสำหรับนั่งพักผ่อน ถึงขยะจุดบริการน้ำดื่ม โคมไฟส่องสว่างภายในสวนฯ ฯลฯ

ภาพที่ 6.1 แสดงแผนผังการปรับปรุงสวนสาธารณะสนามหน้าเมือง

สนามหญ้า เป็นบริเวณที่มีอยู่เดิม สนามหญ้าที่ปลูกมานานมีสภาพทรุดโทรม ลำดับแรก ควรปรับผิวสนามหญ้า (Top Dressing) บริเวณใดที่เสียหายมากควรปลูกทดแทน ดูแลรักษาสนามหญ้าโดยการตัดหญ้า (Mowing) รดน้ำ ใส่ปุ๋ย

ลานกีฬา ปรับปรุงเป็นลานออกกำลังกาย เน้นการออกกำลังกายแบบกลุ่ม ได้แก่ สนามฟุตบอล สนามตะกร้อ สนามบาสเก็ตบอล ฯลฯ

ลานสุขภาพ ปรับปรุงเป็นพื้นที่ติดตั้งฐานออกกำลังกายต่างๆ

ลานเอนกประสงค์ เป็นที่ตั้งของอนุสาวรีย์รัชกาลที่5 ปรับปรุงโดยปลูกไม้พุ่ม ได้แก่ ไทรยอดทอง โกสน เข็มเศรษฐี ฯลฯ รอบๆลานโดยเว้นบริเวณด้านหน้าไว้เพื่อสะดวกในการเข้าถึง

สวนหย่อม เป็นบริเวณที่เสนอแนะให้ปรับปรุงเป็นสวนหย่อม ภายในสวนหย่อม ควรมีศาลาพักผ่อน ชุคเก้าอี้สนาม และทางเดินภายในสวน จัดสวนหย่อมให้สวยงาม พรรณไม้ที่ใช้ในสวน ได้แก่ ไม้ขนาดกลาง เช่น โมก ราเพช ฯลฯ ไม้พุ่ม ได้แก่ หนวดปลาหมึกแกระ ดอนญา เล็บครุฑ ฯลฯ ไม้คลุมดิน ได้แก่ หลิวไต้หวัน คาดตะกั่ว เกี๋ยกั่ว ฯลฯ ภายในบริเวณสวนหย่อม ควรมีพื้นที่สนามเด็กเล่น เช่น บ่อทราย เป็นต้น ติดตั้งโคมไฟสนาม กำหนดจุดวางถังขยะ

ศาลาบริการน้ำดื่ม จัดให้มีจุดบริการน้ำดื่ม 2 แห่ง เพื่อสะดวกในการให้บริการประชาชน โดยมีลักษณะเป็นศาลาขนาดเล็กสามารถเป็นร่วมเงาให้แก่ผู้มาใช้บริการ

เส้นทางออกกำลังกาย เป็นเส้นทางที่มีอยู่เดิมรอบสวนทั้ง 4 ด้าน สามารถใช้เป็นเส้นทางขี่จักรยาน วิ่ง เดิน ออกกำลังกาย

แนวต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา เพิ่มต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา ที่มีลักษณะเหมาะสมสำหรับปลูกริมถนน หรือแนวรั้ว หรือมีคุณสมบัติช่วยกรองฝุ่นละออง เช่น อโศกอินเดีย เป็นต้น

6.3.2 สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง

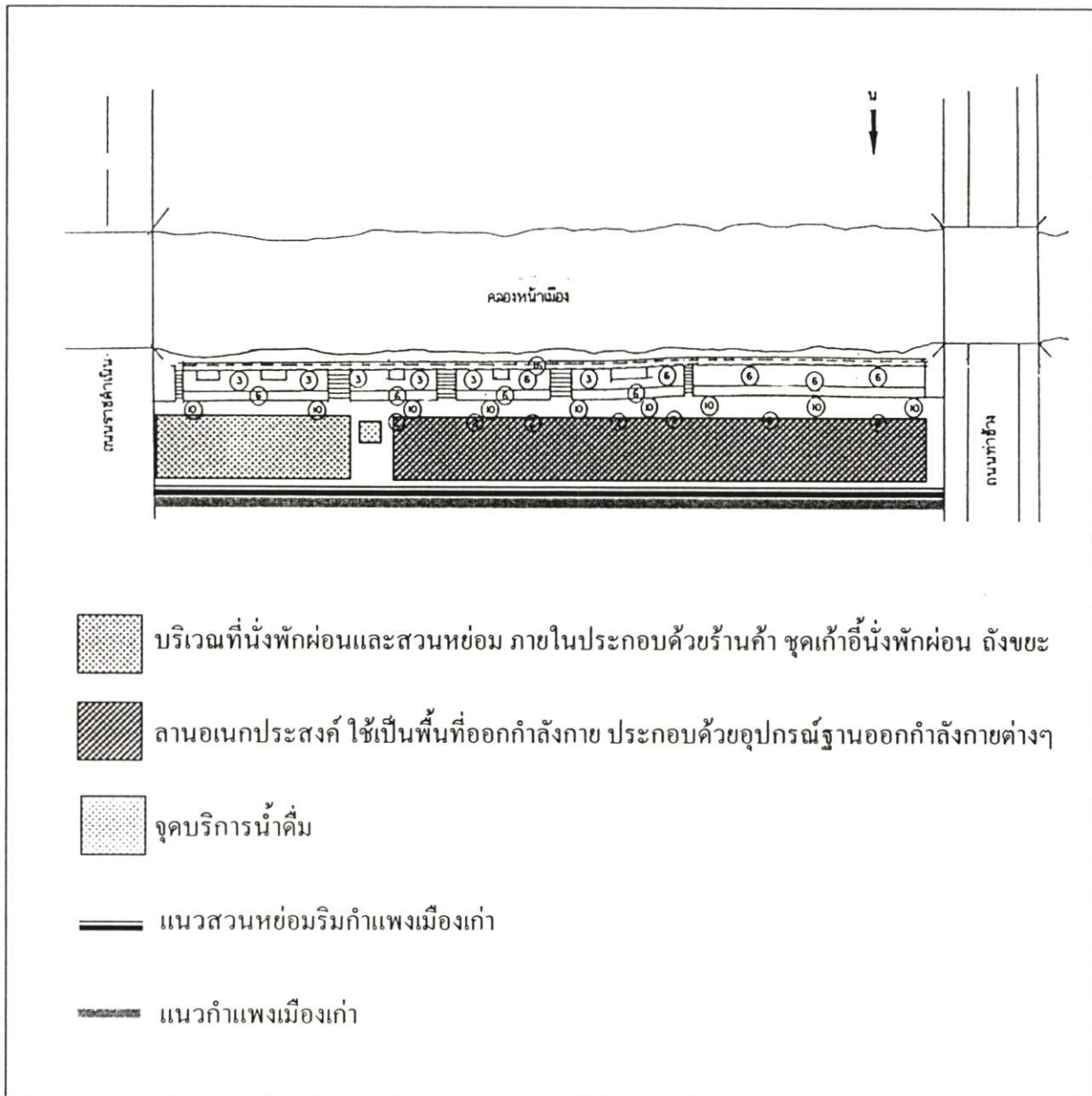
สวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง ภายในสวนมีเนินสนามหญ้าและลานโล่งด้านติดกำแพงเมืองยาวไปตลอดแนว มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา มีม้านั่งพักผ่อนอยู่ด้านติดกับริมคลอง

จากการสำรวจและผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ทำให้ทราบถึงแนวทางการปรับปรุงสวนสาธารณะสนามหน้าเมืองให้มีศักยภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการ และสามารถตอบสนองความพึงพอใจของประชาชน โดยแบ่งการปรับปรุงออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ ด้วยข้อจำกัดด้านขนาดพื้นที่ดังนั้นจึงไม่สามารถแบ่งพื้นที่ประกอบกิจกรรมออกจากกันอย่างเป็นสัดส่วนได้ ดังนั้นจึงต้องจัดพื้นที่กิจกรรมในรูปแบบผสมผสาน คือ ใช้ประกอบกิจกรรมได้ทั้งแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) และแบบต้องออกแรง (Active recreation) โดยเน้นกิจกรรมออกกำลังกายเบาๆ เช่น เดินเล่น

ด้านความร่มรื่น ภายในสวนมีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาเพียงพอแล้ว ดังนั้นควรเพิ่มสวนหย่อม โดยเน้นไม้พุ่มและไม้คลุมดินในบางมุมของสวนฯ เพื่อช่วยลดอุณหภูมิ ผ่อนคลายสายตาให้แก่ผู้มานั่งพักผ่อน

ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก ภายในสวนฯควรเพิ่มชุดเก้าอี้สนามสำหรับนั่งพักผ่อน
ถึงขยะ จุดบริการน้ำดื่ม ฯลฯ

ภาพที่ 6.2 แสดงการปรับปรุงสวนสุขภาพริมคลองหน้าเมือง

บริเวณที่นั่งพักผ่อน เดิมมีร้านค้าอยู่ในบริเวณ จึงจัดให้มีชุดเก้าอี้สนาม 2-3 ชุด ให้บริการแก่ผู้มารับประทานอาหารหรือนั่งพักผ่อน กำหนดจุดวางถังขยะ และ โคมไฟสนาม

ลานอเนกประสงค์ ปรับเปลี่ยนเป็นลานสุขภาพ โดยเพิ่มอุปกรณ์ฐานออกกำลังกายจากพื้นที่ที่มีอยู่เดิม ให้เหมาะแก่การเดินเล่นและออกกำลังกายเบาๆ มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาอยู่ภายในลาน ด้านริมคลองจัดให้มีม้านั่งพักผ่อนกระจายกันเป็นช่วงๆ ตลอดแนว

แนวสวนห่อมริมกำแพงเมือง จัดสวนห่อมขนาดเล็ก โดยใช้ไม้คลุมดินเป็นหลัก เพื่อเพิ่มความสวยงาม สดชื่น

แนวต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา บริเวณริมคลองและกำแพงเมืองเก่าเดิมมีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาก่อนแล้ว แต่ควรมีการดูแลรักษา เช่นตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ย เป็นต้น

จุดบริการน้ำดื่ม ให้บริการแก่ผู้มาใช้สวนสาธารณะ

6.3.3 สวนสรีธรรมโสกราช

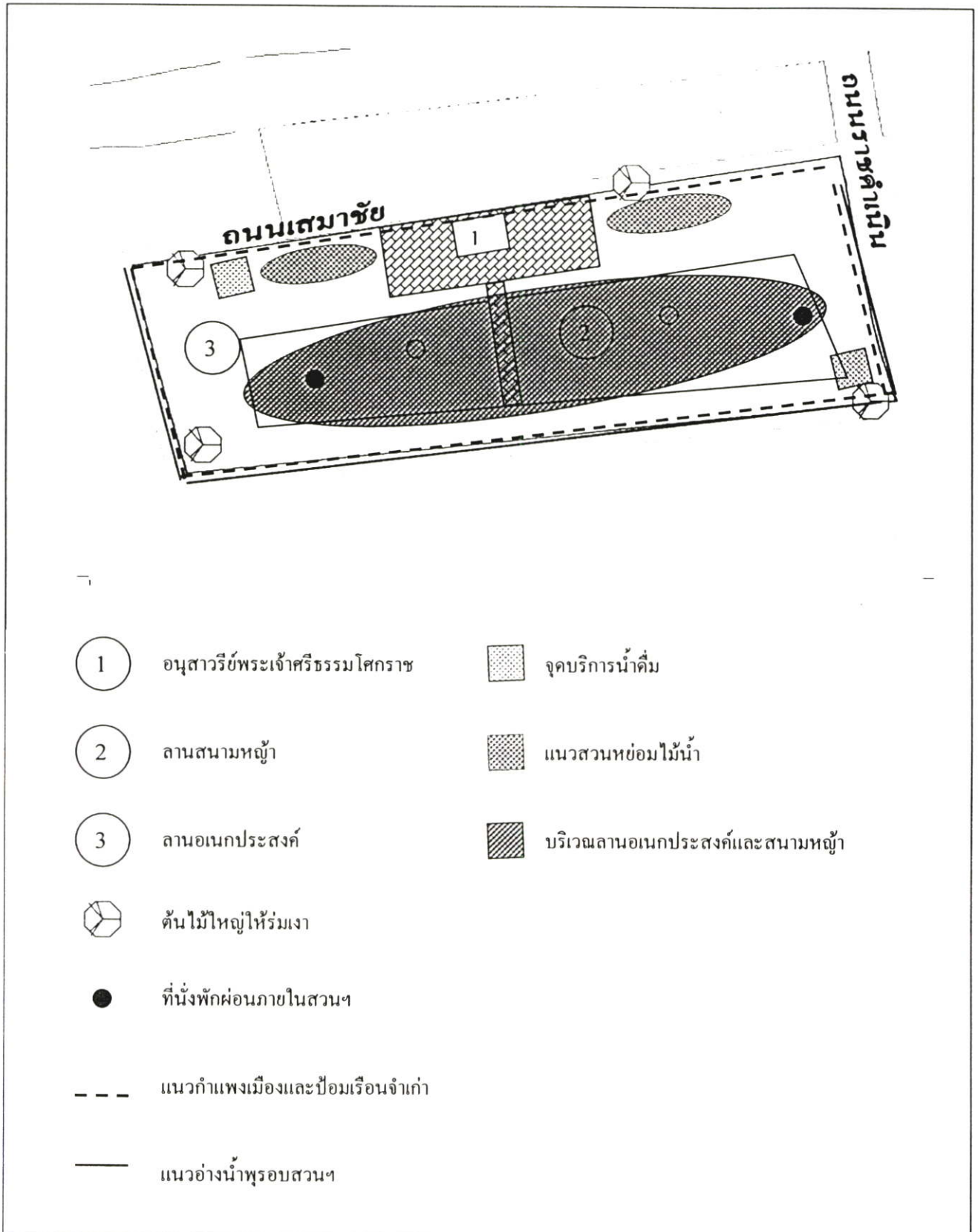
สวนสาธารณะสรีธรรมโสกราช เป็นสวนที่สร้างขึ้นใหม่ เป็นสวนฯที่เน้นสิ่งปลูกสร้าง มีลานโล่งขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วบริเวณ โดยมีทางเดินเชื่อมต่อระหว่างลานโล่ง และบริเวณที่นั่งพักผ่อนซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะตัวที่ได้รับการออกแบบมาให้เข้ากับสวน มีต้นไม้ขนาดใหญ่บางมุมของสวน

จากการสำรวจและผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะสนามหน้าเมืองให้มีศักยภาพในการรองรับผู้มาใช้บริการ และสามารถตอบสนองความพึงพอใจของประชาชน โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านพื้นที่ เหมาะที่จะเป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมแบบไม่ต้องออกแรง (Passive recreation) แต่ก็สามารถประกอบกิจกรรมแบบออกแรง (Active recreation) เป็นการออกกำลังกายเบาๆ ได้เช่นกัน เป็นการใช้พื้นที่แบบผสมผสานรวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน

ด้านความร่มรื่น ควรเพิ่มความร่มรื่นให้แก่สวนฯ โดยการเพิ่มต้นไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงาให้แก่ผู้มาใช้บริการทั้งยังสามารถลดระดับเสียงและกรองฝุ่นควันภายในสวนฯ เพิ่มพื้นที่สวนห่อมในบางมุมของสวนฯช่วยลดความกระด้างของสิ่งปลูกสร้างภายในสวนฯ ช่วยลดอุณหภูมิผ่นคลายสายตา ให้แก่ผู้มานั่งพักผ่อน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในสวนฯควรเพิ่มเก้าอี้สนามสำหรับนั่งพักผ่อน ถังขยะ จุดบริการน้ำดื่ม ฯลฯ

ภาพที่ 6.3 แสดงการปรับปรุงสวนศรีธรรมโศกราช

ลานหน้าอนุสาวรีย์ ลานที่ตั้งอนุสาวรีย์พระเจ้าศรีธรรมโศกราช เป็นลานพื้นแข็ง ปรับปรุงโดยการวางไม้กระดานรอบลาน เพื่อเพิ่มความสวยงามและร่มรื่นแก่สวนฯ

สวนหย่อมไม้หน้า เป็นบริเวณที่เสนอแนะให้มีการจัดสวนหย่อม โดยใช้ไม้กระดาน หรือ ไม้หน้า เป็นการเพิ่มชีวิตชีวา ลดความกระด้างของสิ่งปลูกสร้างภายในสวน

ลานอเนกประสงค์ ประกอบด้วยลานขนาดเล็กหลายแห่งและบริเวณที่สร้างเป็นที่นั่งเชื่อมต่อกันด้วยทางเดิน ด้านข้างทางเดินปลูกไม้ประดับแปลง เช่น เข็มเศรษฐี ไทรยอดทอง ผักเป็ดแดง ฯลฯ มีสนามหญ้าขนาดเล็กแทรกอยู่ระหว่างพื้นแข็งดังกล่าว ดังนั้นควรบำรุงรักษา สนามหญ้าเป็นพิเศษ โดยการตัดแต่ง รดน้ำ และใส่ปุ๋ย เพื่อไม่ให้ทรุดโทรม สนามหญ้าที่สวยงาม จะช่วยทำให้สวนมีความโดดเด่น ควรเพิ่มต้นไม้ให้ร่มเงาแก่บริเวณที่นั่ง หรือเพิ่มหลังคาบังแดด กำหนดจุดวางถังขยะภายในสวนฯ

จุดบริการน้ำดื่ม กำหนดจุดบริการน้ำดื่มให้แก่ประชาชนผู้มาใช้บริการสวน อย่างน้อย 2 จุด เพื่อความสะดวกแก่การให้บริการ

แนวอ่างน้ำพุ ลดความกระด้างของสิ่งปลูกสร้างด้วยการสร้างอ่างน้ำพุหรือปลูก ไม้หน้า บริเวณรอบนอกกำแพงสวนทั้ง 3 ด้าน สวนน้ำจะช่วยให้บรรยากาศร่มรื่น และสามารถผ่อนคลายความร้อนได้อีกด้วย

6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อปรับปรุงสวนสาธารณะเดิมให้มีความสามารถในการรองรับผู้มาใช้บริการในลักษณะต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทกิจกรรมนันทนาการของประชาชนในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช ลักษณะทางกายภาพของสวนฯ ตำแหน่งที่ตั้งของสวนฯ โดยศึกษาพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะและความพึงพอใจด้านสวนสาธารณะ รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ

จากการสำรวจพื้นที่ในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช พบว่ายังมีพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอีกเป็นจำนวนมาก และสวนสาธารณะในปัจจุบันก็กระจุกตัวอยู่ในบริเวณเดียวกันทำให้ไม่สามารถบริการประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) ศึกษาการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช
- 2) ศึกษาพื้นที่สีเขียวที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช

ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะสามารถเพิ่มพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ และพื้นที่นันทนาการให้แก่ประชาชนภายในเขตเทศบาลนครฯและบริเวณใกล้เคียง ทั้งยังช่วยเพิ่มคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมเมือง ช่วยลดปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม และเพิ่มความสวยงามให้แก่ภูมิทัศน์เมืองอีกด้วย

บรรณานุกรม

- จริน ธานีรัตน์. 2540. นันทนาการชุมชน. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
ภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวนพิศ คุณฎีประเสริฐ. 2539. แนวทางการวางแผนเพื่อการพัฒนาสวนสาธารณะชุมชน
ในเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ อรุโนทัยวิวัฒน์. 2540. เกณฑ์การวางผังเมืองรวมของสำนักผังเมือง. เอกสารประกอบ
การสอน วิชาการวางแผนกายภาพและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล(อค์สำเนา).
- ชูศักดิ์ ชินะโรจน์. แนวทางการจัดหาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ณัติพงศ์ อินทร์ตัน. 2541. การศึกษาเรื่องการใช้สวนสาธารณะของเมืองพัทยา กรณีศึกษา
สวนชายหาดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต.
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นิติชาญ ปลื้มอารมย์. 2546. การศึกษาการพัฒนาภูมิทัศน์ในเขตเมืองเก่านครเชียงใหม่.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.
- เทศบาลนครนครศรีธรรมราช. 2543. บรรยายสรุปเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช :
เทศบาลนครนครศรีธรรมราช.
- ปนายุ ไชยรัตนานนท์. 2546. การศึกษาแนวการจัดเส้นทางจักรยานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมือง
มหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พีรวรรณ พงไพบูลย์. 2538. แนวทางการจัดเตรียมสวนสาธารณะระดับชุมชนระดับเขตหรือ
ย่าน และระดับเมือง กรณีศึกษาผังเมืองรวมเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- วัชร น้อยพิทักษ์. 2536. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการ
และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ : ศึกษากรณีผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของ
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิชัย โภธิรัตน์. 2546. แนวทางการเพิ่มพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะเพื่อนันทนาการในเขตพื้นที่เมือง
ชั้นใน กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผน
ภาคและเมืองมหาดบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สุขุมมาล สุกดี . 2531. แนวความคิดในการวางแผนและเกณฑ์ในการออกแบบระบบที่พักผ่อนหย่อน
ใจสำหรับเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาแนวคลองสาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาดบัณฑิต สาขาการออกแบบชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต. 2525. การจัดการพื้นที่นันทนาการ.เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชาอนุรักษ์.
ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์, 20 กรกฎาคม.
- สมบัติ กาญจนกิจ. 2542. นันทนาการชุมชนและโรงเรียน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สมบัติ กาญจนกิจ. 2544. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. 2540. การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครด้านการพัฒนา
สวนสาธารณะ.กรุงเทพฯ.
- สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. 2540. แนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะ. กรุงเทพฯ.
- โสภาคย์ ผาสุกนิรันด. 2527 .การออกแบบสภาพแวดล้อมในชุมชน (Design in the Built
Environment : Fraser Reekee). กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เหมือนจันทร์ พัทธโร. 2544. การประเมินศักยภาพทางพื้นที่เพื่อการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ
ในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(ภูมิศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อมรรัตน์ กฤตยานวิษ. 2535. การศึกษาเพื่อวางแผนแนวทางการจัดหาสวนสาธารณะใน
กรุงเทพมหานครในแง่ของการผังเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมือง
มหาดบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2538. หลักการจัดสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อักษรวิทยา.
- Alan Jubenville, Ben W. Twight and Robert H. Becker. 1987. **Recreation Management Theory
and Application Revised and Enlarged.**
- Claire, William H. 1973. **Handbook on urban planning** New York: Van Nostrand Reinhold.
- F. Stuart Chapin. 1972. **Urban Land Use Planning, 2nd Edition.**
- God, Geoffrey. 1978. **Recreation park and leisure services.** Pennsylvania: W.B. Saunders.
- Gold, Seymour M. 1980. **Recreation planning and design.** New York: McGraw-Hill.

- Hackett, Brian. 1971. **Landscape Planning an Introduction to Theory and Practice.**
New Castle, Eng.: Oriol Press.
- Halprin, Lawrence. 1963. **Cities.** New York: Reinhold.
- John Ormsbe Simonds. 1994. **Garden Cities 21.** United State of America: Mc Grow-Hill Inc.
- Kelcey, John G. 1978. **The environment of inner urban areas.** Environmental conservation, 5
August, 197-199.
- Kevin Lynch. 1990. **City Sense and city design.** The MIT press: Tridib Banerjee and Michael
South worth adited.
- Lavery, Patric. 1974. **Recreation geography.** New York : Halsted.
- Liwie Keeble. 1969. **Principle and Practices of town and Country Planning.**
- Mueller, W . 1979. **Stadtebau:** B.G. Teuner Stuttgart .
- Ott Romney. 1945. **Off the Jop Living.** New York: A.S. Barues and Company.
- Pleumarom, Nitichan. 1988. **Sozial, Okolgische und Asthetische Aspekte der Freiraumplanung
in Bangkok .**
- Pearson, Ross N. 1962. **A recreation geography :** The terminology of recreation geography.
In Papers of the Michigan Academy of Science, Arts and Letters Vol. XLVII. Michigan :
Michigan University.
- Stuart Chopin Jr. 1975. **Urban Landuse Planning.** New York : Harper and Brother.
- Van Der Zee, Dick . 1988. **Analysis and evaluation of recreational resources.** Enschede :
International Institute for Aerospace and Science.

ภาคผนวก

แบบสอบถามประชาชนผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาวสุดที่รัก สายปลื้มจิตต์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาพัฒนาสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษา เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” มุ่งเน้นเพื่อสอบถามทัศนคติของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครฯ ต่อการพัฒนาสวนสาธารณะในเขตชุมชนเมือง เพื่อที่จะนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะภายในเขตเทศบาลนครฯต่อไป

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบโดยความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามจะไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ โดยจะเป็นข้อมูลทางวิชาการที่จะนำไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
นางสาวสุดที่รัก สายปลื้มจิตต์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคม

1. เติมคำลงในช่องว่างที่มีเครื่องหมาย.....
 2. กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. สถานะของผู้ให้สัมภาษณ์

() หัวหน้าครอบครัว	()สามี/ภรรยา	()บุตร/ธิดา	()เครือญาติ/พี่น้อง
() ผู้อยู่อาศัย/ลูกจ้าง	() อื่นๆ.....(โปรดระบุ)		
2. เพศ

() หญิง	() ชาย
----------	---------
3. อายุ

() น้อยกว่า 15 ปี	() 15-25 ปี	() 26-50 ปี	() 51-80 ปี	() มากกว่า 80 ปี
--------------------	--------------	--------------	--------------	-------------------
4. สถานะภาพ

() โสด	() แต่งงาน	() หย่าร้าง
---------	-------------	--------------
5. นับถือศาสนา

() พุทธ	() อิสลาม	() คริสต์	() อื่นๆ.....(โปรดระบุ)
----------	------------	------------	--------------------------
6. การศึกษา

() ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน	() ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช
() อนุปริญญา/ปวส.	() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี
7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่

() น้อยกว่า 10ปี	() 11-20 ปี	() 21-30 ปี
() 31-40 ปี	() 41-50 ปี	() มากกว่า 50 ปี
8. ภูมิลำเนาเดิมของท่านอยู่ที่อำเภอ.....จังหวัด.....(โปรดระบุ)
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของท่าน

() 1-2 คน	() 3-4 คน	() มากกว่า 4 คน
------------	------------	------------------
10. อาชีพหลัก

() ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	() พนักงานบริษัทเอกชน
() รับจ้าง/ลูกจ้าง	() นักเรียน/นักศึกษา	
11. ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ(อาชีพหลัก).....ปี (โปรดระบุ)
12. รายได้ต่อเดือน

() น้อยกว่า 5,000 บาท	() 5,000 – 10,000 บาท	() มากกว่า 10,000 บาท
------------------------	------------------------	------------------------
13. ท่านเดินทางไปประกอบอาชีพของท่านอย่างไรบ่อยที่สุด

() ทำงานที่บ้านไม่ต้องเดินทาง	() เดิน	() จักรยาน	() จักรยานยนต์
() รถยนต์ส่วนตัว	() รถรับจ้าง		

ส่วนที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

1. ลักษณะการถือครอง
 - () เป็นเจ้าของที่ดินและอาคาร () เป็นเจ้าของอาคารอย่างเดียว
 - () เช่าจากเจ้าของอาคาร
2. การใช้ประโยชน์อาคารและที่ดิน
 - () อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว () ประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว
 - () อยู่อาศัยและประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 3 การใช้พื้นที่โล่งและสวนสาธารณะ

1. ท่านเคยไปใช้พื้นที่สวนสาธารณะบ้างหรือไม่
 - () เคย () ไม่เคย
2. เมื่อมีเวลาว่างท่านออกไปพักผ่อนตามสวนสาธารณะ บ่อยครั้งแค่ไหนใน 1 สัปดาห์
 - () น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ () 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์
 - () 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ () มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์
3. กิจกรรมที่ท่านทำเมื่อไปใช้พื้นที่โล่ง/สวนสาธารณะ
 - () นั่งเล่น () อ่านหนังสือ
 - () เดินเล่นกับครอบครัว/เพื่อน () ปิกนิก/ทานอาหาร
 - () ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา () พบปะเพื่อนฝูง
4. วิธีเดินทางไปยังพื้นที่โล่ง/สวนสาธารณะ ท่านเดินทางด้วยวิธีใดบ่อยครั้งที่สุด
 - () เดิน () จักรยาน () รถจักรยานยนต์
 - () รถยนต์ส่วนตัว () รถรับจ้าง
5. ในการเดินทางแต่ละครั้งท่านใช้เวลาในการเดินทางไปยังพื้นที่โล่ง/สวนสาธารณะประมาณเท่าใด
 - () ไม่เกิน 15 นาที () 16-30 นาที () มากกว่า 30 นาที

6. ความพึงพอใจในการใช้พื้นที่สวนสาธารณะ

ความพึงพอใจ	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ
- ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่สวนฯ			
- ความร่มรื่นของต้นไม้ภายในสวนฯ			
- การบำรุงรักษาพื้นที่และอุปกรณ์			
- ความสะอาดภายในสวนฯ			
- ความปลอดภัยภายในสวนฯ			
- คุณภาพอากาศภายในสวนฯ(ฝุ่นควัน,ไอเสีย)			
- ระดับเสียงดังภายในสวนฯ			
- ความพอใจสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนฯ (เช่น ม้านั่ง, โคมไฟ, ถังขยะ เป็นต้น)			

7. ท่านคิดว่าพื้นที่สวนสาธารณะ ในเขตเมืองนครศรีธรรมราชมีความเพียงพอหรือยัง
 เพียงพอแล้ว ยังไม่เพียงพอ
8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการพัฒนาพื้นที่โล่งต่างๆในละแวกบ้าน ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 เห็นด้วย เสนอแนะ(ถ้ามี).....
 เฉยๆ
 ไม่เห็นด้วย เพราะ.....(โปรดระบุ)
9. ในกรณีที่มีการจัดสวนสาธารณะในเขตพื้นที่ของท่าน ท่านอยากให้มีส่วนสาธารณะแบบใด
 สนามเด็กเล่น
 สวนหย่อม หรือสวนในละแวกบ้าน
 สวนระดับชุมชน มีเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่
 สวนระดับเขต มีขนาดใหญ่กว่า 100 ไร่
 สวนระดับเมือง เช่น สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์
 อื่นๆ(โปรดระบุ)
10. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....

-----ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ-----

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุดที่รัก สายปลื้มจิตต์ สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2523 เป็นบุตรของ นายบุญเลิศ กับนางผ่องพรรณ สายปลื้มจิตต์

การศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนอำนวยการศิลป์ พระนคร จากนั้นสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต วท.บ (เกษตรศาสตร์) ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เมื่อปีการศึกษา 2544 ในปีเดียวกันเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต (ผม.) สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง